

Velferdsforskning i Norge 2013: Ressurser og resultater

Marte Blystad
Susanne L. Sundnes
Dag W. Aksnes

Rapport 10/2015

NIFU

Velferdsforskning i Norge 2013: Ressurser og resultater

Marte Blystad
Susanne L. Sundnes
Dag W. Aksnes

Rapport 10/2015

Rapport 10/2015

Utgitt av Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
Adresse PB 5183 Majorstuen, NO-0302 Oslo. Besøksadresse: Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

Prosjektnr. 12820420

Oppdragsgiver Norges forskningsråd
Adresse Postboks 564, 1327 Lysaker

Trykk Link Grafisk

ISBN 978-82-327-0088-2
ISSN 1892-2597 (online)

www.nifu.no

Forord

NIFU har nå kartlagt ressurser og resultater innenfor velferdsforskning for andre gang, etter avtale med Norges forskningsråd. Kartleggingen gjelder 2013, den forrige var for 2011. NIFU gjennomfører tilsvarende kartlegginger på andre høyt prioriterte forskningsområder med jevne mellomrom.

Rapporten måler ressursinnsatsen til velferdsforskning og fokuserer på finansiering, forskningssamarbeid, forskerpopulasjonen m.m. i 2013, men presenterer også tall for utviklingen fra 2011. Undersøkelsen omfatter i tillegg bibliometriske analyser av den vitenskapelige produksjonen, både nasjonalt og internasjonalt. Analysene gir også en oversikt over publisering av velferdsforskning i form av rapporter, noe som er viktig for instituttsektoren. Dag W. Aksnes har stått for de bibliometriske analysene, mens Marte Blystad og Susanne Sundnes har skrevet de øvrige kapitlene. Sundnes har vært prosjektleder.

NIFU vil også rette en stor takk til alle respondenter som har svart på undersøkelsen.

Oslo, april 2015

Sveinung Skule
Direktør

Ole Wiig
Stedfortredende forskningsleder

Innhold

Sammendrag	7
1 Innledning	11
1.1 Velferdsforskning i et internasjonalt perspektiv	11
1.1.1 Internasjonale sammenligninger av velferdsforskning.....	13
1.2 Om den norske kartleggingen	14
1.2.1 Definisjon av velferdsforskning	15
1.2.2 Datainnsamling og metode	16
1.2.3 Rapportens oppbygging	18
2 Norsk velferdsforskning	19
2.1 Velferdsforskning i totalbildet	19
2.1.1 Regjeringens satsingsområder i FoU-statistikken	20
2.1.2 Økte ressurser til velferdsforskning.....	21
2.2 Velferdsforskningens finansiering	22
2.3 Forskningsområder og –fag.....	23
2.4 Velferdsforskningen er geografisk konsentrert.....	25
3 Velferdsforskning 2011 - 2013 ved institusjonene	27
3.1 Universitets- og høyskolesektoren	27
3.1.1 Hvem finansierer velferdsforskningen ved universiteter og høyskoler?.....	29
3.1.2 Forskningsområder, fag og forskningsart.....	29
3.1.3 Samarbeid om velferdsforskning	32
3.2 Instituttsektoren.....	32
3.2.1 Hvem bidrar til forskningsinstituttene velferdsforskning?	33
3.2.2 Forskningsområder, fag og forskningsart.....	34
3.2.3 Samarbeid om velferdsforskning	37
4 Hvem er velferdsforskerne?	38
4.1 Forskere og vitenskapelig personale	38
4.1.1 Totalbildet	38
4.1.2 Stillingsstruktur.....	39
4.1.3 Utdanningsbakgrunn	42
4.1.4 Alder	44
4.2 Rekruttering til velferdsforskning	46
4.2.1 Avlagte doktorgrader	46
4.2.2 Utlyste stillinger	47
5 Vitenskapelig publisering	49
5.1 Data og metode.....	49
5.2 Nasjonal publiseringsprofil.....	51
5.3 Tematisk profil.....	53
5.4 Publiseringskanaler og -språk	56
5.5 Publisierende forskere	60
5.6 Nasjonalt samarbeid.....	61
5.7 Undersøkelsenes sammenlignbarhet	63
6 Rapportpublisering – instituttsektoren	65
Litteratur	69
Vedlegg 1 FoU-statistisk metode	70
Vedlegg 2 Spørreskjema/følgerev Velferdsforskning	74
Vedlegg 3 Miljøer som inngår i kartleggingen 2013	85
Vedlegg 4. Oversikt over institusjoner og institutter med vitenskapelige publikasjoner innenfor velferdsforskning i 2013	87

Tabelloversikt	88
Figuroversikt.....	90

Sammendrag

NIFU har gjennomført kartlegginger av forskning på velferdsområdet to ganger – for 2011 og 2013. Dette innebærer blant annet at vi nå har mulighet for å se på utviklingen i ressursinnsats og resultater innenfor velferdsforskning over tid. Kartleggingene bygger på tall fra den nasjonale FoU-statistikken i kombinasjon med en enkel spørreskjemaundersøkelse. NIFU gjennomfører tilsvarende kartlegginger også på andre forskningspolitisk prioriterte områder; Marin FoU og havbruksforskning, Bioteknologisk FoU og Utdanningsforskning. Velferdskartleggingen omfatter universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren. Næringslivet inngår ikke.

Fra 2011 til 2013 var det en stor økning i antall miljøer i universitets- og høgskolesektoren som oppgir forskning på velferdsområdet. Totale utgifter til velferdsforskning hadde betydelig vekst, både i instituttsektoren og universitets- og høgskolesektoren, og den samme tendensen ses i antall publiserte artikler på dette området.

Utgifter til velferd veier tungt i OECD-landenes statsbudsjetter

Offentlige utgifter til velferd i OECD-landene har de siste årene ligget på et historisk høyt nivå. Norge ligger så vidt over gjennomsnittet og brukte 22 prosent av BNP på velferd i 2014. I tall fra OECD inngår også utgifter til helse. Målt i utgifter til velferd per capita ligger Norge aller øverst i OECD-området.

Stor vekst i utgifter til velferdsforskning

Både instituttsektorens og universitets- og høgskolesektorens utgifter til velferdsforskning hadde klart større realvekst enn de samlede forskningsutgiftene for de to sektorene i perioden 2011 til 2013. I absolutte beløp utgjorde veksten nesten 250 millioner kroner, som tilsvarer en realvekst på om lag 6 prosent per år, mot tilsvarende 2 prosent for totale driftsutgifter til FoU i de to sektorene.

Velferdsforskning og andre prioriterte forskningsområder

I den nasjonale FoU-statistikken registreres FoU-utgifter innenfor prioriterte tematiske forskningsområder i Norge; Globale utfordringer, Helse og helsetjenester, Mat, Marin, Maritim, Utdanning, Reiseliv og Velferd. Ser vi på økningen i FoU-utgifter fra 2011 til 2013 for de tematiske forskningsområdene, har veksten innenfor velferd vært høy sammenlignet med de andre områdene. Velferdsforskningen økte med over 20 prosent nominelt i perioden, samme vekst som for marin FoU, og kun det maritime området hadde større vekst (24 prosent) i samme periode.

Finansieringsstrukturen 2011-2013

Velferd er et offentlig anliggende, og nærmere 90 prosent av velferdsforskningen ble i 2013 finansiert av offentlige midler. Basisbevilgninger, midler fra departementer, direktorater mv. utgjorde nesten 60

prosent av velferdsforskningens finansiering, en litt lavere andel enn i 2011. Veksten i privat finansiering av velferdsforskning har derved relativt sett vært større enn veksten i offentlige midler.

Flere statlige høgskoler oppgir velferdsforskning

Et betydelig høyere antall avdelinger ved de statlige høgskolene oppga at de hadde velferdsforskning i 2013 enn i 2011. Dette ga et stort bidrag til veksten i utgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren. Det viser imidlertid også en økt fragmentering av velferdsforskningen, hvor gjennomsnittlige utgifter til denne type forskning per enhet i universitets- og høgskolesektoren har gått ned i forhold til den forrige kartleggingen.

Forskningsområder innenfor velferd – hvor er innsatsen stor?

Profilen på velferdsforskningen viser en viss grad av samsvar i de to årene vi har kartlagt dette. Det innebærer at de samme områdene var forskningstunge både i 2011 og 2013; *Arbeidsliv og arbeidsmarked, Familie og oppvekst og Tjenester, offentlig/privat, organisering*. Vi ser også at to områder har spesielt stor vekst; *Kjønnsperspektiver og Tjenester, offentlig/privat, organisering*. Sammenlignet med universitets- og høgskolesektoren, er velferdsforskningen i instituttsektoren i større grad rettet mot *Familie og oppvekst*, i mindre grad mot *Kjønnsperspektiver*, mens forskningsområdene *Arbeidsliv og arbeidsmarked* samt *Tjenester, offentlig/privat, organisering* er relativt sterke i begge sektorer.

Samarbeidsrelasjoner

Blant universiteter og høgskoler var det noen flere miljøer som oppga nasjonalt og internasjonalt samarbeid om velferdsforskning i 2013 enn i 2011. Instituttsektoren hadde ingen merkbare endringer i sine samarbeidsrelasjoner. Hovedtyngden av det internasjonale samarbeidet er knyttet til institusjoner i Norden og i EU-området utenfor Norden.

Velferdsforskerne – hvem er de?

Om lag 1 850 forskere/faglig personale arbeidet med velferdsforskning ved universiteter, høgskoler og forskningsinstitutter i 2013, en økning på rundt 200 personer fra 2011. Blant velferdsforskerne var det 60 prosent kvinner, mens kvinneandelen for hele forskerpopulasjonen i universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren lå på 45 prosent. 88 forskere avla en doktorgrad innenfor velferdsforskning i 2012 og 2013, og dette er en stor økning fra perioden 2010 til 2011 da tilsvarende antall var 62. Kvinneandelen for doktorandene innenfor velferdsforskning var betydelig høyere enn for hele det samfunnsvitenskapelige fagområdet, med henholdsvis 72 og 56 prosent kvinner.

Vitenskapelig publisering

Det ble identifisert drøyt 700 vitenskapelige publikasjoner med tema innenfor velferdsforskning i 2013. Av disse kom 60 prosent fra universitets- og høgskolesektoren, 36 prosent fra instituttsektoren og 4 prosent fra helseforetak. Av den totale publiseringen utgjorde 67 prosent tidsskriftsartikler, 31 prosent bokkapitler, mens 2 prosent var monografier. Det ble registrert en markert økning i publiseringsvolumet i 2013 sammenlignet med 2011.

Universitetet i Oslo størst – også på resultatsiden

Totalt var det 28 institutter i instituttsektoren og 34 læresteder i universitets- og høgskolesektoren som publiserte innenfor velferdsforskning i 2013. Forskingen er således spredt på et stort antall institusjoner/institutter. Samtidig er det en betydelig skjevdeling når det gjelder publiseringsvolum, med et fåtall store enheter og et stort antall små enheter.

Universitetet i Oslo er den klart største institusjonen og står for en femdel av den samlede vitenskapelige publiseringen. Universitetet i Bergen har en andel på vel 11 prosent, og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet følger deretter med en andel på knapt 10 prosent. Videre er Uni Research, Høgskolen i Oslo og Akershus, Institutt for samfunnsforskning (ISF) og Norsk institutt for

forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) store bidragsytere med andeler på mellom 5 og 8 prosent av den nasjonale publiseringen.

Mye sosiologi

Velferdsforskningspublikasjonene representerte mange ulike vitenskapelige disipliner med sosiologi som den klart største (36 prosent), fulgt av statsvitenskap og medisin og helsefag med henholdsvis 18 og 14 prosent. Av den totale publiseringen innenfor velferdsforskning var en liten overvekt (57 prosent) engelskspråklig og således rettet mot et internasjonalt forskersamfunn, mens 41 prosent av publikasjonene var på norsk.

1 Innledning

Kartleggingen av velferdsforskning i Norge er gjennomført for andre gang – for året 2013. Den forrige kartleggingen gjaldt 2011, slik at vi nå har mulighet for å belyse eventuelle endringer i satsingen på velferdsforskning i denne toårsperioden. Hovedvekt er imidlertid lagt på 2013-kartleggingen.

Innledningsvis i denne rapporten presenterer vi noen internasjonale hovedtall for velferdsutgifter og velferdsforskning før vi går over til å beskrive velferdsforskningen i Norge mer detaljert. Dette gjøres ved hjelp av indikatorer som viser både ressursinnsats, i form av utgifter og personale, og resultater i form av publikasjoner og annen forskningsformidling.

1.1 Velferdsforskning i et internasjonalt perspektiv

Velferd er ikke et avgrenset fagområde, og det finnes ikke etablert internasjonal statistikk for velferdsforskning. Samtidig er velferd et svært viktig politikkområde, et område som bruker en stadig økende andel av de fleste lands offentlige bevilgninger. OECD – Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling – har i flere år innhentet og sammenlignet såkalte *sosiale utgifter* mellom land i en egen database¹ etter følgende definisjon:

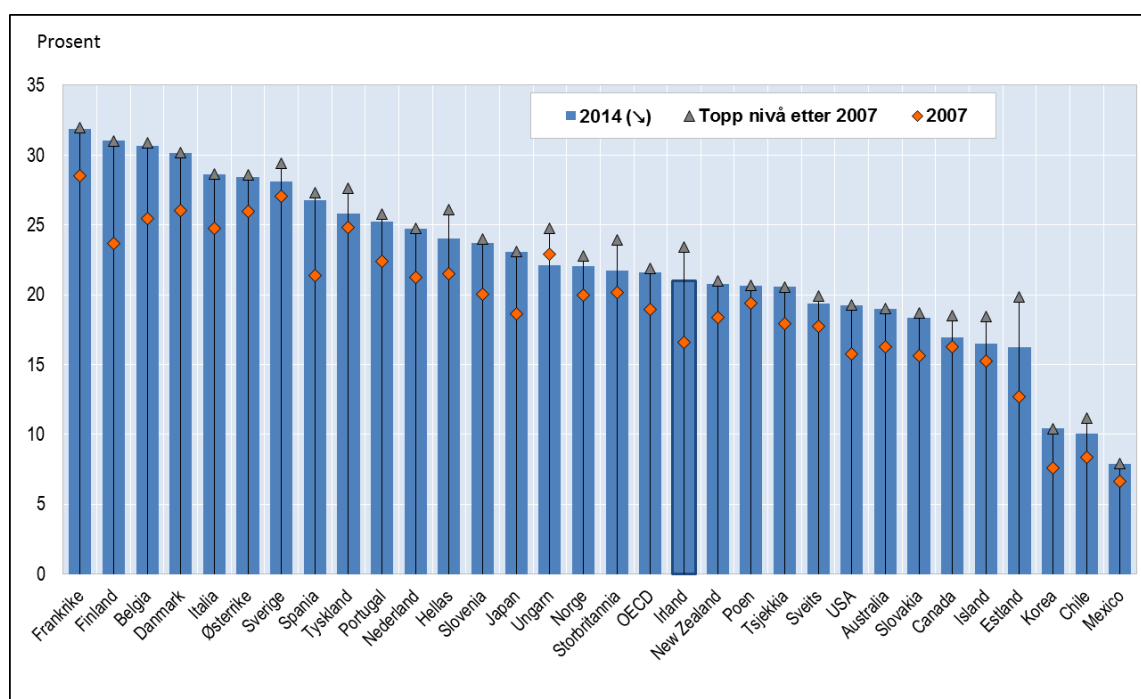
Social expenditure: «*The provision by public and private institutions of benefits to, and financial contributions targeted at, households and individuals in order to provide support during circumstances which adversely affect their welfare, provided that the provision of the benefits and financial contributions constitutes neither a direct payment for a particular good or service nor an individual contract or transfer*» (OECD 2009).

Det er viktig å være oppmerksom på at OECDs definisjon av sosiale utgifter naturlig nok ikke er identisk med den definisjonen av velferd som brukes for å kartlegge ressurser til velferdsforskning i den norske kartleggingen. Den største forskjellen er at definisjonen av sosiale utgifter også inkluderer utgifter til helse. Data om sosiale utgifter kan likevel fungere som en tilnærming til området vi ønsker å kartlegge.

¹ Social expenditure database (SOCX) inneholder data fra 34 OECD-land, både offentlige og private «benefits» med et sosialt formål gruppert etter følgende politikkområder: Eldre, uføre, helse, familie, arbeidsmarkedsprogrammer, arbeidsløshet, boliger m.fl.

For å få et bilde på omfanget av sosiale utgifter i forskjellige land kan vi se på figur 1.1 som viser offentlige utgifter til velferd som andel av bruttonasjonalproduktet (BNP) i 2007 og 2014 og høyeste nivå etter 2007. Flere land har hatt relativt stor nedgang i velferdsutgifter som andel av BNP de siste årene; Canada, Estland, Tyskland, Hellas, Ungarn, Island, Irland og Storbritannia, mens de fleste land ligger på omtrent samme historisk høye nivå i hele perioden. Frankrike og Mexico utgjør ytterpunktene med henholdsvis høyest og lavest andel av offentlige utgifter rettet mot velferd både i 2007 og 2014. Norge ligger så vidt over OECD-gjennomsnittet og brukte 22 prosent av BNP på velferd i 2014. Velferdsandelen har økt fra 2007, men gått litt ned i forhold til høyeste nivå i 7-årsperioden, den samme tendensen som i mange land. I et lengre perspektiv har velferdsutgiftene i OECD-området hatt en formidabel vekst, fra en gjennomsnittlig andel av BNP på ca. 8 prosent i 1960 til tilsvarende andel på om lag 22 prosent i 2014.

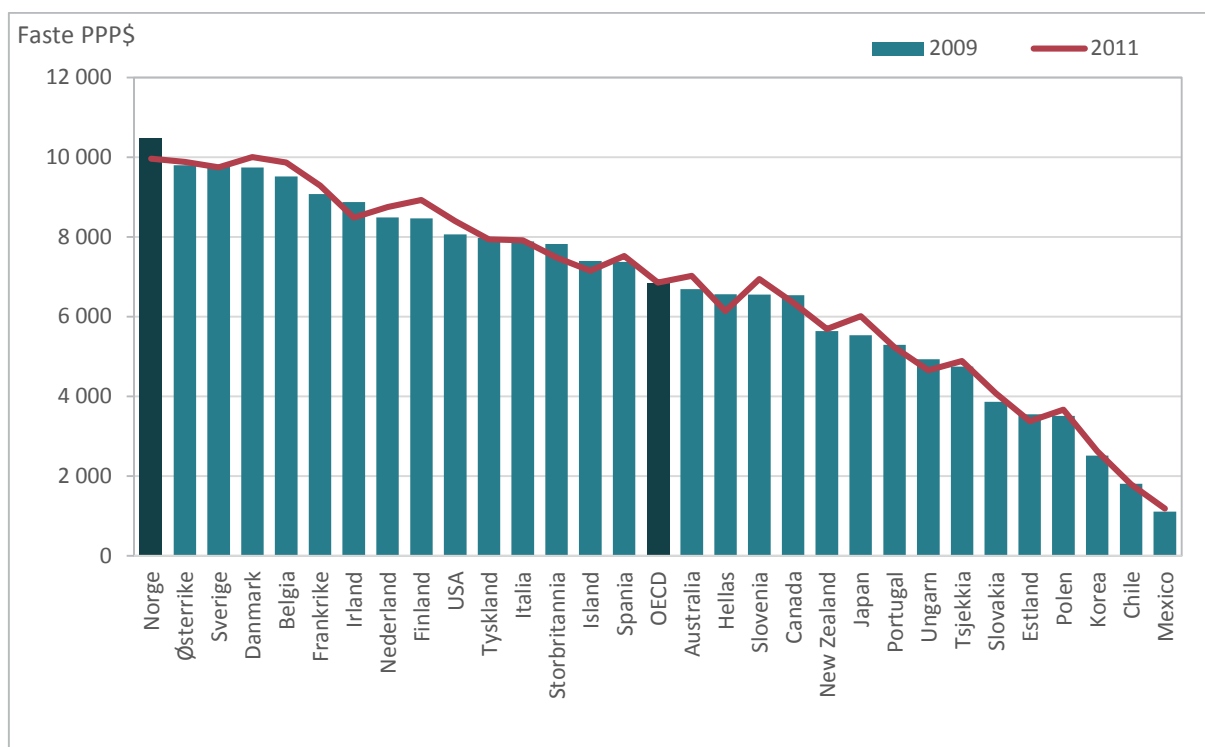
Generelt er tendensen at i økonomiske nedgangstider øker sosiale utgifter som andel av BNP på grunn av større behov for sosial støtte. På samme tid går økonomien ned (BNP), og dette er også med på å bidra til at sosiale utgifter som andel av BNP øker.

Figur 1.1 Offentlige utgifter til velferd som andel av BNP i OECD-landene i 2007 og 2014 og høyeste nivå mellom 2007 og 2014.

Kilde: OECD, Social expenditure database (SOCX) 2014

Ser vi på utgifter til velferd per capita, er situasjonen en helt annen enn når vi måler utgiftene som andel av BNP. Norge ligger helt på topp i velferdsutgifter per person, men som figur 1.2 viser, er det en liten nedgang fra 2009 til 2011. OECD-landene har i varierende grad opplevd vekst eller nedgang i utgifter per capita i denne perioden, men samlet for OECD-området er situasjonen omtrent uendret for de to årene.

Figur 1.2 Utgifter til velferd per capita for land i OECD-området i 2009 og 2011, målt i faste PPP\$.

Kilde: OECD, Social expenditure database (SOCX) 2014

Utgifter til pensjon og helse er postene som veier tyngst i velferdsbudsjettene. Fra 1980 har offentlige pensjonsutgifters andel av BNP i gjennomsnitt økt med 2 prosentpoeng, og med eldrebølgen forventes presset på offentlige budsjetter å øke merkbart. Mange land har imidlertid innført omfattende pensjonsreformer, noe som har bidratt til reduksjon i pensjonsutgiftene for enkelte land².

1.1.1 Internasjonale sammenligninger av velferdsforskning

Den store belastningen sosiale utgifter har på offentlige budsjetter i de enkelte land gir sterke insentiver til forskning på velferdsområdet, forskning som kan bidra til å løse noen av de omfattende samfunnsutfordringene vi står overfor både på kort og lang sikt.

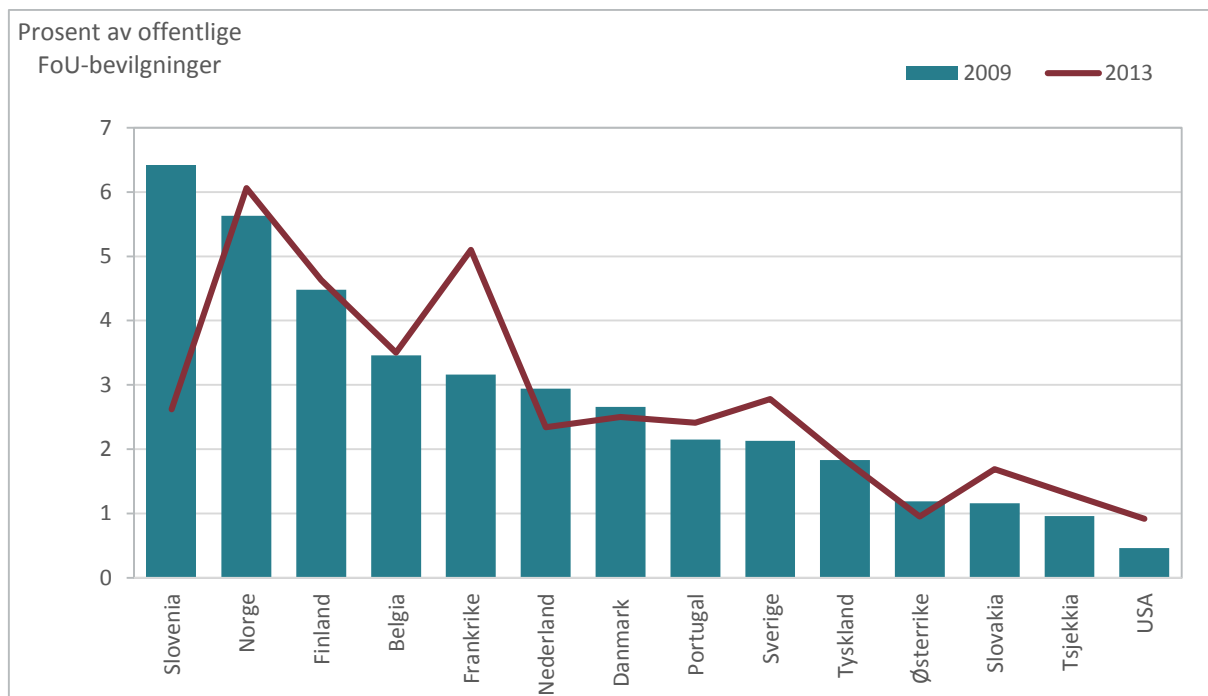
Det finnes ikke internasjonalt sammenlignbare tall for utgifter til forskning innenfor velferd. OECD-landene utarbeider imidlertid statistikk over FoU i statsbudsjettet, den såkalte «statsbudsjettanalysen». I analysen er FoU-utgiftene gruppert etter bevilgningens formål, og et av formålene er *forskning om politiske og sosiale systemer, strukturer og prosesser*³, som vi i figur 1.3 har brukt som en tilnærming til velferdsforskning.

Blant de utvalgte landene i figuren hadde Norge i 2013 den høyeste andelen (6.1 prosent) av offentlige FoU-bevilgninger over statsbudsjettet rettet mot forskning om politiske og sosiale systemer, strukturer og prosesser. For ni av de fjorten landene gikk FoU-andelen til dette området opp fra 2009 til 2013, mens de resterende hadde en lavere satsing sist i perioden enn innledningsvis. For Slovenia var nedgangen på nesten fire prosentpoeng. Det er imidlertid viktig å knytte visse forbehold til tallmaterialet i figuren. Selv om OECD-landene i prinsippet utarbeider denne type statistikk etter felles

² New Zealands offentlige utgifter til pensjon gikk ned fra 6,8 til 4,6 prosent av BNP fra 1992 til 2001 som følge av en omfattende pensjonsreform.

³ Engelsk: "Political and social systems, structures and processes".

retningslinjer nedfelt i den såkalte Frascati-manualen⁴, vil ulike politiske systemer og organisering av funksjoner i samfunnet spille en rolle. Det er også viktig å være oppmerksom på at det her dreier seg om skjønsmessige vurderinger av blant annet FoU-innholdet i offentlige bevilgninger. Vi mener likevel at denne sammenligningen gir en indikasjon på hvor mye de enkelte landene bevilger av midler til velferdsrelatert forskning.

Figur 1.3 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet etter formål forskning om politiske og sosiale systemer, strukturer og prosesser som andel av totale bevilgninger over statsbudsjettet i utvalgte OECD-land.

Kilde: OECD-database, Government budget appropriations for R&D (GBAORD)

1.2 Om den norske kartleggingen

NIFU har på regelmessig basis og over flere år gjennomført kartlegginger av høyt prioriterte forskningspolitiske satsingsområder⁵. Grunnlaget for disse kartleggingene er den nasjonale FoU-statistikken⁶ som sammen med en enkel spørreundersøkelse resulterer i et tallmateriale som belyser ressursinnsatsen i form av FoU-utgifter og -personale innenfor de ulike tematiske satsingene. Kartlegging av velferdsforskning ble gjennomført for første gang for året 2011, for andre gang for 2013 og følger i hovedsak samme opplegg som undersøkelsene av de andre tematiske områdene. Dette beskrives nærmere nedenfor.

⁴ OECD (2002): Frascati Manual. *Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Experimental Development*. Paris, OECD.

⁵ Marin FoU og havbruksforskning, Bioteknologisk FoU, Landbruks- og matrelatert FoU og Utdanningsforskning (KD).

⁶ FoU-statistikk for Norge utarbeides etter OECDs retningslinjer, nedfelt i den såkalte Frascati-manualen, etter avtale med Norges forskningsråd. NIFU har statistikkansvaret for universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren, mens Statistisk sentralbyrå har ansvaret for næringslivet. NIFU har også et ansvar for å sammenstille dataene til en total statistikk for Norge. Se vedlegg 1 for nærmere omtale av FoU-statistikken.

1.2.1 Definisjon av velferdsforskning

Velferd er et begrep som er vanskelig å avgrense. Det går på tvers av de etablerte fagområdene og berører mange prosesser i samfunnet. For å kunne si noe om omfanget av forskningsressurser og resultater av forskning rettet mot velferd er det helt sentralt å ha en så klar definisjon som mulig, slik at avgrensningen av området blir håndterbar for respondentene. Definisjonen som er brukt i denne kartleggingen, ble utarbeidet av Norges forskningsråd i samarbeid med Arbeidsdepartementet⁷ og NIFU i forbindelse med forrige kartlegging av velferdsforskning. Til forskjell fra tallmaterialet om velferdsutgifter i OECD-landene i kapittel 1.1, omfatter definisjonen av norsk velferdsforskning ikke forskning på helse. Den eneste forskjellen i definisjonen fra 2011-kartleggingen er presiseringen som ligger i siste setning om at dette gjelder forskning på norske forhold knyttet til velferd.

Velferdsforskning er: «Forskning som tar sikte på å øke forståelsen av sammenhengen mellom velferdsordningene, utdanningssystemet og arbeidslivets funksjonsmåte og samspillet mellom velferdsstat, markedsøkonomi, familien og andre sosiale institusjoner. Velferdsforskningen omfatter temaer som: arbeidsliv, sykefravær, livsvilkår, oppvekst og omsorg, migrasjon og integrering, sosial ulikhet, likestilling, regionale endringsprosesser, deltakelse og demokrati, offentlig/privat ansvar og oppgaveløsning innenfor velferdssektorene. Området omhandler forhold i Norge og/eller der norske forhold er del av komparative studier.»

I tillegg til den mer overgripende og generelle definisjonen av velferdsforskning er feltet inndelt i flere områder som velferdsforskningen skal fordeles på. De 15 områdene fra 2011-kartleggingen ble redusert til 10 i undersøkelsen for 2013. Reduksjonen i antall områder ble gjort på en slik måte at man ved å slå sammen noen forskningsområder fra 2011 muliggjør en sammenligning mellom de to årene.

Kategori 2013	Kategori 2011	Definisjon
1. Arbeidsliv og arbeidsmarked	1. Arbeidsliv, arbeidsmiljø, 2. Arbeidsmarked	Forskning om arbeidsliv, arbeidsmarked, omstilling, ledelse, arbeidsmiljø, partssamarbeid og opplæring i arbeidslivet. Herunder utdanningens betydning for deltakelse i arbeidslivet.
2. Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting	3. og 10. Sykefravær, frafall og utstøting	Forskning om sykefravær, frafall og utstøting fra arbeidslivet. Og inntektssikring som skyldes tidsbegrenset/varig fravær fra arbeid, inklusive forskning om eldres pensjoneringsatferd.
3. Levekår og sosial ulikhet	4. Levekår og sosial ulikhet	Forskning om levekårsforskjeller, sosial klasse, integrasjon av ulike grupper, inklusjon/eksklusjon fra samfunnet.
4. Familie og oppvekst	5. Familie og oppvekst	Forskning om familierelasjoner og organisering, barns oppvekstvilkår og rammebetingelser. Gjelder ikke forskning om barnehage, skole og utdanningssystemet.
5. Demografisk utvikling	6. Demografisk utvikling, aldring og pensjonering	Forskning om årsaker og konsekvenser av endringer mht. alderssammensetning, innvandring og fruktbarhet i befolkningen.
6. Kjønnsperspektiver	7. Likestilling og kjønn	Forskning som særlig tar hensyn til biologiske og sosiale forskjeller mellom kvinner og menn, og der kjønn er en sentral dimensjon.
7. Bolig og boforhold	8. Bolig og boligforhold	Forskning om bolig- og bostedets betydning for velferd. Inkl. forskning om boligpolitikk og boligsosiale forhold.
8. Tjenester, offentlig/privat, organisering	9. Tjenester, offentlig/privat, organisering	Forskning om offentlige og private velferdstjenester. Gjelder ikke forskning om barnehage, skole og utdanningssystemet.
9. Internasjonal migrasjon og innvandring	11. Internasjonal migrasjon og innvandring	Forskning om internasjonal migrasjon, inn- og utvandring, integrering, utlendingsfelt, forholdet mellom minoritet og majoritet, asylpolitikk, flyktninger og globale utfordringer.
10. Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	12-15	Forskning om velferdssamfunnets kulturelle basis og grunnleggende forutsetning, herunder dets bærekraft, legitimitet og tillit og sosial kapital. Inkludert oppslutning om politikkenes prosesser og institusjoner.
11. Annet, spesifiser	Annet	Her klassifiseres områder som faller utenfor kategoriene over.

⁷ Nå Arbeids- og sosialdepartementet.

Spørsmål om omfanget av velferdsforskning har vært med i de ordinære FoU-statistiske undersøkelsene i 2007 og 2009⁸, men uten tillegg av en spesialundersøkelse rettet mot disse områdene. Definisjonen av velferdsforskning som ble utarbeidet i forbindelse med den foreliggende kartleggingen, avviker litt fra definisjonen⁹ som er brukt i FoU-undersøkelsene for de nevnte årene. Betydningen dette har for sammenligninger over tid er antagelig liten, men ikke mulig å anslå.

I denne rapporten bruker vi «forskning» og «FoU» som synonyme begreper, selv om det ikke er helt korrekt. Velferdsforskning omfatter derfor alle de tre forskningsartene som inngår i FoU-begrepet: grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid.

1.2.2 Datainnsamling og metode

For å kunne anslå omfanget av de forskningspolitisk prioriterte områdene har de offisielle FoU-undersøkelsene tatt med spørsmål om ressursinnsatsen knyttet til disse områdene (se også 2.1.1) for å kunne måle og følge innsatsen over tid. Resultatene gir et overordnet bilde, men vil ikke alene gi et tilstrekkelig datagrunnlag til å studere forskningsinnsatsen innenfor særskilte tematiske områder på et mer detaljert nivå. For å få mer spesifikk informasjon om velferdsforskning har vi derfor supplert FoU-statistikken med en egen spørreundersøkelse rettet mot velferd.

I kartleggingen av velferdsforskning inngår relevante miljøer i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren. Den tredje forskningsutførende sektoren, næringslivet, omfattes ikke. Kartleggingen har som nevnt en nær tilknytning til den ordinære FoU-statistikken ved at resultatene fra denne danner utgangspunktet for beregning av ressurser innenfor velferdsforskning.

Rapportering av FoU er utfordrende. Det vil ofte være vanskelig å gi eksakte svar på hvor stor del av virksomheten som skal klassifiseres som FoU. Grensedragning mot beslektede aktiviteter, som ikke skal regnes som FoU, kan også være vanskelig. Miljøer med særlig bred faglig aktivitet vil kunne finne det spesielt utfordrende å fordele aktiviteten på forskningsområder, som er mange i antall og der det også finnes overlappende soner. Det er derfor viktig å presisere at resultatene i denne form for undersøkelser alltid vil være beheftet med usikkerhet, siden rapporteringen nødvendigvis må inneholde et innslag av skjønn. Dette forholdet gjelder også ved rapportering av FoU-statistiske data generelt. Usikkerheten i resultatene vil øke når data presenteres på detaljert nivå og i tilfeller der tallgrunnlaget bygger på svar fra få enheter.

Vi har nå tall for velferdsforskning for to årganger – 2011 og 2013. Dette innebærer at det er mulig å sammenligne aktiviteten over tid, noe som også gir flere utfordringer. Dette kommer vi nærmere inn på i de relevante delkapitlene.

Nedenfor gir vi en nærmere beskrivelse av metoden for ressurskartleggingen av velferdsforskning. Når det gjelder den bibliometriske analysen, er det redegjort nærmere om data og metode i kapittel 5.1.

Utvalg

I etableringen av utvalget som inngår i kartleggingen, har det vært viktig å sette en grense mot områder som er særlig nært knyttet til velferdsbegrepet, for eksempel utdanningsforskning og forskning innenfor medisin og helse. Et knivskarpt skille er det imidlertid ikke mulig å trekke, og resultatene av kartleggingen vil avhenge av respondentenes skjønn.

⁸ Full FoU-undersøkelse i universitets- og høyskolesektoren gjennomføres annethvert år, se vedlegg 1 FoU-statistisk metode.

⁹ Definisjon av velferdsforskning 2007 og 2009: *Forskning som tar sikte på å øke forståelsen av sammenhengen mellom velferdsordningene, utdanningssystemet og arbeidslivets funksjonsmåte, og hvordan dette skaper et produktivt samspill mellom velferdsstat, markedsøkonomi, familien og andre sosiale institusjoner. Velferdsforskningen omfatter temaer som: arbeidsliv, sykefravær, livsvilkår, oppvekst og omsorg, migrasjon og integrering, sosial ulikhet, likestilling, regionale endringsprosesser, deltakelse og demokrati, offentlig/privat ansvar, profesjonsutøvelse og oppgaveløsning innenfor velferdssektorene.*

For å identifisere utvalget av institutter og avdelinger i universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren som var relevante for kartleggingen av velferdsforskning, ble svarene på spørsmål om temaområder i den ordinære FoU-undersøkelsen lagt til grunn. Her oppgir enhetene blant annet hvor stor andel av forskningsinnsatsen som faller inn under de forskjellige temaområdene. Miljøer som oppga velferdsforskning i 2011-undersøkelsen, ble tatt med i utvalget i tillegg til at svarene for 2009-statistikken ble gjennomgått for å se om viktige enheter på velferdsområdet var utelatt. Forskningsrådet og NIFU samarbeidet om en skjønsmessig vurdering av utvalget, der noen enheter ble trukket ut fordi velferdsforskning utgjorde en ubetydelig del av virksomheten og noen få ble lagt til fordi man anså at disse kunne ha velferdsforskning. Respondentene fra 2011-undersøkelsen dannet naturlig nok kjernen i utvalget for den foreliggende kartleggingen og ble supplert med miljøer som oppga velferdsforskning av et visst omfang i FoU-statistikken for 2013. De største utfordringene i etablering av en respondentliste har vært knyttet til å vurdere virksomheten og dermed grensedragningen mellom helse og velferd ved en del enheter innenfor medisin og helsefag.

Utsendelse og svar

På grunnlag av denne kombinasjonen av utvalg i forrige kartlegging, informasjon fra FoU-undersøkelsene og en særskilt tilleggsvurdering, endte vi opp med 97 institutter/avdelinger i universitets- og høgskolesektoren og 34 forskningsinstitutter og institusjoner med FoU i instituttsektoren, som alle fikk tilsendt spørreskjema om velferdsforskning. Spørreskjemaet ble sendt ut elektronisk. Skjemaet var forhåndsutfyllt med instituttets vitenskapelige/faglige¹⁰ ansatte per 1.10 2013, slik at respondentene lett kunne krysse av for forskere som i løpet av 2013 deltok i velferdsforskning. To påminnelser ble sendt til enheter som ikke svarte, samt en siste oppfølging av spesielt viktige miljøer. For universitets- og høgskolesektoren kom vi opp i en svarprosent på nesten 63, for instituttsektoren 75 prosent, samlet svarte to tredjedeler på spørreskjemaet.

For enheter som ikke besvarte kartleggingens spørreskjema, har det vært mulig å beregne omfanget av velferdsforskning på grunnlag av svar gitt i FoU-statistikkens spørreskjema. For enheter som ikke var inkludert i utvalget for spørreskjemaundersøkelsen, men som har oppgitt velferdsforskning i FoU-statistikken, har vi også inkludert disse ressursene i totaltallene for utgifter til velferdsforskning. For begge disse gruppene, hvor vi mangler svar på spørreskjema, har vi fordelt utgiftene på finansieringskilder relativt som den totale forskningen ved enheten. Dette innebærer at vi totalt har et omfang av utgifter til velferdsforskning for en relativt stor populasjon (totalt 176 enheter), men resultater fra spørreskjemaundersøkelsen for rundt halvparten av disse. Hvordan dette eventuelt influerer på resultatene i kartleggingen kommer vi tilbake til under de aktuelle kapitlene.

Kartleggingens omfang

Følgende variabler knyttet til ressurser til velferdsforskning omfattes av kartleggingen for 2013:

- Omfang av velferdsforskning etter sektor
- Andel velferdsforskning av total FoU-virksomhet
- Velferdsforskning fordelt på finansieringskilder
- Velferdsforskning fordelt på forskningsområder
- Velferdsforskning fordelt på fagområder
- Antall personer som deltok i velferdsforskning, herav alder, kjønn, stilling m.m.
- Avlagte doktorgrader innenfor velferdsforskning

¹⁰ Forskerpersonalregisteret er en database over personale som deltar i FoU ved universiteter, høgskoler, helseforetak, forskningsinstitutter og andre institusjoner med FoU. Registeret inneholder data på individnivå og omfatter forskere/personer i faglige stillinger, i tillegg til høyere teknisk/administrativt personale og ledere. Personene som er med i registeret, innehar en stilling som krever kompetanse på masternivå eller høyere. Registeret inneholder opplysninger om kjønn, alder, utdanning på master/hovedfagsnivå, doktorgrad, stilling, stillingsprosent, arbeidssted (lærested/fakultet/institutt) og arbeidsstedets fagområdetilknytning. Forskerpersonalregisteret ble etablert i 1965, med data tilbake til 1961. Forskerpersonalregisteret har vært oppdatert annethvert år, og fra 2007 oppdateres registeret årlig. Forskere i næringslivet inngår ikke i registeret.

- Rekrutteringssituasjonen for velferdsforskning, søkning til ulike stillinger

I tillegg til ressurskartleggingen kommer publiseringsanalysen i siste del av rapporten, som blant annet tar opp publiseringsprofil, tematisk analyse, publiseringspråk og publiserings samarbeid. Publiseringsanalysen knyttet til 2013-kartleggingen er utvidet med en analyse av rapportpublisering i instituttsektoren, noe som utgjør en stor del av publiseringen i denne sektoren.

1.2.3 Rapportens oppbygging

Innledningsvis i rapporten presenterer vi noen tall for velferdsutgifter for OECD-land for å vise hvor sentralt dette feltet er og hvor store andeler av offentlige budsjetter utgifter til velferd utgjør i de fleste land. Vi har også inkludert tall som gir en tilnærming til utvalgte OECD-lands offentlige satsing på velferdsforskning. Videre beskriver kapittel 1 den norske kartleggingen av velferdsforskning; datagrunnlag, definisjoner, opplegg for datainnsamlingen og metode for databehandling.

Kapittel 2 dreier seg om norsk velferdsforskning. I tillegg til å vise hvordan velferdsforskningen står i forhold til andre prioriterte områder i Norge, fokuserer vi på hvilke ressurser som forbrukes i form av utgifter og hvordan disse utgiftene fordeler seg på finansieringskilder, forskningsområder o.a.

I kapittel 3 ser vi nærmere på hvordan velferdsforskningen fordeler seg mellom institusjonene i universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren, på samarbeidsrelasjoner mv. I og med at dette er andre gang velferdskartleggingen gjennomføres, trekkes også sammenligninger med resultatene fra kartleggingen for 2011.

Karakteristika ved forskerne/det faglige personalet som er involvert i velferdsforskning, omtales i kapittel 4, herunder avlagte doktorgrader fra 2011 til 2013. Her ser vi også på rekrutteringssituasjonen til dette feltet.

Kapittel 5 og 6 tar for seg publisering av velferdsforskning, både i form av vitenskapelige artikler og rapportpublisering, som er vanligste publiseringsform i instituttsektoren.

Som vedlegg til rapporten (vedlegg 1) følger en beskrivelse av metoden for de ordinære FoU-statistiske undersøkelser som denne kartleggingen bygger på. Her ligger også velferdskartleggingens spørreskjema med utsendelsesbrev (vedlegg 2), en oversikt over miljøene som har besvart kartleggingen av velferdsforskning (vedlegg 3) og oversikt over institusjoner og institutter med vitenskapelige publikasjoner innenfor velferdsforskning i 2013 (vedlegg 4).

2 Norsk velferdsforskning

I dette kapitlet ser vi på ressursene til velferdsforskning i forhold til totale FoU-ressurser i Norge. Velferdsforskning, målt i FoU-utgifter, har relativt sett hatt en mer positiv utvikling de siste årene enn samlet FoU i de to sektorene som inngår i kartleggingen og også i forhold til flere av de andre tematiske forskningsområdene som FoU-statistikken dekker.

2.1 Velferdsforskning i totalbildet

I Norge ble det i 2013 utført velferdsforskning for om lag 1,4 milliarder kroner i universitets- og høgscolesektoren og instituttsektoren samlet, se tabell 2.1. De to sektorene stod for henholdsvis 47 og 53 prosent av velferdsforskningen. Da ser vi bort fra at det også kan være noe velferdsforskning i næringslivet, f.eks. innenfor velferdsteknologi. Dette registreres imidlertid ikke i FoU-statistikken for næringslivet.

Til sammen hadde universiteter, høgscole og forskningsinstitutter totale driftsutgifter¹¹ til FoU på i underkant av 27 milliarder kroner i 2013, og andelen som ble brukt på velferdsforskning viser en økning fra 2011 til 2013, fra 4,7 til 5,1 prosent, noe høyere i instituttsektoren enn i universitets- og høgscolesektoren. Tabell 2.1 viser også at hoveddelen av norsk velferdsforskning, ikke overraskende, finansieres av offentlige midler – 87 prosent i 2013 – og at denne andelen er noe høyere enn for total FoU i disse to sektorene. I forhold til 2011-kartleggingen av velferdsforskning har andelen offentlige midler imidlertid gått ned med 2 prosentpoeng.

En mer detaljert beskrivelse av FoU-utgifter innenfor velferd i universitets- og høgscolesektoren og instituttsektoren følger i kapittel 3.

¹¹ Omfatter lønn inkludert sosiale utgifter og andre driftsutgifter.

Tabell 2.1 Totale¹ driftsutgifter til FoU i 2013, herav driftsutgifter til velferdsforskning etter sektor og hovedfinansieringskilde. Mill. kr, andel i prosent 2011 og 2013.

Finansiering	UoH-sektoren	Institutt-sektoren	Totalt	Prosent 2013	Prosent 2011
Totale driftsutgifter til FoU	15 070	11 689	26 759	100	100
- Offentlig finansiert	13 285	7 781	21 065	79	80
- Privat finansiert	1 785	3 908	5 694	21	20
Driftsutgifter til velferdsforskning	648	731	1 378	100	100
- Offentlig finansiert	601	594	1 195	87	89
- Privat finansiert	47	137	183	13	11
Andel velferdsforskning av total FoU (%) 2013	4,3	6,3	5,1		
Andel velferdsforskning av total FoU (%) 2011	3,8	5,8	4,7		

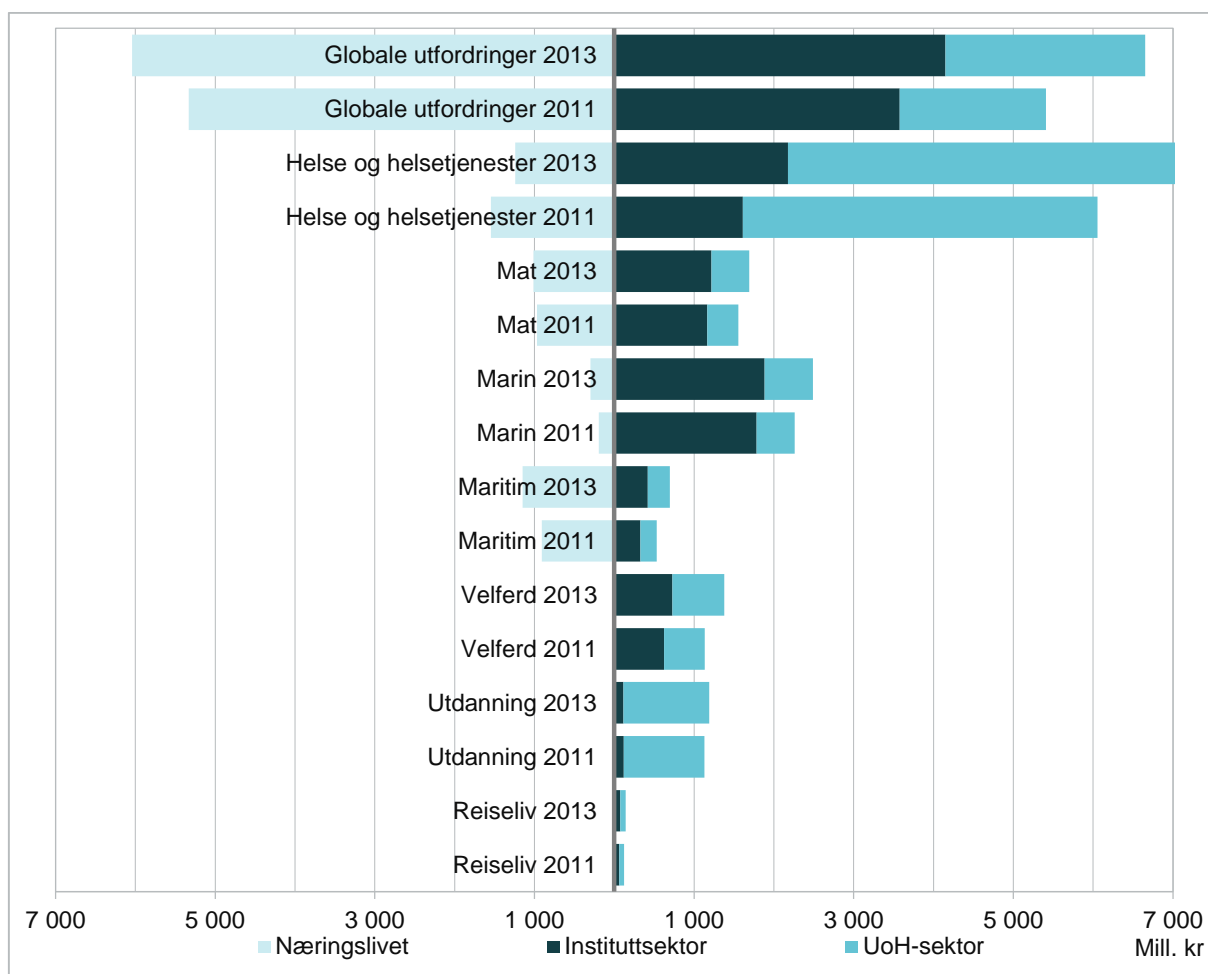
¹Omfatter ikke næringslivet.

Kilde: NIFU

2.1.1 Regjeringens satsingsområder i FoU-statistikken

I FoU-undersøkelsene for alle de tre forskningsutførende sektorene (næringslivet, universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren) inngår spørsmål om omfanget av FoU innenfor regjeringens prioriterte tematiske og teknologiske satsingsområder. Figur 2.1 viser driftsutgifter til FoU i 2011 og 2013 for viktige tematiske forskningsfelt i Norge. Områdene kan være overlappende og kan derfor ikke summeres per sektor.

Globale utfordringer er i 2013 som i 2011 det klart største området og omfatter en rekke politisk prioriterte tema knyttet til klima og miljø. Næringslivet er tungt inne på dette feltet, med nesten halvparten av innsatsen. Instituttsektoren har også en stor del av sin forskning rettet mot globale utfordringer, og for begge sektorer gjelder at omfanget av FoU-utgifter er størst innenfor petroleumsvirksomhet (del av globale utfordringer). Universitets- og høgskolesektoren har størst satsing innenfor helse og helsetjenester. Velferd er med vel 1,4 milliarder kroner et av de mindre områdene, målt i FoU-utgifter, noe mindre enn den maritime satsingen og litt større enn forskning på utdanning. Ser vi imidlertid på økningen i FoU-utgifter fra 2011 til 2013 for de tematiske forskningsområdene, har veksten innenfor velferd vært høy sammenlignet med de andre. Velferdsforskningen økte med over 20 prosent i perioden, samme vekst som for marin FoU, kun det maritime området hadde større vekst med 24 prosent i samme periode.

Figur 2.1 Driftsutgifter til prioriterte tematiske forskningsområder i Norge 2013 etter sektor for utførelse. Mill. kr.

Kilde: NIFU/SSB

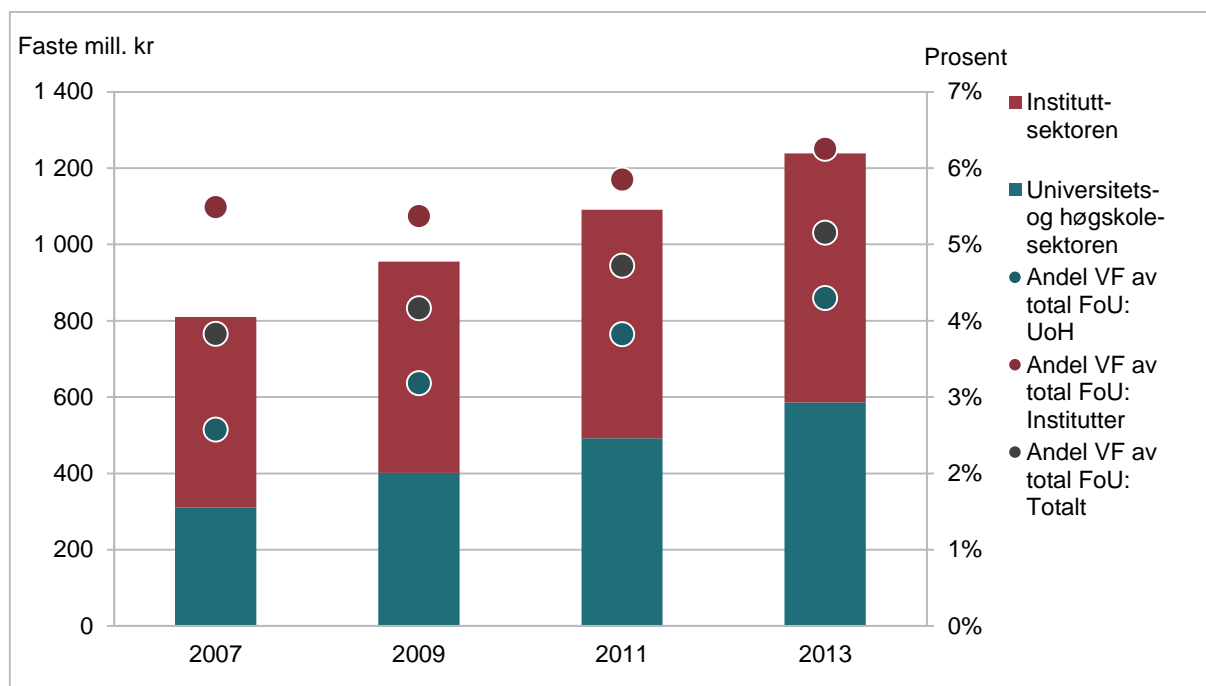
2.1.2 Økte ressurser til velferdsforskning

Fra de ordinære FoU-undersøkelsene har vi for årene 2007 og 2009 hovedtall for det totale omfanget av FoU-utgifter til velferdsområdet, men tallene kan ikke brytes ned på finansiering, forskningsområder osv. Et mindre avvik i definisjonen kan ha betydning for sammenlignbarheten, men dette betyr antagelig lite. Tallmaterialet for 2007 og 2009 har imidlertid ikke gjennomgått samme grundige kvalitetssikring som tallene for årene vi har egne kartlegginger. De gir likevel et rimelig godt bilde av ressursinnsatsen innenfor velferdsforskning.

Figur 2.2 viser utviklingen fra 2007 til 2013 for FoU-utgifter til velferd målt i faste priser.

Velferdsområdet har hatt en betydelig større realvekst i forskningsressursene enn totale FoU-utgifter i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren. I hele seksårsperioden hadde forskningsutgiftene til velferd en gjennomsnittlig årlig realvekst på over 7 prosent. Til sammen økte totale driftsutgifter til FoU med litt over 2 prosent årlig, målt i faste priser. I siste del av perioden, dvs. for perioden som omfattes av de dedikerte kartleggingene, 2011 til 2013, økte velferden med godt over 6 prosent per år, mens samlet FoU tilsvarende hadde 2 prosent realvekst. Det er størst økning i utgiftene til velferdsforskning ved universiteter og høyskoler, men også miljøene i instituttsektoren som var involvert i forskning på velferdsområdet, hadde langt høyere vekst i FoU-utgiftene til velferd enn for totale FoU-utgifter i sektoren.

I og med at ressursene til velferdsforskning har økt mer enn gjennomsnittet for FoU-ressursene i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, har velferdsandelen gått opp, som vist i figuren.

Figur 2.2 Driftsutgifter til velferdsforskning 2007 – 2013 etter sektor og andel velferdsforskning av total FoU. Mill. kr, faste 2010-priser og prosent.

Kilde: NIFU

2.2 Velferdsforskningens finansiering

Velferd er i stor grad et offentlig anliggende. Dette gjenspeiles i finansieringen av velferdsforskningen, hvor nærmere 90 prosent av FoU-utgiftene i 2013 kom fra offentlige kilder; universiteter og høyskolebasisbevilgning, forskningsinstituttene grunnbevilgning direkte over statsbudsjettet, midler fra Norges forskningsråd, fra departementer og direktorater utenom grunnfinansieringen og fra fylker og kommuner. Tabell 2.2 viser utgiftene til velferdsforskning fordelt på finansieringskilder i 2011 og 2013. Det er viktig å være oppmerksom på at når miljøene fordeler sin innsats innenfor velferdsforskning på de ulike finansieringskildene, er dette en skjønsmessig vurdering. Eksempelvis kan skillet mellom midler som kommer over grunnbevilgningen direkte over statsbudsjettet og midler som finansieres av departementer, direktorater mv. være uklare. Dette gjelder særlig for miljøene i instituttsektoren. Det kan derfor være hensiktsmessig å samle finansiering fra disse kildene i én kategori når vi presenterer tall for instituttsektoren eller der instituttsektoren er en del av tallmaterialet. Samlet står disse statlige midlene for nesten 60 prosent av finansieringen av velferdsforskning i 2013, litt lavere andel (5 prosentpoeng) enn i 2011. Som nevnt i kapittel 1 fordeler vi finansieringen av velferdsforskningen relativt på finansieringskilder som for hele instituttet der hvor vi kun har tall for det totale omfanget av velferdsforskning.

Forskningsrådet finansierer om lag en fjerdedel av velferdsforskningen, blant annet gjennom flere handlingsrettede programmer (VAM, Sykefravær, Evalueringene av NAV og Pensjonsreformen) samt gjennom Fri prosjektstøtte. De andre finansørene har hver for seg små andeler av utgiftene til forskning på velferdsområdet, men samlet utgjør de et betydelig tilskudd.

Fra 2011 til 2013 økte samlet offentlig finansiering nominelt med 18 prosent, mens den private delen (omfatter her også midler fra utlandet, inkl. EU-finansiering) av bevilgningene til velferdsforskning i samme periode hadde en vekst på 40 prosent. Forskningsrådsmidlene økte med nesten 30 prosent i

toårsperioden. Ellers utmerker de – i denne sammenheng – mindre finansieringskildene seg med relativt store økninger i satsingen på velferdsforskning. Det er imidlertid viktig å huske at dette er skjønsmessige størrelser og små tall for flere av finansieringskildene. Da kan mindre endringer i absolutt beløp relativt få store utslag.

Stadig mer av forskningen utføres i store prosjekter og forskningsprogrammer som involverer samarbeid mellom mange aktører, og der finansieringen også ofte vil være sammensatt fra flere kilder. Pengestrømmene kan gå mange omveier på veien til utførende FoU-miljø, som da naturlig nok vil kunne oppfatte finansieringskilden som en annen enn den opprinnelige. Det vil i de fleste tilfeller heller ikke være direkte sammenfall mellom bevilget beløp til et prosjekt og utgifter brukt på prosjektet. Her kan blant annet forskyvning i tid i forhold til når bevilgningen er brukt og hvor stor del av utgiftene som kan henføres til området vi kartlegger osv. ha betydning. Slike forhold skaper en del tolkningsproblemer når det gjelder finansiering av FoU. Dette er en generell utfordring i FoU-statistiske analyser, som det også er verdt å merke seg ved tolkning av resultatene i denne rapporten.

I kapittel 3 gir vi en mer detaljert beskrivelse av finansieringen av velferdsforskningen i de to sektorene separat.

Tabell 2.2 Driftsutgifter til velferdsforskning i 2011 og 2013 i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren etter finansieringskilde. Mill. kr og andel i prosent.

Finansiering	2011		2013		Endring 2011-2013 (%)
	Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent	
Basisbevilgning/grunnbevilgning, departementer, direktorater mv.	717	63	805	58	12
Norges forskningsråd	260	23	335	24	29
Fylker og kommuner	27	2	56	4	107
Næringslivet	22	2	41	3	86
Arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner	28	2	39	3	39
Utlandet (ekskl. EU-kommisjonen)	9	1	18	1	100
EU-kommisjonen	25	2	28	2	12
Frivillige organisasjoner	11	2	13	1	18
Andre kilder (fonds, gaver, egne inntekter m.m.)	36	3	44	3	22
Totalt	1 135	100	1 378	100	21

Kilde: NIFU

2.3 Forskningsområder og –fag

I kartleggingens spørreskjema blir miljøene bedt om å fordele aktiviteten innenfor velferdsforskning på tematiske forskningsområder knyttet til velferd. De 15 forskningsområdene fra 2011-kartleggingen ble redusert til 10 i undersøkelsen for 2013. Reduksjonen i antall områder ble gjort på en slik måte at man ved å slå sammen noen forskningsområder fra 2011 muliggjør en sammenligning mellom de to årene. Det er likevel grunn til å tro at denne tekniske endringen har påvirket rapporteringen, spesielt for *Arbeidsmiljø og arbeidsmarked* og *Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning*. Begge disse områdene er satt sammen av flere forskningsområder fra forrige kartlegging, henholdsvis to og fire, og utgiftene til velferdsforskning er i begge kategorier merkbart redusert fra 2011 til 2013, se tabell 2.3 som viser fordelingen av forskningsutgifter til velferd på områder for 2011 og 2013. I tolkningen av resultatene er det videre viktig å være oppmerksom på at fordelingen på

forskningsområder er basert på skjønsmessige vurderinger, noe som kan variere fra person til person.

I og med at en andel av utgiftene til velferdsforskning er knyttet til miljøer som ikke har besvart velferdskartleggingens spørreskjema og som vi derfor ikke har detaljert informasjon om, havner over 40 prosent av utgiftene til velferdsforskning i kategorien *Velferdsforskning ufordelt*. Tabellen viser også at det er en betydelig større andel uspesifiserte forskningsutgifter i 2013 enn i 2011. Det skyldes blant annet at det er flere enheter som inngår i totaltallene for velferdsforskning i 2011 enn i 2013, henholdsvis 126 og 176, og det dreier seg i stor grad om enheter i universitets- og høyskolesektoren som ikke er med i velferdskartleggingens utvalg, men som har oppgitt en andel av sin forskning som velferdsforskning i FoU-statistikkens spørreskjema. Sammensetningen av miljøer som besvarte undersøkelsen i 2011 og 2013 er ikke helt den samme for begge år, noe som også påvirker fordelingen på velferdsforskningens tematiske områder.

Profilen på velferdsforskningen viser imidlertid en viss grad av samsvar i de to årene. Dette innebærer at de samme områdene var forskningstunge både i 2011 og 2013; *Arbeidsliv og arbeidsmarked*, *Familie og oppvekst* og *Tjenester, offentlig/privat, organisering*. Vi ser også at to områder har spesielt stor vekst; *Kjønnsperspektiver* og *Tjenester, offentlig/privat, organisering*. I kapittel 3 går vi nærmere inn på velferdsforskningens fordeling for universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren hver for seg.

Tabell 2.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren 2013 fordelt på forskningsområder. Mill. kr og prosent.

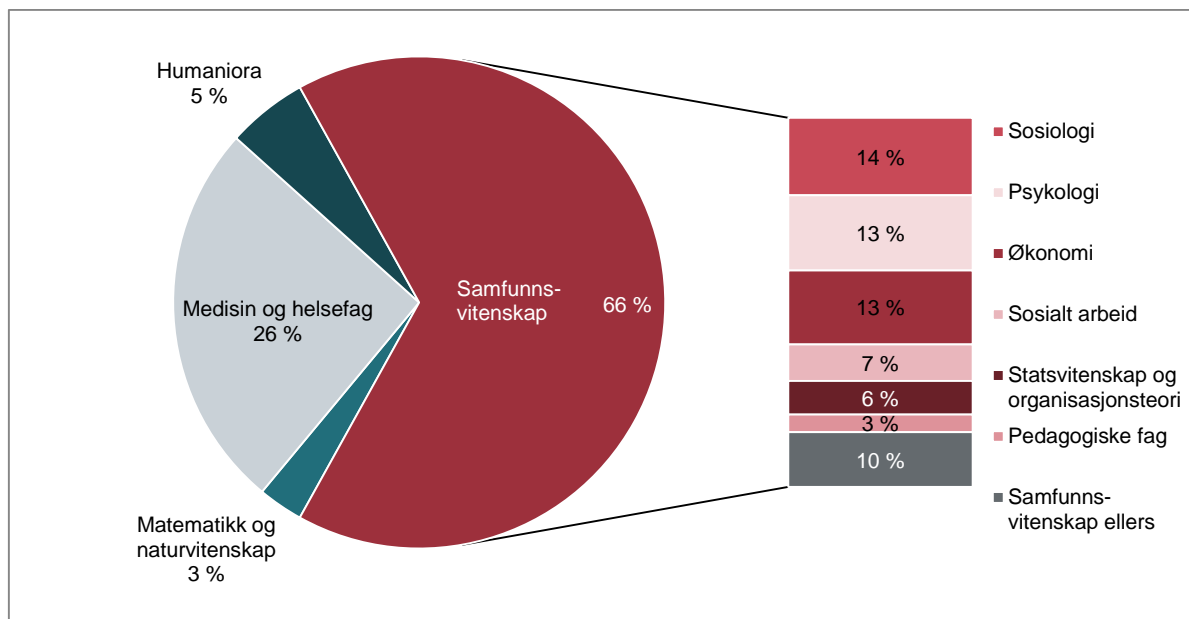
Forskningsområde	Endring (%)		
	2011	2013	2011-2013
Arbeidsliv og arbeidsmarked	201	133	-34
Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting	79	92	16
Levekår og sosial ulikhet	73	77	5
Familie og oppvekst	154	138	-10
Demografisk utvikling	36	30	-17
Kjønnsperspektiver	35	51	46
Bolig og boforhold	24	20	-17
Tjenester, offentlig/privat, organisering	101	183	81
Internasjonal migrasjon og innvandring	46	50	9
Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	146	27	-82
Velferdsforskning ufordelt	240	579	141
Totalt	1 135	1 378	21

Kilde NIFU

Figur 2.3 viser hvordan instituttene klassifiserer sin virksomhet innenfor velferdsforskning på fagområder og fag. Der hvor svar mangler, har velferdsaktiviteten blitt tilordnet instituttets fagområde. Naturlig nok dominerer samfunnsvitenskap når forskningstemaet er velferd. Hele to tredjedeler av utgiftene til velferdsforskning lå innenfor samfunnsvitenskap i 2013-kartleggingen, og sosiologi, psykologi og økonomi er de største enkeltfagene. Fagområdet medisin og helsefag stod for en fjerdedel av ressursinnsatsen til velferdsforskning i 2013, men det var også mindre innslag innenfor humaniora og matematikk og naturvitenskap.

I 2011-kartleggingen hadde samfunnsvitenskapelige fag en enda større dominans enn i den foreliggende kartleggingen. Da ble 76 prosent av velferdsforskningen tilordnet samfunnsvitenskap og

mindre andeler relatert til medisin og helsefag og humaniora. I kapittel 3 følger en nærmere beskrivelse av fagprofilen for henholdsvis universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren.

Figur 2.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren etter fagområde i 2013. Prosent.

Kilde: NIFU

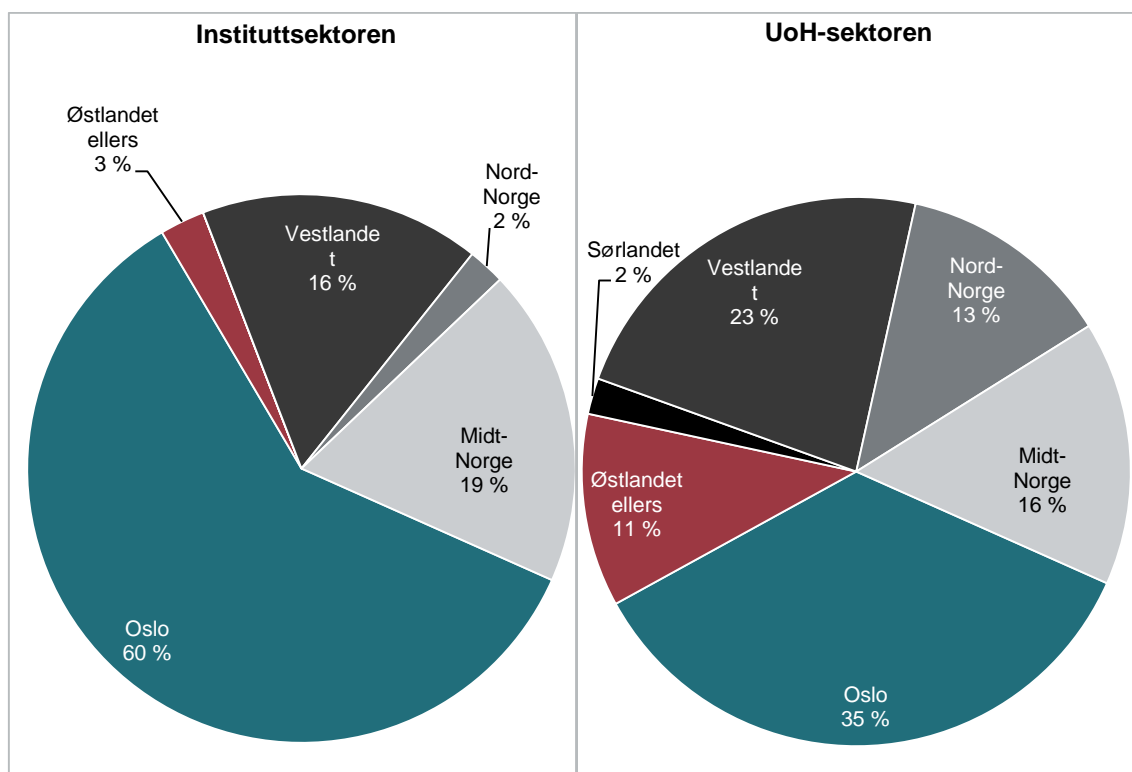
2.4 Velferdsforskningen er geografisk konsentrert

Den forrige kartleggingen av velferdsforskning viste at Oslo dominerer som arena for norsk velferdsforskning. Det er imidlertid stor forskjell på universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren i forhold til regional fordeling av forskningen på velferdsområdet.

I 2013 kunne 56 prosent av velferdsforskningen knyttes til Oslo, 20 prosent til Vestlandet og resten jevnt fordelt på de andre regionene i figur 2.4. For instituttsektoren er hovedstadsområdets dominans spesielt sterkt med hele 60 prosent av velferdsforskningen. Her ligger blant annet flere store samfunnsvitenskapelige forskningsinstitutter som Fafo, NIBR, SSBs forskningsavdeling, Adferdssenteret, NOVA og AFI¹². På Vestlandet kommer betydelige bidrag til velferdsforskningen i instituttsektoren fra UNI Research Rokkansenteret og UNI Research Helse, og i Midt-Norge er SINTEF og NTNU samfunnsforskning store.

I universitets- og høgskolesektoren er velferdsforskningen jevnere fordelt på regioner. For denne sektoren er det universitetene som står for den største innsatsen innenfor velferdsforskningen, og fordelingen følger i stor grad universitetenes lokalisering. Dette kommer vi nærmere inn på i neste kapittel.

¹² NOVA og AFI er fra 2014 del av Høgskolen i Oslo og Akershus.

Figur 2.4 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren fordelt på regioner i 2013. Prosent.

Kilde: NIFU

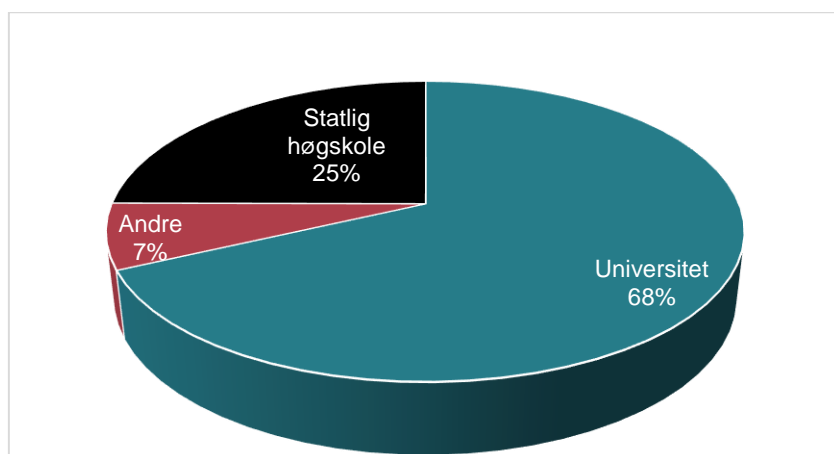
3 Velferdsforskning 2011 - 2013 ved institusjonene

Norske forskningsmiljøer brukte i 2013 i underkant av 1,4 milliarder kroner på velferdsforskning. Av denne forskningen ble litt under halvparten utført i universitets- og høgskolesektoren når forskningsutgifter brukes som mål på aktiviteten. Resten ble brukt ved forskningsinstituttene i instituttsektoren.

I dette kapitlet presenterer vi tall for velferdsforskning i de to sektorene hver for seg. Som nevnt innledningsvis inngår næringslivet ikke i denne kartleggingen.

3.1 Universitets- og høgskolesektoren

Av velferdsforskningens utgifter på om lag 650 millioner kroner i universitets- og høgskolesektoren i 2013, var to tredjedeler knyttet til universitetene. Av dette stod de fire «gamle» universitetene for nesten 90 prosent, se også tabell 3.1. Samlet stod de statlige høgskolene for en fjerdedel av sektorens velferdsforskning, mens vitenskapelige høgskoler hadde en andel på 7 prosent. Universitetet i Oslo var lærestedet med det største omfanget av velferdsforskning i 2013, som i 2011.

Figur 3.1 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren i 2013 etter institusjonsgruppe. Prosent.

Kilde: NIFU

Tabell 3.1 viser driftsutgifter til velferdsforskning per lærested og lærestedsgruppe i 2011 og 2013. Det meste av veksten i toårsperioden har kommet ved de statlige høgskolene, NTNU og Universitetet i Oslo. Videre har vi registrert velferdsforskning ved en god del flere enheter i 2013 enn i 2011, henholdsvis 143 og 94 miljøer. Antall enheter har økt ved NTNU, men størst har økningen vært for gruppen av statlige høgskoler hvor det er betydelig flere avdelinger som har rapportert velferdsforskning i 2013. Vi ser dermed en økt fragmentering av velferdsforskningen, hvor gjennomsnittlige utgifter til velferdsforskning per enhet har gått ned i forhold til den forrige kartleggingen. En stor del av veksten i utgiftene til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren gjelder miljøer som ikke er med i velferdskartleggingen, men som oppgir forskning innenfor velferd på FoU-statistikkens spørreskjema.

Enhetene med velferdsforskning forsker på mange andre områder enn velferd. Dette bidrar til at feltet er vanskelig å avgrense. I gjennomsnitt ble i underkant av 20 prosent av den totale FoU-virksomheten ved velferdsenhetene rapportert som tilhørende velferd i 2013, samme andel som i 2011. Andelen oppgitt til velferdsforskning varierer på hele skalaen; fra én prosent (oppgitt av to miljøer) til 100 prosent (oppgitt av 3 miljøer). I absolute beløp ligger variasjonen mellom 87 000 kr og 50 millioner kr. Velferdsforskningens flerfaglige natur bidrar også til et stort spenn i typer av institusjoner som klassifiserer deler av sin forskningsaktivitet til velferdsfeltet. Vedlegg 3 gir en oversikt over enhetene som har besvart velferdskartleggingens spørreskjema.

Tabell 3.1 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren i 2013 og 2011 etter lærested og lærestedsgruppe. Totale driftsutgifter til FoU ved instituttene med velferdsforskning og andel velferdsforskning av total FoU. Mill. kr og andel i prosent.

Lærested/- lærestedsgruppe	Totale driftsutgifter til FoU ved enheter med velferds- forskning	Driftsutgifter til velferds- forskning 2013	% velferd av total FoU	Antall enheter med velferds- forskning	Driftsutgifter til velferds- forskning 2011
Univ. i Oslo	980	175	18	16	150
Univ. i Bergen	391	79	20	13	79
NTNU	494	86	17	18	36
Univ. i Tromsø	293	45	15	9	50
Univ. i Agder	139	14	10	3	.. ¹
Univ. i Stavanger	109	27	25	6	.. ¹
Univ. i Nordland	96	15	16	4	.. ¹
Vitenskapelige høgskoler ²	396	45	11	19	45
Statlige høgskoler ³	708	162	23	55	99
Totalt	3 606	648	18	143	512

¹I 2011-kartleggingen ble tall for UiA, UiS, og UiN oppgitt samlet; 53 mill. kr, av statistiske hensyn.

²Omfatter Norges Handelshøyskole, Handelshøyskolen BI, Diakonhjemmet høgskole, Lovisenberg Diakonale Høgskole, Campus Kristiania Høyskole, Det teologiske menighetsfakultet, Norges idrettshøgskole, Norges musikkhøgskole, Arkitektur- og designhøgskolen i Oslo.

³Omfatter 19 statlige høgskoler.

Kilde: NIFU

3.1.1 Hvem finansierer velferdsforskningen ved universiteter og høyskoler?

Lærestedenes basisbevilgning fra Kunnskapsdepartementet er den viktigste finansieringskilden for forskningen på velferdsfeltet, hele 65 prosent av midlene kom over denne bevilgningen i 2013, en økning fra 2011-kartleggingen, som tabell 3.2 viser. En medvirkende årsak til at andelen basisfinansiering er høyere i 2013 enn i 2011, er at en større del av velferdsforskningen er utført ved de statlige høyskolene i den siste kartleggingen. De statlige høyskolene har generelt en høyere andel forskningsfinansiering over basisbevilgningen enn universitetene. I forhold til finansieringen av samlet FoU i denne sektoren ligger likevel andelen basisfinansiering til velferdsforskning litt lavere enn for total FoU. Samtidig er andelen som kommer fra departementer utenom basis, fra direktorater, fylker og kommuner en del høyere.

Det er ellers ingen dramatiske endringer i finansieringsprofilen mellom de to årgangene vi har kartlagt velferdsforskning.

Tabell 3.2 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høyskolesektoren i 2011 og 2013 etter finansieringskilde. Mill. kr og andel i prosent.

Finansiering	2011		2013	
	Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent
Basisbevilgning/grunnbudsjett	296	58	423	65
Ekstern finansiering	216	42	225	35
Herav: <i>Departementer, direktorater mv.</i>	74	15	61	10
<i>Norges forskningsråd</i>	90	18	108	17
<i>Fylker og kommuner</i>	7	1	10	2
<i>Næringslivet</i>	10	2	9	1
<i>Arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner</i>	0	0	1	0
<i>Utlandet (ekskl. EU-kommisjonen)</i>	1	0	2	0
<i>EU-kommisjonen</i>	17	3	9	1
<i>Frivillige organisasjoner</i>	1	0	1	0
<i>Andre kilder (fonds, gaver, egne inntekter m.m.)</i>	16	3	24	4
Totalt	512	100	648	100

Kilde: NIFU

3.1.2 Forskningsområder, fag og forskningsart

Som vi har vært inne på tidligere er antall enheter med velferdsforskning i universitets- og høyskolesektoren betydelig høyere i 2013 enn i 2011, og økningen gjelder i stor grad miljøer som ikke er med i den dedikerte velferdskartleggingen, men som oppgir forskning innenfor velferd på FoU-statistikkens spørreskjema. Ved klassifisering på forskningsområder havner denne gruppens utgifter til velferdsforskning i kategorien *Velferdsforskning ufordelt*. Det er også miljøer som unnlater å svare på dette spørsmålet i kartleggingen, noe som kan tyde på at det er komplisert å klassifisere velferdsforskningen på underområder. Fordelingen på forskningsområder for de to årene påvirkes i tillegg av at gruppen av velferdsmiljøer som fordeler aktiviteten det ene året ikke er helt identisk med gruppen som fordeler på forskningsområder det andre året. Som tabell 3.3 viser, er ufordelt-kategorien over dobbelt så stor i 2013 som i 2011, målt i FoU-utgifter. I tabellen har vi derfor sett bort fra ufordelt velferdsforskning i den relative fordelingen på forskningsområder.

Tabell 3.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren i 2011 og 2013 fordelt på forskningsområder. Mill. kr, andel og vekst 2011-2013 i prosent.

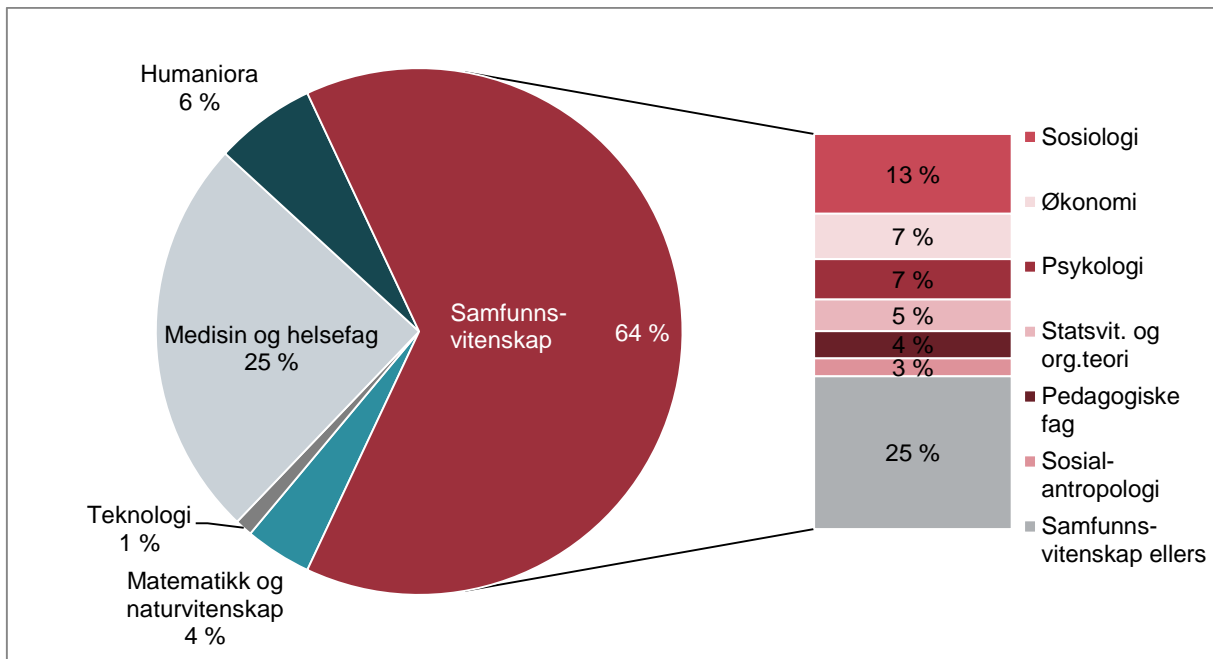
Forskningsområde	2011		2013		Endring 2011-2013 (%)
	Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent	
Arbeidsliv og arbeidsmarked	32	10	34	15	6
Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting	32	10	21	9	-34
Levekår og sosial ulikhet	28	9	28	12	0
Familie og oppvekst	73	23	30	13	-59
Demografisk utvikling	7	2	4	2	-43
Kjønnsperspektiver	21	7	29	12	38
Bolig og boforhold	2	1	3	1	50
Tjenester, offentlig/privat, organisering	30	10	56	24	87
Internasjonal migrasjon og innvandring	16	5	17	7	6
Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	72	23	11	5	-85
Total velferdsforskning fordelt	314	100	233	100	-26
Velferdsforskning ufordelt	198		415		110
Totalt	512		648		21

Kilde: NIFU

Den største endringen fra 2011 til 2013, både relativt sett og i absolutte beløp, gjelder området *Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning*. Som omtalt i kapittel 2, er det sannsynlig at tekniske forhold, dvs. reduksjonen i antall forskningsområder som særlig gjelder dette området, kan ha bidratt til den store nedgangen. Tallene er dermed ikke direkte sammenlignbare. Ellers har det vært nedgang på områdene *Familie og oppvekst*, *Demografisk utvikling* og *Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting*. Områdene med relativt størst vekst er *Tjenester, offentlig/privat, organisering*, *Kjønnsperspektiver* og *Bolig og boligforhold*, sistnevnte er imidlertid det minste av alle forskningsområdene.

Det samfunnsvitenskapelige fagområdet er naturlig nok den største arenaen for velferdsforskningen. I 2013 lå 64 prosent av velferdsforskningen innenfor dette fagområdet, men som vist i figur 3.2, er andelen velferdsforskning som kan relateres til medisin og helsefag også relativt stor til tross for at helseforskning ikke omfattes av definisjonen av velferdsforskning. Her er det imidlertid viktig å være oppmerksom på at skillet mellom velferd og helse ikke er entydig og at enheter som i FoU-statistikken er klassifisert til ett fagområde i mange tilfeller har forskningsaktivitet på tilgrensende områder. Enkelte humaniora-, matematikk/naturvitenskap- og teknologimiljøer har også innslag av velferd i sin forskningsportefølje. Sammenlignet med tilsvarende fordeling i 2011-kartleggingen, har medisin og helsefag økt på bekostning av samfunnsvitenskap. Økningen i antall enheter som oppgir velferdsforskning ved de statlige høgskolene bidrar til dette, da mange av disse er klassifisert under helsefag.

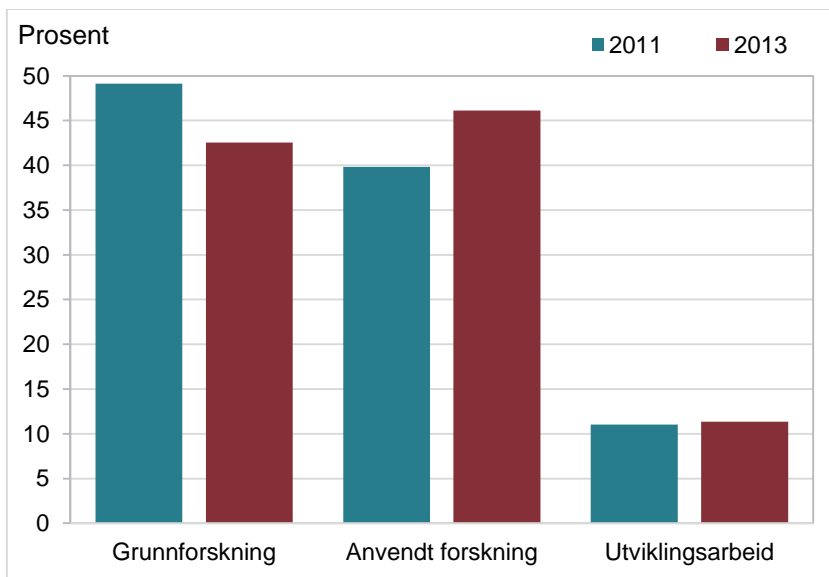
Blant de samfunnsvitenskapelige fagene dominerer sosiologi, mens økonomi, psykologi, statsvitenskap og organisasjonsteori samt pedagogikk har omtrent jevnstore andeler.

Figur 3.2 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høyskolesektoren etter fagområde i 2013. Prosent.

Kilde: NIFU

I kartleggingen av velferdsforskning ber vi også om en fordeling av forskningen på forskningsart; grunnforskning, anvendt forskning og utviklingsarbeid. Fra 2011 til 2013 har det skjedd en forskyvning mellom grunnforskning og anvendt forskning, i og med at andelen grunnforskning har gått ned fra 49 til 43 prosent og anvendt forskning tilsvarende opp, fra 40 til 46 prosent. Andelen utviklingsarbeid er stabil. Totalt i universitets- og høyskolesektoren var grunnforskningsandelen i 2013 45 prosent og anvendt forskning lå like bak med 44 prosent. Der så vi også en dreining mot mer anvendt forskning, men ikke like stor.

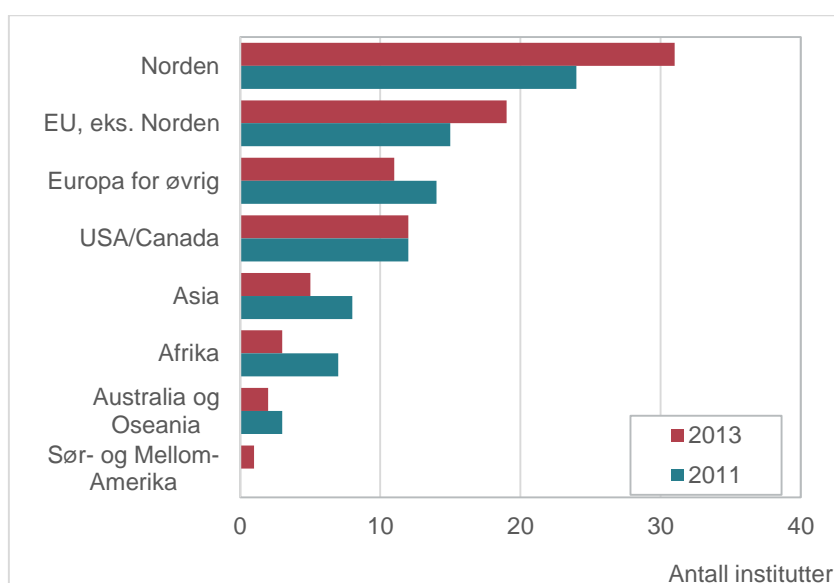
Figur 3.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høyskolesektoren i 2011 og 2013 etter forskningsart. Prosent.

Kilde: NIFU

3.1.3 Samarbeid om velferdsforskning

Av 53 universitets- og høyskolemiljøer som besvarte spørsmålet om nasjonalt samarbeid i 2013-kartleggingen, svarte 9 at de ikke hadde samarbeid om velferdsforskning, mens 44 oppga denne type samarbeid. Blant de samarbeidende instituttene hadde 23 miljøer samarbeid med både universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, mens 5 miljøer oppga samarbeid bare med instituttsektoren og 15 bare med universiteter og høyskoler. Det er noen flere miljøer som oppgir denne type samarbeid i 2013 enn i 2011, henholdsvis 44 og 25.

31 institutter i denne sektoren rapporterte at de hadde hatt internasjonalt forskningssamarbeid på velferdsområdet i 2013, mot 25 i 2011, og samarbeid med utenlandske UoH-institusjoner var mest utbredt. Figur 3.4 viser hvilke land det ble samarbeidet med i 2011 og 2013. Størst har økningen vært i antall samarbeid med de andre nordiske landene og med EU-land utenom Norden. Samarbeid med de mer fjerne deler av i verden har i all hovedsak gått ned. Merk at et institutt kan ha samarbeid med flere land.

Figur 3.4 Universitets- og høyskolesektorens internasjonale samarbeid om velferdsforskning i 2011 og 2013 etter region. Antall¹ institutter.

¹Merk at ett institutt kan samarbeide med flere land.

Kilde: NIFU

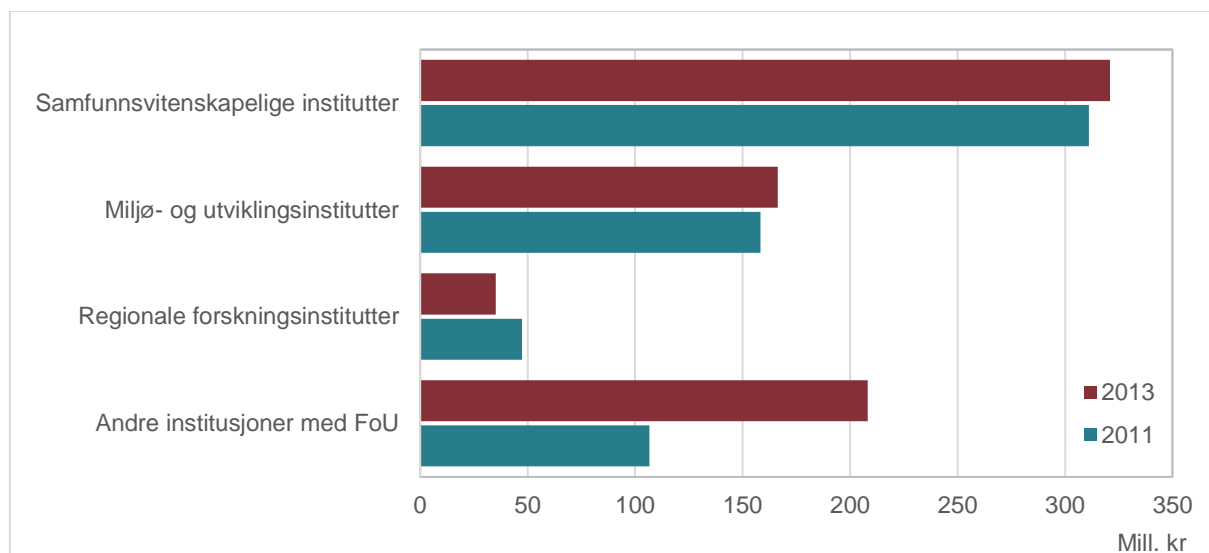
3.2 Instituttsektoren

Instituttsektoren, med 730 millioner kroner til velferdsforskning i 2013, er en litt større aktør på velferdsforskningsområdet enn universitets- og høyskolesektoren. Det økte kronebeløpet tilsvarer en nominell økning på 17 prosent fra 2011, men sektorens driftsutgifter til FoU totalt økte med i underkant av 10 prosent. I figur 3.5 er instituttene gruppert etter Forskningsrådets inndeling, dvs. forskningsinstituttene som er underlagt retningslinjer for statlig basisfinansiering er fordelt på tematiske grupper, og de resterende enhetene i denne sektoren betegnes *Andre institusjoner med FoU*.

Som figuren viser, var det kun små endringer i forskningsutgiftene til velferd for de ulike tematiske instituttgruppene, mens *Andre institusjoner med FoU* hadde en stor vekst, faktisk en dobling av innsatsen på de to årene.

Ikke overraskende var det de samfunnsvitenskapelige forskningsinstituttene som brukte mest ressurser på velferdsforskning, med over 300 millioner kroner både i 2013 og i 2011. Store miljøer her er Fafo og NOVA.

I gruppen av institusjoner som ligger utenfor basisfinansieringssystemet, er Statistisk sentralbyrås forskningsavdeling, Adferdssenteret og UNI Research Helse relativt tunge på velferdsområdet målt i utgifter til forskning. Av statistiske hensyn omfatter miljø- og utviklingsgruppen her også SINTEF Teknologi og samfunn/avdeling helse, som sammen med NIBR dominerer i denne gruppen. Regionale institutter omfatter 8 miljøer, hvorav kun ett har utgifter til velferdsforskning over 10 millioner i 2013. Vedlegg 3 gir en oversikt over miljøene som har besvart kartleggingens spørreskjema.

Figur 3.5 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 etter instituttgruppe¹. Mill. kr.

¹Miljø- og utviklingsgruppen omfatter av statistiske hensyn her også et teknisk/industrielt institutt.

Kilde: NIFU

3.2.1 Hvem bidrar til forskningsinstituttenes velferdsforskning?

Som nevnt i kapittel 2 kan det i mange tilfeller være vanskelig å henføre utgiftene brukt til velferdsforskning til finansieringskilden, dette bygger i stor grad på skjønnsmessige vurderinger. Vi finner det derfor hensiktsmessig å samle instituttsektorens statlige forskningsfinansiering i én kategori, dvs. midler som kommer over grunnbevilgningen direkte over statsbudsjettet og midler som finansieres av departementer, direktorater mv. når vi presenterer tall for instituttsektoren eller der instituttsektoren er en del av tallmaterialet.

I 2013 ble det registrert velferdsforskning ved 36 forskningsinstitutter i instituttsektoren, i 2011 var antallet 32. Utgiftene til velferdsforskning i instituttsektoren hadde en nominell økning som lå om lag 7 prosentpoeng høyere enn veksten for totale FoU-utgifter i denne sektoren. Det er den private delen av finansieringen som har hatt størst vekst. Tabell 3.4 viser at finansiering fra næringslivet, fra arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner og fra EU-kommisjonen og utlandet utenom EU har økt sine andeler av den totale finansieringen fra 2011 til 2013. Hoveddelen av næringslivsfinansieringen er knyttet til to forskningsinstitutter. Finansiering fra EU utgjør en større andel i instituttsektoren enn i universitets- og høgskolesektoren. Statlige midler (basisbevilgning, departementer, direktorater) viser en nedgang både i absolutte beløp og relativt.

Forskningsrådet¹³ var i 2013 den største finansiøren av velferdsforskning i instituttsektoren og hadde en nominell vekst på over 30 prosent fra 2011.

Tabell 3.4 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 etter finansieringskilde. Mill. kr og andel i prosent.

Finansiering	2011		2013	
	Mill.kr	Prosent	Mill. kr	Prosent
Basisbevilgning/grunnbevilgning, departementer, direktorater mv.	348	56	321	44
Norges forskningsråd	170	27	227	31
Fylker og kommuner	20	3	46	6
Næringslivet	12	2	31	4
Arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner	28	4	38	5
Utlandet (ekskl. EU-kommisjonen)	8	1	16	2
EU-kommisjonen	8	1	20	3
Frivillige organisasjoner	10	2	12	2
Andre kilder (fonds, gaver, egne inntekter m.m.)	19	3	20	3
Totalt	623	100	731	100

Kilde: NIFU

3.2.2 Forskningsområder, fag og forskningsart

I 2011 var *Arbeidsliv/arbeidsmiljø* det største området innenfor velferdsforskning i instituttsektoren, mens det i 2013 var *Tjenester offentlig/privat, organisering* som med 128 millioner hadde de høyeste forskningsutgiftene til velferd, se tabell 3.5. *Arbeidsmarked/arbeidsmiljø* og *Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning*, er områder med store nedganger. Som vi har vært inne på i forbindelse med tilsvarende fordelinger tidligere i rapporten, er dette sannsynligvis påvirket av endring i antall forskningsområder fra 2011 til 2013. *Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting, Kjønnsperspektiver* og *Familie og oppvekst* var alle områder med stor økning i utgiftene til velferdsforskning fra 2011 til 2013. Fordelingen på forskningsområder påvirkes også av at gruppen av velferdsmiljøer som inngår i tallgrunnet ikke er helt identisk i begge kartleggingsårene.

Kategorien *Velferdsforskning ufordelt* omfatter enheter som ikke har besvart kartleggingens spørreskjema, ikke har besvart spørsmålet om forskningsområder eller som ikke var med i kartleggingen, men har oppgitt velferdsforskning i FoU-statistikken. I den relative fordelingen av utgifter til velferdsforskning har vi sett bort fra denne kategorien.

Sammenlignet med universitets- og høgskolesektoren, er velferdsforskningen i instituttsektoren i større grad rettet mot *Familie og oppvekst*, i mindre grad mot *Kjønnsperspektiver*, mens forskningsområdene *Arbeidsliv og arbeidsmarked* samt *Tjenester, offentlig/privat, organisering* er relativt sterke i begge sektorer.

¹³ Forskningsrådet finansierer velferdsforskning gjennom flere handlingsrettede programmer (VAM, Sykefravær, Evalueringene av NAV og Pensjonsreformen) samt gjennom Fri prosjektstøtte.

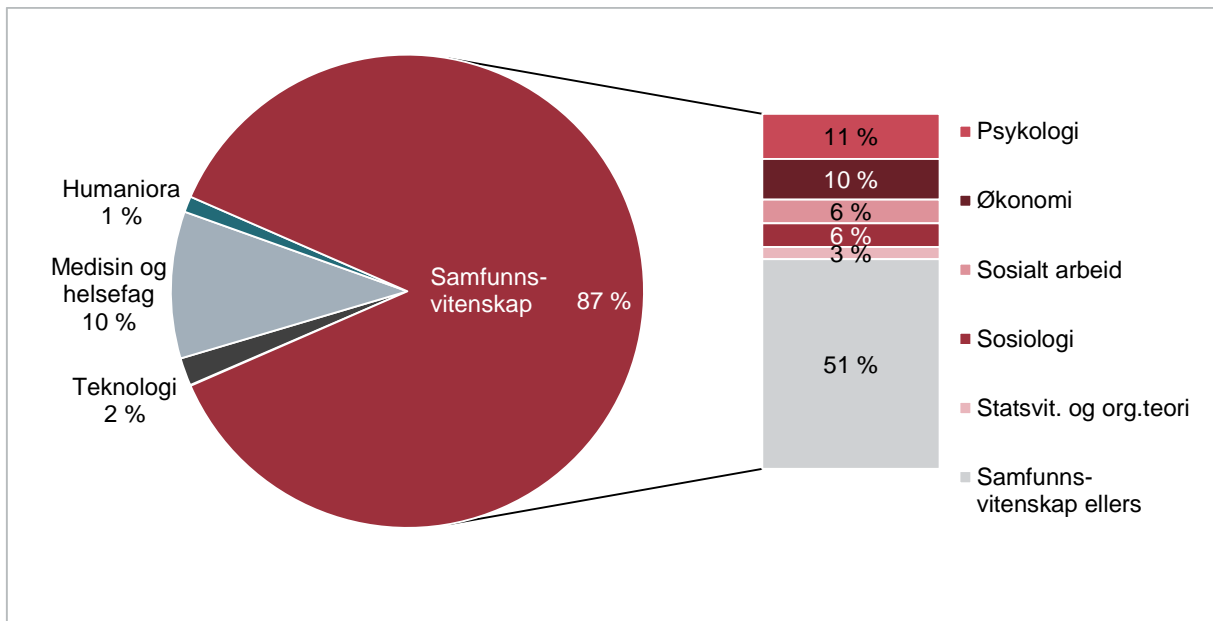
Tabell 3.5 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 fordelt på forskningsområder. Mill. kr, andel og vekst 2011 - 2013 i prosent.

Forskningsområde	2011		2013		Endring 2011-2013 (%)
	Mill. kr	Prosent	Mill. kr	Prosent	
Arbeidsliv og arbeidsmarked	169	29	98	17	-42
Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting	47	8	71	13	51
Levekår og sosial ulikhet	44	8	49	7	11
Familie og oppvekst	81	14	108	19	33
Demografisk utvikling	29	5	26	5	-10
Kjønnsperspektiver	14	2	22	4	57
Bolig og boforhold	22	4	17	3	-22
Tjenester, offentlig/privat, organisering	71	12	128	23	80
Internasjonal migrasjon og innvandring	30	5	33	6	10
Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	74	13	17	3	-77
Total velferdsforskning fordelt	581	100	568	100	-2
Velferdsforskning ufordelt	42		163		288
Totalt	623		731		17

Kilde: NIFU

Velferd er, som vi har vært inne på flere ganger tidligere, i stor grad knyttet til samfunnsprosesser og dertil hørende problemstillinger og har dermed tyngden innenfor det samfunnsvitenskapelige fagområdet. I instituttsektoren kommer dette enda tydeligere fram enn i universitets- og høgskolesektoren.

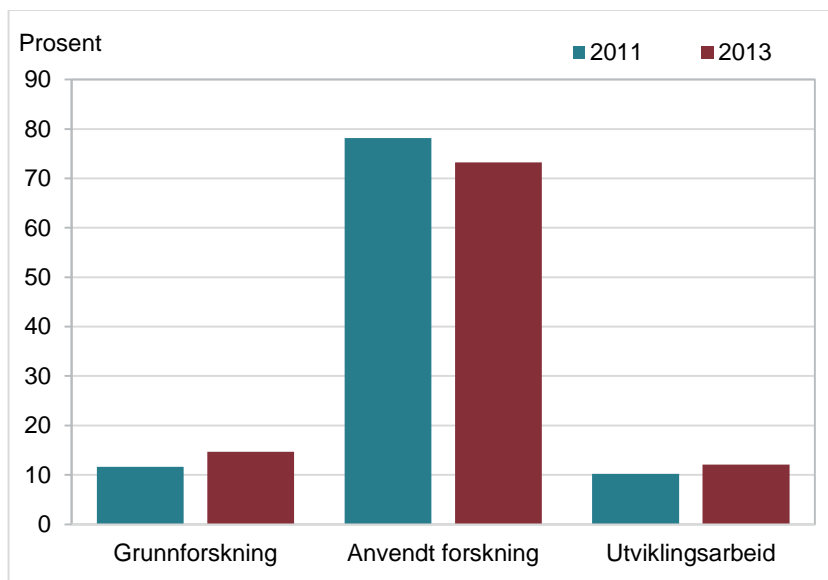
Nesten 90 prosent av velferdsforskningen i instituttsektoren ble av miljøene i kartleggingen karakterisert som samfunnsvitenskapelig i 2013, som vist i figur 3.6. Men også i denne sektoren utføres en del av velferdsforskningen ved medisin og helsefagmiljøer (10 prosent) i tillegg til små innslag innenfor teknologi, humaniora og matematikk/naturvitenskap.

Figur 3.6 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren etter fagområde i 2013. Prosent.

Kilde: NIFU

Velferdsforskerne i instituttsektoren klassifiserer i stor grad sin forskning på forskningsart på samme måte i 2013 som i 2011. Figur 3.7 viser en liten nedgang i andelen anvendt forskning, fra 78 til 73 prosent, mens grunnforskning og utviklingsarbeid begge øker, med henholdsvis 3 og 2 prosentpoeng til 15 og 12 prosent. Tilsvarende fordeling for samlede driftsutgifter til FoU i instituttsektoren var 13 prosent grunnforskning, 68 prosent anvendt forskning og 19 prosent utviklingsarbeid.

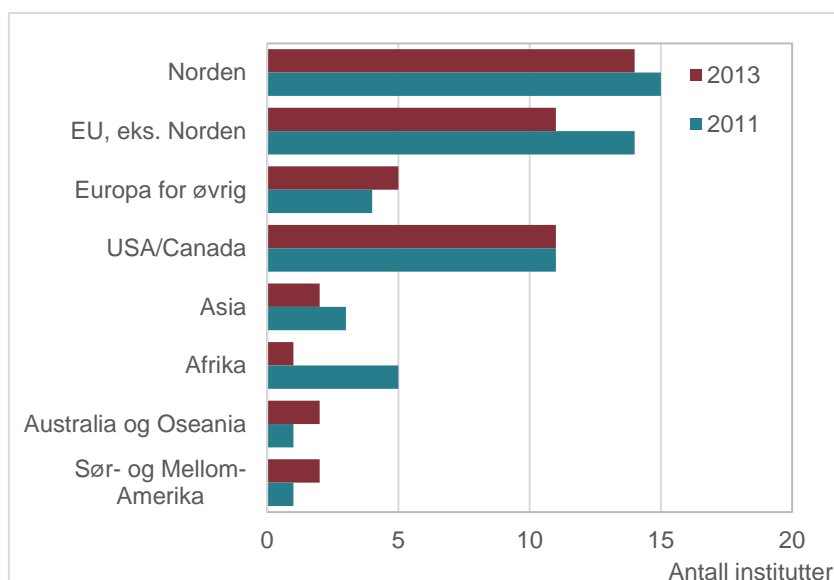
Figur 3.7 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 etter forskningsart. Prosent.

Kilde: NIFU

3.2.3 Samarbeid om velferdsforskning

I instituttsektoren besvarte 23 miljøer spørsmålet om nasjonalt samarbeid i 2013-kartleggingen. Fire miljøer hadde ikke denne type samarbeid, mens 19 samarbeidet med andre norske forskningsinstitusjoner. Blant de samarbeidende instituttene hadde 14 miljøer samarbeid med både universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, mens 5 miljøer oppga samarbeid bare med universitets- og høyskolesektoren og ett miljø hadde kun samarbeid med et miljø i instituttsektoren. Det er noen færre enheter som oppgir nasjonalt forskningssamarbeid i 2013 enn i 2011, henholdsvis 19 og 21.

17 institutter i instituttsektoren rapporterte at de hadde hatt internasjonalt forskningssamarbeid på velferdsområdet i 2013, samme antall som i 2011, og samarbeid med utenlandske forskningsinstitutter var noe mer utbredt enn samarbeid med utenlandske læresteder. Figur 3.8 viser hvilke land samarbeidet var rettet mot i 2011 og 2013. Det er ikke så stor forskjell i samarbeidsprofilen i de to årene. Unntaket er samarbeid med afrikanske land, som viser stor nedgang. Dette kan skyldes at vi i årets definisjon av velferdsforskning har understreket «norsk» og ikke velferd i et globalt perspektiv. Det er en liten nedgang i samarbeidet med de andre nordiske landene, mens samarbeid med EU-land utenom Norden viser en litt større nedgang. Det er imidlertid viktig å huske at dette er små tall.

Figur 3.8 Instituttsektorens internasjonale samarbeid om velferdsforskning i 2011 og 2013 etter region. Antall¹ institutter.

¹Merk at ett institutt kan samarbeide med flere land.

Kilde: NIFU

4 Hvem er velferdsforskerne?

4.1 Forskere og vitenskapelig personale

4.1.1 Totalbildet

Rundt 1 850¹⁴ forskere arbeidet innenfor velferdsforskning i institutt- eller universitets- og høyskolesektoren i 2013, se tabell 4.1. Dette utgjorde 6 prosent av forskerne totalt i de to sektorene. Næringslivets forskere omfattes ikke av denne kartleggingen. For enkelhets skyld bruker vi her stillingsbetegnelsen forsker som en samlebetegnelse på forskere og vitenskapelig/faglig personale med høyere grads utdanning.

I undersøkelsen for 2011 ble antall velferdsforskere anslått til 1 613, noe som innebærer en økning på 15 prosent i toårsperioden. Til sammenligning var økningen i forskere og vitenskapelig personale for de to sektorene totalt på 3 prosent i 2011 til 2013.

Som nevnt tidligere i rapporten, omfatter utvalget for 2013-undersøkelsen flere enheter enn 2011-undersøkelsen. Dette gjelder både for gruppen der vi har beregnet antall velferdsforskere, og for respondentene som selv har besvart spørsmålet om personale. I 2013-undersøkelsen var det 75 av respondentene som besvarte spørsmålet der man ble bedt om å krysse av for personer som arbeidet innen velferdsforskning, mot 58 i 2011. Økningen i antall svar og enheter i utvalget har vært i UoH-sektoren (19 enheter i UoH-sektoren besvarte spørsmålet begge år, 33 kun i 2013).

Det er viktig å skille mellom personer og forskningsårsverk. Her ser vi bare på antall personer. Noen forskere som oppgis som velferdsforskere, forsker noe innenfor dette området, andre bruker hele sin forskningstid på velferdsprosjekter. I tillegg varierer den totale forskningstiden til hver enkelt forsker etter stilling eller prosjekttilknytning.

Dersom vi tar utgangspunkt i totalanslaget, arbeidet drøye 70 prosent av velferdsforskerne ved universiteter og høyskoler, og knapt 30 prosent i instituttsektoren. I den videre framstillingen begrenses imidlertid analysene til miljøer som har svart på dette spørsmålet, da inngår i underkant av 1 100 personer, som vi med bakgrunn i NIFUs Forskerpersonalregisteret har en del informasjon om.

Når vi ser på antall forskere som deltar i velferdsforskningen, er fordelingen på sektorene litt annerledes enn når vi måler ressursbruken i form av utgifter. I universitets- og høyskolesektoren er det få forskere som utelukkende er opptatt med velferdsforskning. De har også forskning innenfor andre

¹⁴ Anslaget fanger også opp forskere ved institutter som ikke har svart på spørreskjema, eller ikke var med i utvalget som mottok spørreskjema, men har oppgitt velferdsforskning i FoU-statistikkundersøkelsen for 2013. Beregningen for disse enhetene tar utgangspunkt i andel velferdsforskning og antall forskere ved det enkelte institutt.

felt, samt oppgaver som administrasjon og undervisning. Det blir derfor – som for sektorene totalt – flere hoder i forhold til FoU-utgiftene ved universiteter og høyskoler enn ved forskningsinstituttene.

Avviket mellom anslått antall velferdsforskere og oppgitt antall i kartleggingen er mye større for universitets- og høyskolesektoren enn for instituttsektoren, og dette skyldes i stor grad at svarprosenten for universiteter og høyskoler var lavere enn for instituttsektoren, og særlig på dette spørsmålet. I tillegg var det flere enheter i universitets- og høyskolesektoren som ikke var med i utvalget som fikk skjema, men som har oppgitt velferdsforskning i FoU-statistikken for 2013.

Tabell 4.1 Forskere som deltok i velferdsforskning i 2013 etter utførende sektor og kjønn og totalt for universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren. Antall og prosent.

	Instituttsektoren		UoH-sektoren		Begge sektorer	
	Forskere	Kvinneandel (%)	Forskere	Kvinneandel (%)	Forskere	Kvinneandel (%)
Antall velferdsforskere i kartleggingen	446	57	676	62	1 121	60
Anslått antall velferdsforskere totalt	541	48	1 316	56	1 857	56
Antall forskere totalt	8 540	42	22 588	47	31 128	45
Andel velferdsforskere (%)	6	-	6	-	6	-

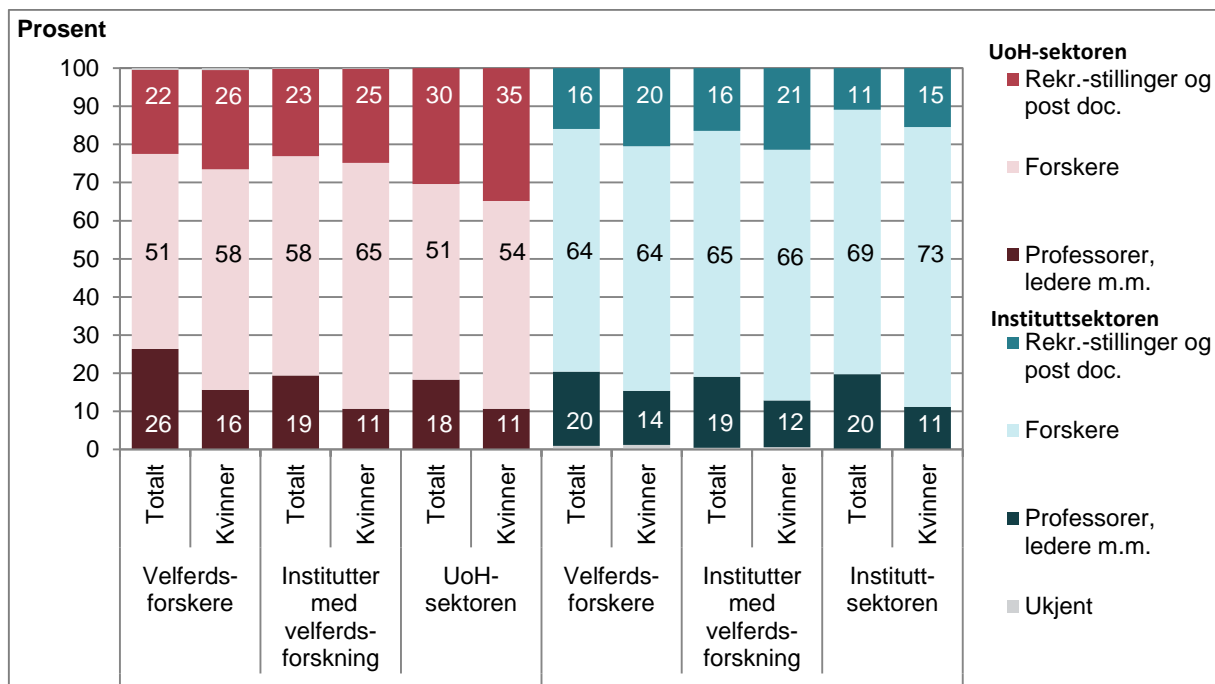
Kilde: NIFU

Av det oppgitte antallet forskere i kartleggingen hadde 40 prosent arbeidssted i instituttsektoren. Kvinneandelen blant velferdsforskerne var litt lavere i instituttsektoren enn i universitets- og høyskolesektoren: 57 mot 62 prosent. Kvinneandelen blant velferdsforskerne var betydelig høyere enn for den samlede forskerpopulasjonen i de to sektorene. Forskjellen var på 16 prosentpoeng i universitets- og høyskolesektoren og 15 prosentpoeng i instituttsektoren.

4.1.2 Stillingsstruktur

I figur 4.1 vises fordelingen av forskere etter sektor, stillingskategori og kjønn for tre grupper: Velferdsforskere (oppgitt i spørreskjemaet), alle forskere ved enhetene hvor disse velferdsforskerne arbeider, samt sektorene totalt. I universitets- og høyskolesektoren, når det gjelder kategorien professorer, ledere m.m., var det liten forskjell på fordelingen for sektoren totalt og alle forskerne ved instituttene med velferdsforskning. Sammenlignet med velferdsforskerne derimot, var det en større andel med høyere stillinger, både totalt og for kvinner. Når det gjelder rekrutteringsstillinger i universitets- og høyskolesektoren, var andelen høyere for sektoren totalt enn for de to andre gruppene. For alle gruppene med kvinner var andelen i rekrutteringsstillinger høyere enn gjennomsnittet. I universitets- og høyskolesektoren var det altså flere erfarne forskere innenfor feltet velferdsforskning enn i sektoren generelt, og en litt større andel av kvinnene hadde høyere stillinger.

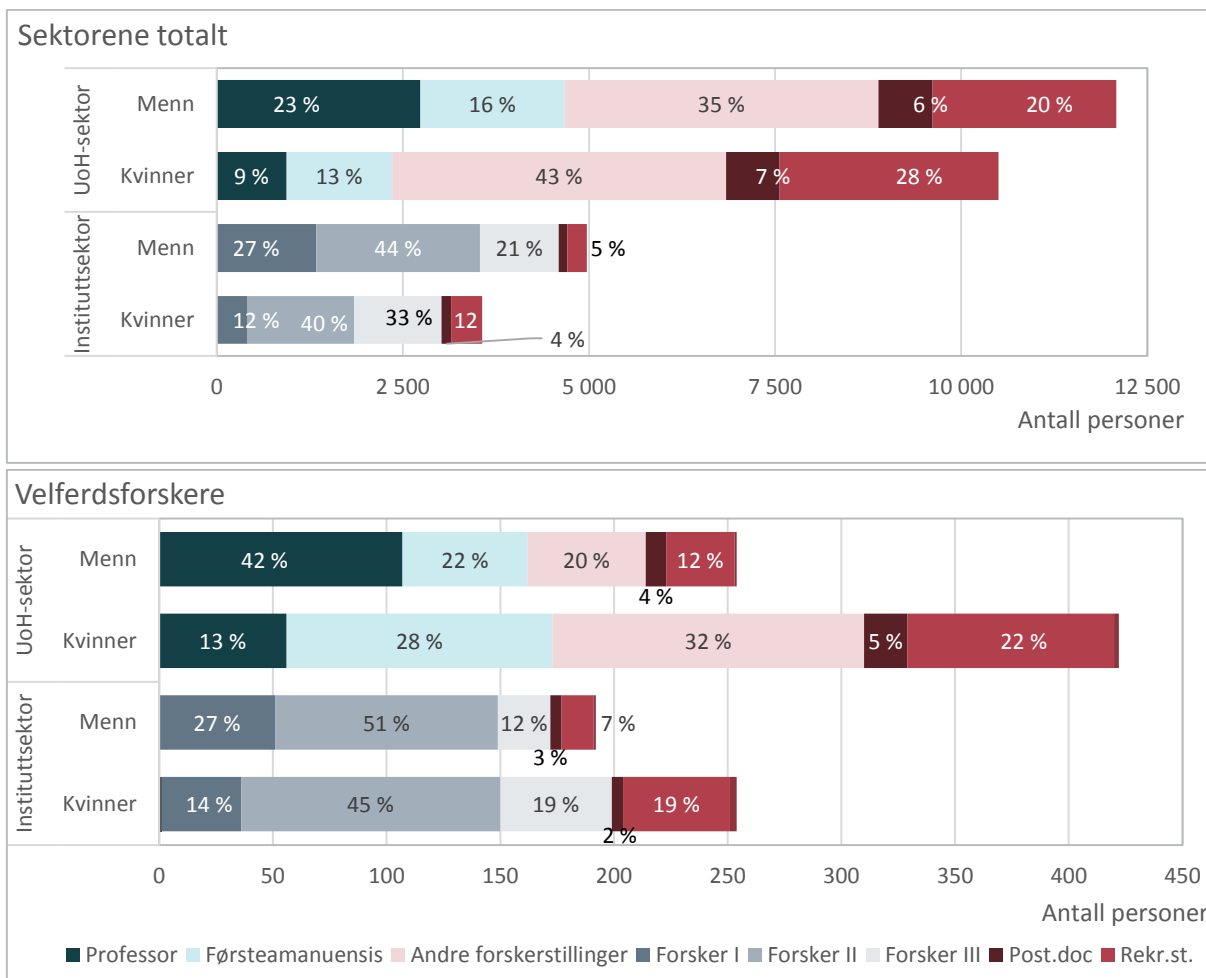
For instituttsektoren er fordelingen av velferdsforskerne ganske lik den for sektoren totalt, bortsett fra for rekrutteringsstillingene, som hadde en høyere andel for velferdsforskerne og deres kolleger, enn for instituttsektoren totalt. Andelen rekrutteringsstillinger var større i universitets- og høyskolesektoren enn i instituttsektoren, men forskjellen var mindre når man ser på velferdsforskerne i de to sektorene.

Figur 4.1 Forskerpersonale i institutt- og universitets- og høyskolesektoren fordelt etter stillingsgruppe. Velferdsforskere, forskere totalt og kvinner i 2013.

Kilde: NIFU

Dersom forskerne fordeles på mer detaljerte stillingskategorier, viser figur 4.2 og tabell 4.2 tydelig at menn gjennomgående har høyere andel personer på de høyeste stillingsnivåene. Eksempelvis hadde 42 prosent av de mannlige velferdsforskerne i universitets- og høyskolesektoren stilling som professor, mens det samme var tilfelle for 13 prosent av de kvinnelige velferdsforskerne. Tilsvarende var det en kjønnsforskjell på 13 prosentpoeng i forhold til å inneha en forsker I-stilling i instituttsektoren. Ser man på professor og 1. amanuensisstillinger samlet, var det om lag like mange kvinnelige som mannlige velferdsforskere i disse stillingene i universitets- og høyskolesektoren, men det utgjorde 62 prosent av mannlige velferdsforskere, mot 41 prosent av de kvinnelige. En forholdsvis stor andel av kvinnene er i rekrutteringsstillinger. Kvinneandelen er betydelig høyere innenfor alle stillingskategorier enn for sektorenes samlede forskerpersonale.

Figur 4.2 Forskerpersonale i institutt- og universitets- og høyskolesektoren fordelt etter stillingsgruppe og kjønn. Velferdsforskere og forskere totalt, 2013.

Kilde: NIFU

Nederste linje i tabell 4.2 viser andel med doktorgrad per sektor og andel kvinner blant doktorandene. Doktorgradsandelen for velferdsforskere var litt høyere enn for sektorene totalt. I både institutt- og universitets- og høyskolesektoren var andelen velferdsforskere med doktorgrad 52 prosent. Forskjellen mot sektorgjennomsnittet var størst for universitets- og høyskolesektoren på sju prosentpoeng.

Kvinneandelen for forskere med doktorgrad ved universiteter, høyskoler og forskningsinstitutter er lavere enn kvinneandelen for alle forskere i de to sektorene (39 mot 49 prosent). Dette forholdet finner man igjen for velferdsforskerne, men her er kvinneandelen generelt høyere enn i den totale forskerpopulasjonen. 54 prosent av velferdsforskerne med doktorgrad var kvinner, mot 39 prosent for alle forskere med doktorgrad.

Tabell 4.2 Forskere som deltok i velferdsforskning i 2013 etter utførende sektor, kjønn og stillingskategori. Prosent.

Stillingskategori	Velferdsforskere						Forskere totalt		Kvinneandel begge sektorer	
	Instituttsektoren			UoH-sektoren			Institutt-sektoren	UoH-sektoren	Velferds-forskere	Forskere totalt
	Kvinner	Menn	Totalt	Kvinner	Menn	Totalt				
Professor	-	-	-	13	42	24	-	16	34	26
Bistillinger	0	0	0	-	-	-	-	-	100	-
Førsteamanuensis	-	-	-	28	22	25	-	15	68	42
Andre forskerstillinger	-	-	-	32	20	28	-	39	72	52
Forsker I	14	27	19	-	-	-	20	-	41	24
Forsker II	45	51	48	-	-	-	43	-	54	39
Forsker III	19	12	16	-	-	-	26	-	68	53
Post.doc	2	3	2	5	4	4	3	6	63	50
Rekrutteringsstillinger	19	7	14	22	12	18	8	24	76	55
Ukjent	1	1	1	0	0	0	0	-	55	-
Totalt	100	100	100	100	100	100	100	100	65	49
Andel med doktorgrad	48	57	52	45	63	52	48	45	54	39

Kilde: NIFU

4.1.3 Utdanningsbakgrunn

Informasjon om utdanning finnes også i Forskerpersonalregisteret. Utdanningsfaget kan avvike fra forskerens forskningsfelt. Når det gjelder utdanningsbakgrunnen til forskerne innenfor velferdsforskningen, har hovedtyngden av det vitenskapelige-/faglige personalet en samfunnsvitenskapelig utdanning (72 prosent), og denne andelen var større i instituttsektoren enn i universitets- og høgskolesektoren. Den nest største gruppen var forskere med utdanning fra medisin og helsefag med (15 prosent for begge sektorer). Sammensetningen er ganske lik for alle forskerne ved de instituttene som har svart på spørsmålet, men med enda høyere andel samfunnsvitenskap for forskerne med velferdsforskning.

Tabell 4.3 Fordeling av velferdsforskerne etter utdanningens fagområde i 2013. Prosent.

Fagområde	Instituttsektoren		UoH-sektoren		Begge sektorer	
	Andel forskere etter utdanning	Kvinneandel per utdanning	Andel forskere etter utdanning	Kvinneandel per utdanning	Andel forskere etter utdanning	Kvinneandel per utdanning
Humaniora	2	36	6	56	5	52
Samfunnsvitenskap	80	56	63	56	72	56
Matematikk og naturvitenskap	3	50	1	44	2	48
Teknologi	1	40	0	100	1	57
Medisin og helsefag	9	62	17	85	15	80
Landbruks- og fiskerifag og veterinærmedisin	-	-	-	-	-	-
Ukjent	4	80	6	71	6	74
Totalt	100	57	100	62	100	60

Kilde: NIFU

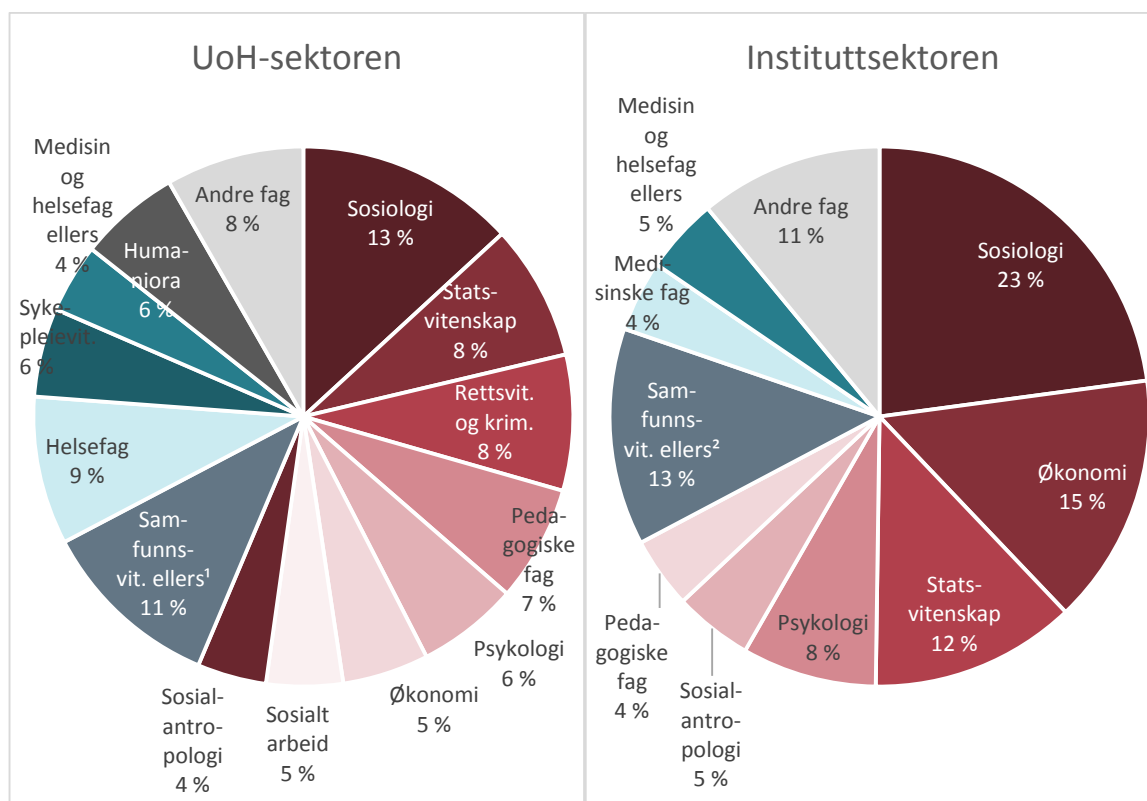
Ser vi nærmere på nivået under utdanningsfagområdene, var utdanningsfagene sosiologi, statsvitenskap og økonomi de tre vanligste fagene for institutt- og universitets- og høyskolesektoren sammen. 41 prosent av forskerne hadde en av disse utdanningene. I instituttsektoren var sosiologi, økonomi, statsvitenskap, psykologi og sosialantropologi de fem vanligste. 63 prosent av velferdsforskerne i instituttsektoren hadde bakgrunn fra disse fem fagene. Innenfor samfunnsfagene hadde 78 prosent av forskerne bakgrunn fra ett av disse fagene. I universitets- og høyskolesektoren var fagene sosiologi, rettsvitenskap og kriminologi, psykologi, økonomi mest utbredt.

Tabell 4.4 Rangering av utdanningsfag etter andel for forskere innenfor velferd etter sektor i 2013.

Rang	Begge sektorer		UoH-sektoren		Instituttsektoren	
	Utdanningsfag	Prosent av velferdsforskerne	Utdanningsfag	Prosent av velferdsforskerne	Utdanningsfag	Prosent av velferdsforskerne
Topp 1	Sosiologi	17 %	Sosiologi	13 %	Sosiologi	23 %
Topp 3	Sosiologi, statsvitenskap, økonomi	36 %	Sosiologi, helsefag, statsvitenskap	30 %	Sosiologi, økonomi, statsvitenskap,	50 %
Topp 5	Sosiologi, statsvitenskap, økonomi, psykologi, helsefag	49 %	Sosiologi, helsefag, statsvitenskap, rettsvitenskap og kriminologi, pedagogiske fag	45 %	Sosiologi, økonomi, statsvitenskap, psykologi, sosialantropologi	63 %

Kilde: NIFU

Figur 4.3 viser fordelingen av forskerne innenfor velferdsforskning etter sektor og utdanningsfag. De samfunnsvitenskapelige fagene med under fire prosent av velferdsforskerne er samlet i kategorien *Samfunnsvitenskap ellers*. Figuren viser at det er større andel økonomer i instituttsektoren enn i universitets- og høyskolesektoren. Dette kan være påvirket av at noen økonomimiljøer i universitets- og høyskolesektoren ikke svarte på dette spørsmålet, og dermed ikke er med i den detaljerte analysen. Justert for dette kan prosentandelen øke til om lag 10 prosent. I universitets- og høyskolesektoren er det flere jurister (*Rettsvitenskap og kriminologi*). Dette avspeiler i stor grad at det i instituttsektoren er få enheter med forskning innenfor disse fagene, og at utdanning innen juridiske fag i større grad er en profesjonsutdanning.

Figur 4.3 Fordeling av velferdsforskere etter utdanningens fag og fagområde. Prosent.

¹ Består av samfunnsvitenskap, sammenlignende politikk, medievitenskap og journalistikk, samfunnsgeografi, spesialpedagogikk, kriminologi, urbanisme og fysisk planlegging, biblioteks- og informasjonsvitenskap, offentlig og privat administrasjon.

² Består av samfunnsgeografi, sammenlignende politikk, samfunnsvitenskap, sosialt arbeid, rettsvitenskap og kriminologikriminologi, offentlig og privat administrasjon, medievitenskap og journalistikk, spesialpedagogikk, urbanisme og fysisk planlegging, biblioteks- og informasjonsvitenskap.

Kilde: NIFU

4.1.4 Alder

Alderssammensetningen til velferdsforskerne tilsvarende til en viss grad sammensetningen for forskerne generelt i de to sektorene. Samlet gjennomsnittsalder for velferdsforskerne var litt over 48 år, litt høyere enn for forskerne generelt (se tabell 4.5).

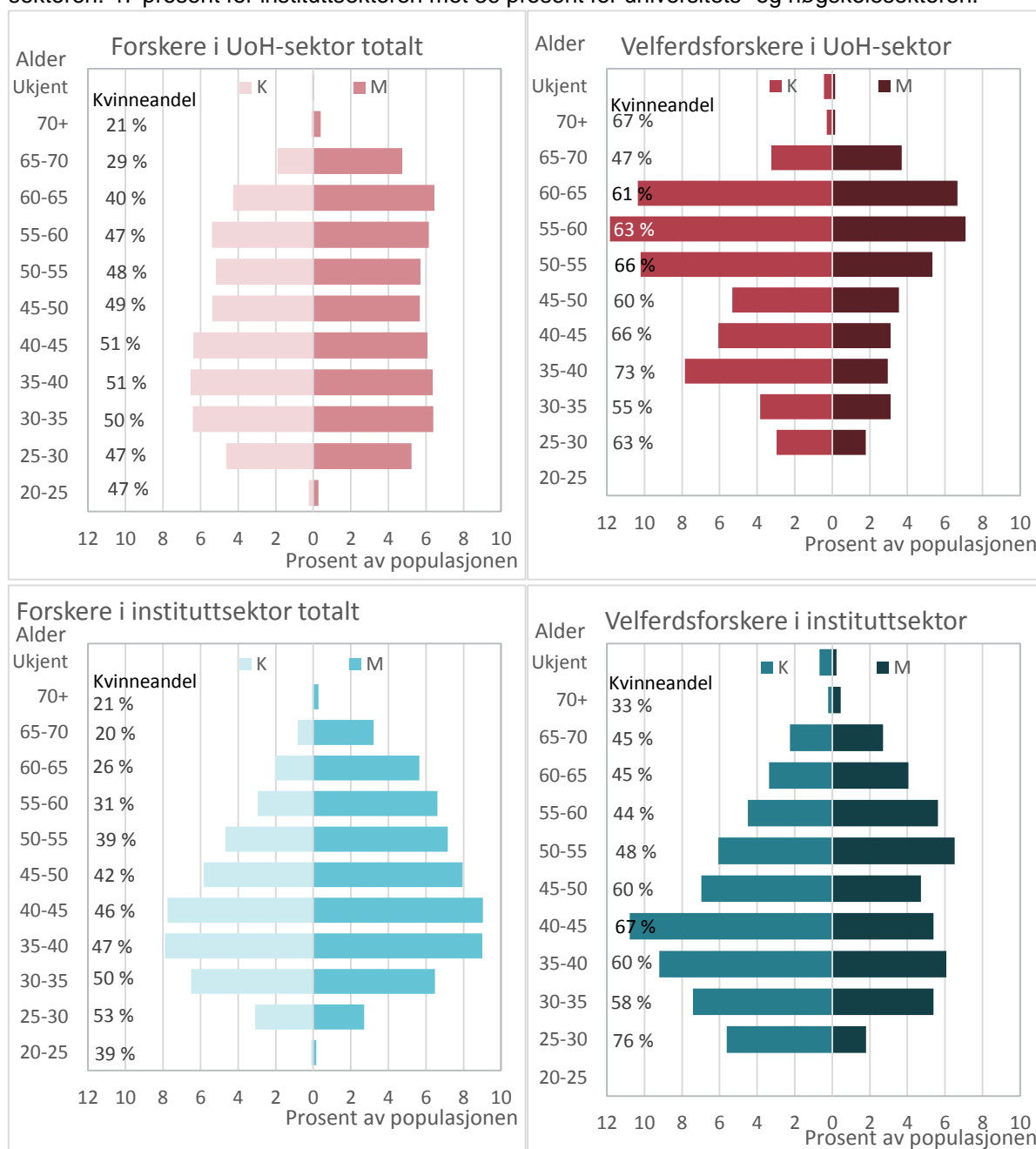
Tabell 4.5 Gjennomsnittsalder for forskere innenfor velferd og forskere totalt i 2013 etter utførende sektor.

Aldersgruppe	Velferdsforskere	Sektoren totalt
Instituttsektoren	45,2	44,9
Universitets- og høyskolesektoren	50,3	45,8
Begge sektorer	48,3	45,5

Kilde: NIFU

Figur 4.4 sammenligner de ulike populasjonene velferdsforskere og alle forskere etter sektor, aldersgruppe og kjønn samt kvinneandel. Ser man på alle forskere i de to sektorene, var fordelingen jevnere for universitets- og høyskolesektoren enn for instituttsektoren. Det er en større andel menn i

instituttsektoren, og særlig aldersgruppene 35-40, og 45-50 utgjorde en stor andel av forskerne i sektoren: 47 prosent for instituttsektoren mot 36 prosent for universitets- og høyskolesektoren.

Figur 4.4 Aldersstruktur etter utførende sektor blant forskere innenfor velferdsforskning og for sektoren totalt. Prosentandel i de forskjellige gruppene. Kvinneandel i figuren. 2013.

Kilde: NIFU

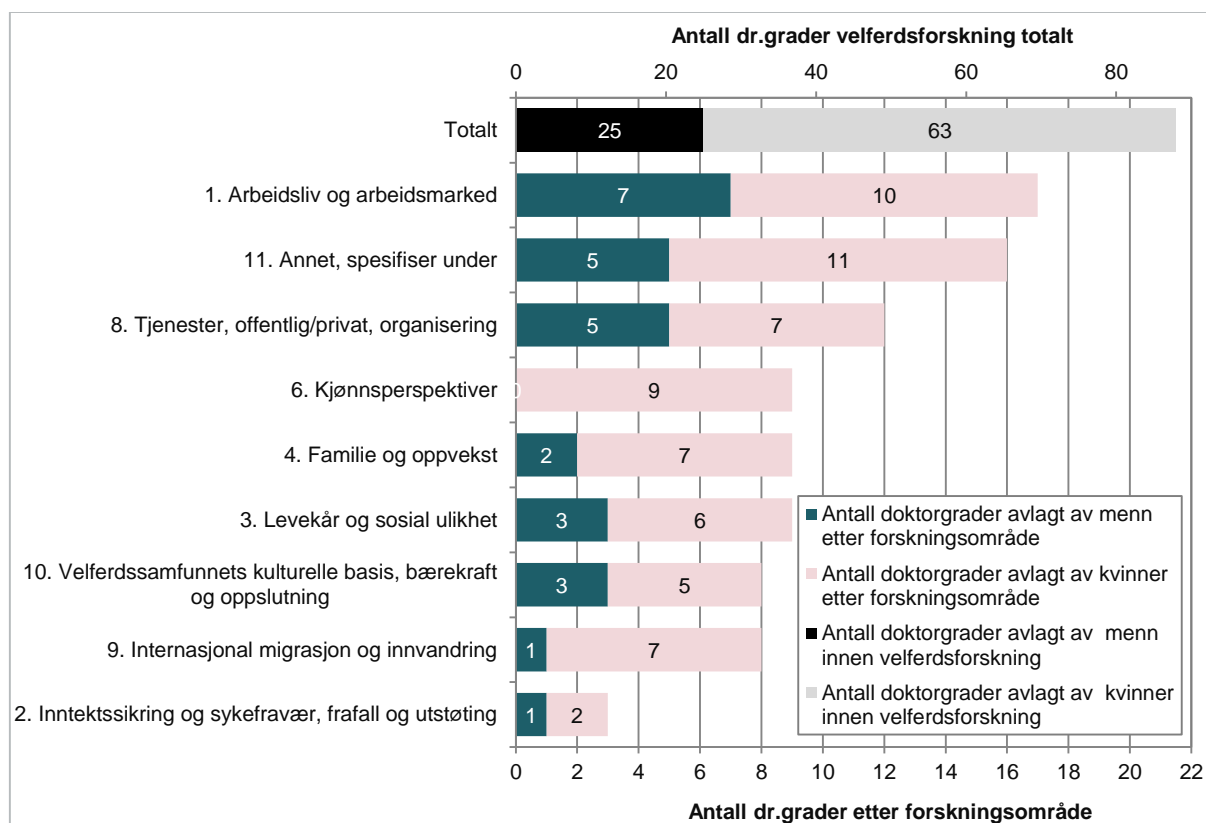
For instituttsektoren trer det samme mønsteret fram for velferdsforskerne som for alle forskere i sektoren når det gjelder aldersfordelingen, men som vist tidligere, er kvinneandelen høyere for velferdsforskerne enn i sektoren totalt. For velferdsforskerne i universitets- og høyskolesektoren derimot, er det aldersgruppene 50-55, 55-60 og 60-65 som veier tyngst med 51 prosent av populasjonen. Dette skiller seg fra universitets- og høyskolesektoren totalt og fra instituttsektoren.

Kvinneandelene for de ulike aldersgruppene er angitt i figuren. Andel kvinner blant velferdsforskere etter aldersgruppe var jevnere fordelt enn for forskerpopulasjonen generelt.

4.2 Rekruttering til velferdsforskning

4.2.1 Avlagte doktorgrader

Respondentene i universitets- og høyskolesektoren ble bedt om å oppgi antall kandidater som avla doktorgrad ved instituttet i 2012 og 2013, fordelt på forskningsområder, tilsvarende områdene som ble brukt for å spesifisere ressursfordelingen. 23 enheter i universitets- og høyskolesektoren oppga at til sammen 88 av deres forskere avla doktorgrad innenfor et av disse områdene, en økning i forhold til perioden 2010-2011 da det ble oppgitt 62 avlagte doktorgrader. 72 prosent av doktorandene var kvinner. Figur 4.5 viser svarene fra spørreskjemaet. Flest doktorgrader ble definert under kategoriene *Arbeidsliv og arbeidsmarked* fulgt av *Tjenester, offentlig/privat, organisering*. I den første kategorien er det rapportert om flere doktorgrader for perioden 2012-13 enn for perioden 2010-11, 17 mot 8, i den andre kategorien ble det rapportert om like mange doktorgrader.

Figur 4.5 Antall avlagte doktorgrader i 2012 og 2013 innenfor velferdsforskning etter forskningsområde og doktorandens kjønn.

Kilde: NIFU

Til sammenligning ble det avlagt 2 985 doktorgrader totalt i Norge i 2012 og 2013, 48 prosent av disse av kvinner. 566 av doktorgradene var innenfor samfunnsvitenskap, og her var kvinneandelen på 56 prosent. Det var altså en merkbart høyere kvinneandel blant doktorandene på velferdsområdet.

66 prosent av de som avla en doktorgrad innenfor velferdsforskning arbeidet ved et universitet, 27 prosent ved en statlig høyskole, resten hadde arbeidssted ved andre høyskoler.

I tabell 4.6 er noen nøkkeltall presentert.

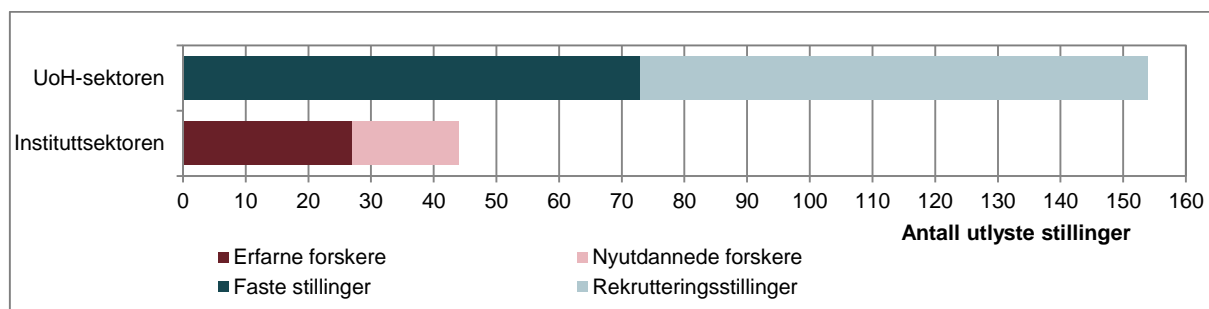
Tabell 4.6 Antall avlagte doktorgrader i 2010–2011 og 2012–2013 innenfor velferdsforskning, samfunnsvitenskap og totalt. Antall og kvinneandel.

Doktorander	2010–2011		2012–2013	
	Antall	Andel kvinner	Antall	Andel kvinner
Totalt	2 514	46	2 985	48
Innenfor samfunnsvitenskap	507	51	566	56
Innenfor velferdsforskning	62	63	88	72

Kilde: NIFU

4.2.2 Utlyste stillinger

Enhetene i kartleggingen ble også spurt om de hadde utlyst vitenskapelige/faglige stillinger i 2012 eller 2013, samt bedt om gi en vurdering av hvordan søkningen til disse stillingene hadde vært. I universitets- og høyskolesektoren svarte 43 miljøer på spørsmålet, og 26 av disse meldte å ha utlyst totalt 154 stillinger innenfor velferdsforskning mot 74 i 2010-11. I instituttsektoren svarte 23 enheter på spørsmålet. 11 av disse hadde til sammen utlyst 44 stillinger mot 76 i 2010-11. Resultatene fra årets undersøkelse er illustrert i figur 4.6.

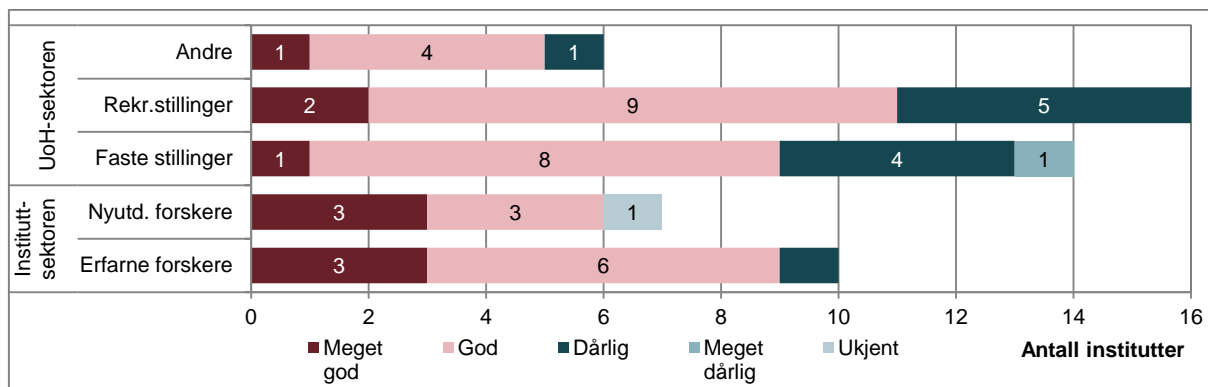

Figur 4.6 Antall utlyste stillinger innenfor velferdsforskning i 2012 og 2013 etter utførende sektor og stillingstype.

Kilde: NIFU

Det var altså mange flere utlyste stillinger i universitets- og høyskolesektoren enn i instituttsektoren. I instituttsektoren gjaldt 39 prosent av utlysningene rekrutteringsstillinger, mens en liten overvekt (53 prosent) av de utlyste stillingene i universitets- og høyskolesektoren dreide seg om rekrutteringsstillinger.

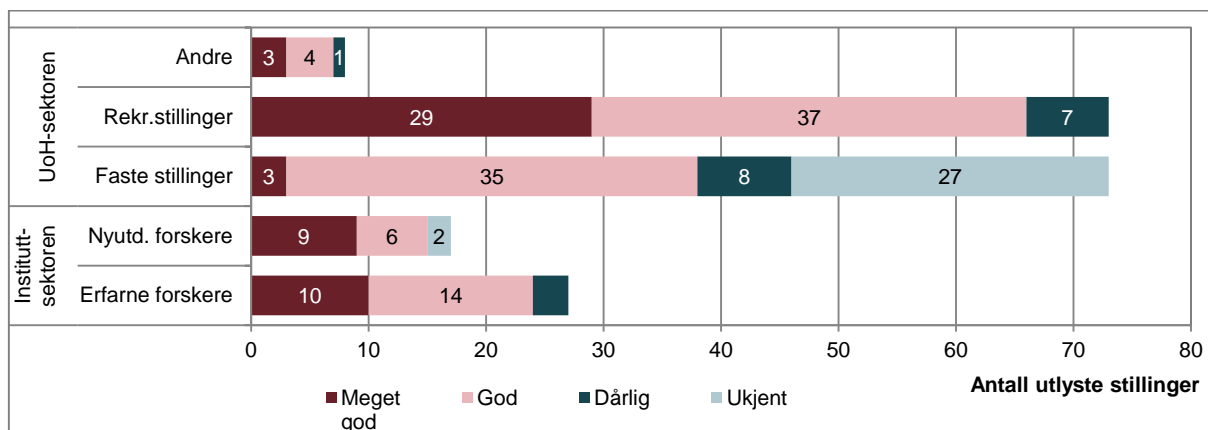
Respondentene ble spurt om hvor god søkning de hadde til stillingene. En stor andel av instituttene hadde en *God* eller *Meget god* søkning for alle stillingstypene. Utlysninger til faste stillinger og rekrutteringsstillinger i universitets- og høyskolesektoren skiller seg ut med rundt en tredel av instituttene som melder om *Dårlig* eller *Svært dårlig* søkning.

Figur 4.7 Antall enheter som hadde utlyst stillinger innenfor velferdsforskning, og deres erfaringer med dette. 2012 og 2013 etter utførende sektor og stillingstype.

Kilde: NIFU

Med visse justeringer, kan opplysningene om utlysningene kobles opp mot søkningen til disse. Tilpasninger har blitt gjort for besvarelsene i universitets- og høyskolesektoren, da kategoriene i spørreskjemaet for de to spørsmålene ikke er helt sammenfallende. Resultatene er presentert i figur 4.8. Målt i antall utlyste stillinger, er respondentene i universitets- og høyskolesektoren mer fornøyd med søkningen enn når man ser på instituttene. For om lag en tredel av utlysningene i institutt- og universitets- og høyskolesektoren var søkningen meget god. Et lavt antall utlysninger i gruppene rekrutteringsstillinger og faste stillinger balanserer de dårlige erfaringene når man kun så på antall institutter.

Figur 4.8 Vurdering av søkningen til utlyste stillinger i instituttsektoren i 2012 og 2013. Antall utlyste stillinger etter stillingskategori.

Kilde: NIFU

5 Vitenskapelig publisering

Dette kapitlet inneholder en analyse av resultater av norsk velferdsforskning i form av vitenskapelige publikasjoner. Tema som belyses er blant annet omfanget av den norske publiseringen innenfor området, hvordan publiseringen fordeler seg på institusjons- og instituttnivå, omfanget av norsk- versus engelskspråklig publisering, nasjonale og internasjonale publiseringskanaler samt tematisk profil for norsk velferdsforskning. Analysen omfatter året 2013, i tillegg inkluderes en del resultater fra forrige kartlegging (2011-tall). Publiseringsundersøkelsen er en separat undersøkelse som ikke direkte er koblet til den FoU-statistiske undersøkelsen beskrevet i kapitlene foran. Forholdet mellom resultatene fra de to undersøkelsene diskuteres i slutten av kapitlet.

Publiseringsdata er mye benyttet som resultatindikatorer på forskning. Grunnlaget for bruk av slike såkalte "bibliometriske indikatorer" er at ny kunnskap – som er det prinsipielle mål med all grunnforskning og anvendt forskning – blir formidlet til det vitenskapelige samfunn gjennom publikasjoner. Publisering kan dermed brukes som et indirekte mål for kunnskapsproduksjon. Bare den vitenskapelige publiseringen er omfattet av analysene i denne rapporten (se nedenfor) og ikke andre typer resultater av norsk velferdsforskning. Som vitenskapelig publisering regnes publikasjoner i godkjente publiseringskanaler som gir uttelling i den resultatbaserte omfordelingen (RBO) i finansieringssystemet for norske forskningsinstitusjoner. Annen type publisering slik som rapporter, inngår ikke. Slik publisering er også viktig innenfor velferdsforskning, særlig for enheter i instituttsektoren. Videre omfattes ikke populærvitenskap og formidling, dvs. informasjon om forskning som er rettet mot allmennheten, av analysene. Det foreligger ikke systematiske data som gjør det mulig å belyse disse aspektene ved norsk velferdsforskning. Det er likevel gjennomført en case-studie av øvrig publisering ved utvalgte enheter i instituttsektoren. Resultatene av denne studien kan finnes i kapittel 6.

5.1 Data og metode

Mens bibliometriske studier tradisjonelt har vært basert på Web of Science databasen (Thomson Reuters), har det nasjonale systemet for forskningsdokumentasjon i Norge (CRISStin) muliggjort analyser av hele den vitenskapelige publiseringen, ikke bare artikler publisert i tidsskrifter indeksert av Thomson Reuters. En lav andel av publiseringen innenfor velferdsforskning er publisert i indekserte tidsskrifter i Web of Science, og denne databasen er ikke benyttet i undersøkelsen.

CRISStin-databasen er nå utviklet til et felles nasjonalt system for registrering av publiseringsdata. Per i dag er det over 160 institusjoner som bruker CRISStin. Med to unntak (Statistisk sentralbyrå og Adferdssenteret) benytter alle miljøene med velferdsforskning nå denne databasen til registrering av publikasjoner. For de to unntakene hvor CRISStin ikke kan benyttes, er det innhentet publiseringslister fra årsmeldingene.

Det er altså bare publikasjoner i godkjente publiseringskanaler som inngår i analysen og som har gitt uttelling i det resultatbaserte finansieringssystemet.¹⁵ Et kriterium for at en publikasjon skal gi uttelling for et institutt, er at det aktuelle instituttet er oppført som forfatteradresse på publikasjonene. Tabellen under viser hvilke typer publikasjoner som inngår i analysen. Prinsippene og metodegrunnlaget bak systemet redegjøres ikke nærmere for her, og det henvises i stedet til foreliggende dokumentasjon (Vekt på forskning).¹⁶

Tabell 5.1 Publikasjonskategorier.

Kategorier	Kategorier og avgrensning i analysen
Bøker, monografier, utgitt på forlag	<i>Monografier</i> med utgiver som er klassifisert som vitenskapelig av UHR
Artikler i antologier på forlag (bokkapitler)	<i>Bokartikler.</i> Artikler i antologier med utgiver som er klassifisert som vitenskapelig av UHR
Artikler i vitenskapelige tidsskrift	<i>Tidsskriftartikler.</i> Artikler og review-artikler (dvs. lengre sammenfatninger av forskningsstatus på et felt) i tidsskrift/serier som er klassifisert som vitenskapelig av UHR

Det er bare året 2013 som omfattes av undersøkelsen, men som nevnt over inkluderes også en del resultater fra forrige rapport (2011-tall). Det er grunn til å påpeke at det kan være tilfeldige årlige variasjoner i publiseringstallene innenfor velferdsforskning for de ulike instituttene, og dette må det tas forbehold om i fortolkningen av resultatene. Siden det er en forsinkelse fra forskningen utføres til den foreligger publisert, normalt ett til to år, vil publiseringstallene i 2013 primært reflektere resultater av forskningen utført i 2011-2012.

Velferdsforskning er ikke en etablert bibliometrisk fagkategori. I den bibliometriske undersøkelsen er samme definisjon benyttet som i den FoU-statistiske undersøkelsen (se del 1.2.1). For å identifisere velferdspublikasjoner, er alle norske vitenskapelige publikasjoner i CRISStin fra 2011 gjennomgått (knappt 21 000). Det ble først foretatt en grovsortering hvor potensielt relevante publikasjoner ble identifisert basert på publikasjonstittel og tidsskriftsnavn/publiseringskanal. I tillegg ble listen med velferdsforskere oppgitt av miljøene benyttet i identifiseringen av potensielt relevante publikasjoner. Dette utvalget ble så undersøkt i mer detalj for å vurdere om publikasjonene faller inn under velferdsforskning eller ikke. I tilfeller med tvil ble sammendraget til publikasjonene innhentet og lest. Noen av publikasjonene til de oppgitte velferdsforskere ble vurdert å falle utenfor definisjonen, og disse ble ekskludert fra materialet. Publikasjonene ble videre klassifisert på disiplin og forskningsområde i henhold til kategoriene beskrevet i del 1.2.1. I denne prosessen ble også publikasjonssammendraget benyttet til å kunne gi en adekvat fagklassifisering av dem.

Som for den FoU-statistiske undersøkelsen, er avgrensningen av velferdsforskning basert på skjønn. Det er ingen klar grense mellom velferdsforskning og annen type forskning, og definisjonen åpner for ulik fortolkning av hvilken type forskning som skal inkluderes. I definisjonen listes ulike tema som faller inn, f.eks. arbeidsliv og oppvekst og omsorg. Dette er forskningsområder hvor det er betydelig forskning i Norge, innenfor disipliner som økonomi, management, psykologi og pedagogikk. Bare forskningen som direkte eller indirekte omhandler velferdsstaten eller velferdsordningene, er vurdert å falle innenfor definisjonen, og derfor er det mye forskning innenfor disse temaene som ikke er inkludert. Tilsvarende er det mye forskning innenfor samfunnsmedisin og sykepleievitenskap knyttet til f.eks. helseproblemer og sykdommer som ligger i grenselandet til velferdsforskning, men som hovedsakelig er vurdert å falle utenfor definisjonen. Unntaket er helsevitenskapelig forskning som spesifikt omhandler sykefravær og arbeidsliv samt forskning om organiseringen og funksjonsmåten til helsetjenestetilbudet.

Identifiseringen av publikasjoner er ikke verifisert av miljøene. I tillegg til at en slik prosess ville være svært tidkrevende, ville resultatene da bli influert av miljøenes ulike fortolkninger av begrepet. Nå er

¹⁵ <http://dbh.nsd.uib.no/kanaler/>

¹⁶ http://www.uhr.no/documents/Vekt_p_forskning_sluttrapport.pdf

alle publikasjoner vurdert etter samme kriterier og operasjonalisering av velferdsforskningsbegrepet. Det er en fordel i forhold til sammenlignbarhet og konsistens.

5.2 Nasjonal publiseringsprofil

Totalt ble det identifisert i overkant av 700 publikasjoner med tema innenfor velferdsforskning i 2013. Av disse kom 60 prosent fra universitets- og høgskolesektoren, 36 prosent fra instituttsektoren og 4 prosent fra helseforetak (se tabell 5.2). Universitets- og høgskolesektoren står således for en betydelig større andel av den vitenskapelige publiseringen enn de gjør når det gjelder ressursinnsats. Dette forholdet diskuteres nærmere i del 5.5, men en viktig forklaring er ulik publiseringsprofil i sektorene hvor instituttsektoren i større grad enn universitets- og høgskolesektoren publiserer resultater i rapporter som ikke omfattes av tallene.

Målt som andel av total publisering i sektorene utgjorde denne 2,8 prosent for universitets- og høgskolesektoren og 6,0 prosent for instituttsektoren. Det vil si at velferdsforskning utgjør en betydelig større del av publiseringen i instituttsektoren enn den gjør i universitets- og høgskolesektoren.

Tabell 5.2 Publisering innenfor velferdsforskning etter sektor, 2011 og 2013.

År	Sektor	Antall publikasjoner	Andel publikasjoner	Andel velferdspublikasjoner av total publisering i sektoren
2011	UoH-sektor	361	60 %	2,2 %
	Instituttsektor	225	37 %	5,5 %
	Helseforetak	16	3 %	0,5 %
	Totalt¹	516	100 %	2,7 %
2013	UoH-sektor	479	60 %	2,8%
	Instituttsektor	293	36 %	6,0%
	Helseforetak	33	4 %	1,0%
	Totalt¹	707	100 %	3,4%

¹ Publikasjoner som involverer samforfatterskap med personer fra flere sektorer er kun talt én gang i totalen.

Kilde: NIFU

Tabell 5.2 inneholder også tilsvarende tall for året 2011. Som det fremgår, er det totale publiseringsvolumet økt med rundt 190 publikasjoner. Det kan således registreres en kraftig vekst i løpet av to-årsperioden. Det er likevel trolig at noe av denne veksten kan tilskrives metodologiske forhold ved at navnelistene med velferdsforskere ble benyttet til identifiseringen i 2013, noe som ikke var tilfellet i 2011. Dette har gitt et bedre grunnlag for å identifisere relevante publikasjoner innenfor velferdsfeltet. Det er trolig at tallene fra 2011 kan ha vært underestimert, og veksten i antall publikasjoner kan ikke bare tilskrives økt forskningsinnsats innenfor velferdsfeltet. Veksten gjør også at velferdsforskning står for en noe høyere andel av det totale publiseringsvolumet i sektorene i 2013 enn i 2011. Den relative fordelingen på sektorer er imidlertid nesten uforandret, og universitets- og høgskolesektoren stod for 60 prosent av publiseringen både i 2011 og 2013.

Av de vel 700 publikasjonene utgjorde 67 prosent tidsskriftsartikler, 31 prosent bokkapitler, mens 2 prosent var monografier. Dette er en noe høyere andel av tidsskriftsartikler enn det som er typisk for samfunnsvitenskap og har sammenheng med innslaget av publikasjoner innenfor helsefag hvor tidsskriftsartikler er helt dominerende.

Tabell 5.3 viser hvordan publiseringen fordeler seg på institusjons- og instituttnivå. Bare de største enhetene er vist separat i tabellen. Universitet i Oslo er den klart største institusjonen og stod for en femdel av den samlede vitenskapelige publiseringen innenfor velferdsforskning. Universitetet i Bergen

har en andel på vel 11 prosent, og Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet følger deretter med en andel på knapt 10 prosent. Fjerde største enhet i publiseringsvolum er Uni Research (hvor blant annet Uni Research Helse og Rokkansenteret inngår) med en andel på 7,6 prosent. Også Høgskolen i Oslo og Akershus, Institutt for samfunnsforskning (ISF) og Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA) er store bidragsytere med andeler på mellom 5 og 7 prosent av den nasjonale totalen. De andre instituttene/institusjonene vist i tabellen har andeler på mellom 2 og 4 prosent. Totalt var det 28 institutter i instituttsektoren og 34 læresteder i universitets- og høgskolesektoren som publiserte innenfor velferdsforskning. Forskingen er således spredt på et stort antall institusjoner/institutter. Samtidig er det en betydelig skjevdeling når det gjelder publiseringsvolum, med et fåtall store enheter og et stort antall små enheter. Tilsvarende bilde finner vi også for den FoU-statistiske undersøkelsen.

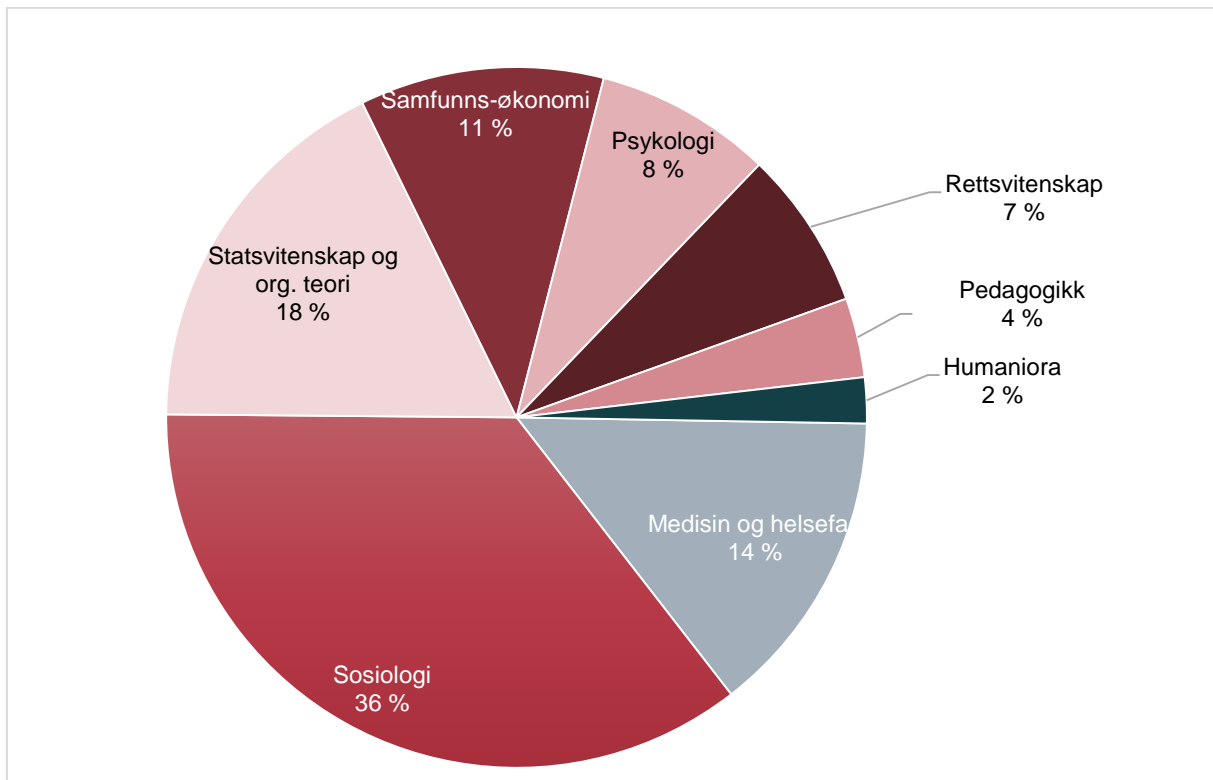
Tabell 5.3 Publisering innenfor velferdsforskning 2013, andel av nasjonal total etter institusjon/institutt¹.

Instituttsektor		UoH-sektor	
Institutt	Andel av nasjonal total	Institusjon	Andel av nasjonal total
Uni Research	7,6%	Universitetet i Oslo	19,7%
Institutt for samfunnsforskning (ISF)	6,1%	Universitetet i Bergen	11,3%
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring (NOVA)	5,0%	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet	9,5%
Statistisk sentralbyrå	4,2%	Høgskolen i Oslo og Akershus	7,2%
Forskningsstiftelsen Fafo	3,5%	Universitetet i Tromsø	3,1%
SINTEF Teknologi og samfunn	2,0%	Høgskolen i Sør-Trøndelag	3,1%
Andre institutter	13,7%	Høgskolen i Lillehammer	2,4%
		Universitetet i Agder	2,1%
		Høgskolen i Vestfold	2,1%
		Universitetet i Nordland	2,0%
		Andre læresteder	13,4%

¹ Bare institusjoner/institutter som har en andel på over 2 prosent av den nasjonale totalen for velferdsforskning er vist separat i tabellen. Publikasjoner som involverer samforfatterskap med personer fra flere institutter vil inngå flere steder. Merk at summen av andelene derfor vil overstige 100%.

Kilde: NIFU

Som nevnt ovenfor, kan det være en del tilfeldige årlige variasjoner i publiseringstallene innenfor velferdsforskning for de ulike instituttene, og dette må det tas forbehold om i fortolkningen av resultatene. Vi ser imidlertid at hovedbildet i 2013 samsvarer med det fra 2011. Det er en viss økning i andelene for Universitetet i Bergen og ISF, mens det er en nedgang for blant annet NOVA.

Figur 5.2 Publisering innenfor velferdsforskning etter disiplin, 2013.

Kilde: NIFU

Tabell 5.4 viser hvordan publikasjonene fordelte seg på disiplinnivå for instituttsektoren og universitets- og høyskolesektoren. Det er ikke store forskjeller i den relative fordelingen. Størst forskjell finner vi for samfunnsøkonomi som har en andel på 17 prosent i instituttsektoren og 7 prosent i universitets- og høyskolesektoren. Dette skyldes bidrag fra enkeltinstitutter slik som Statistisk sentralbyrå, Frischsenteret og Institutt for samfunnsforskning (ISF). Instituttsektoren står dermed for den største andelen av den samfunnsøkonomiske velferdsforskningen. Forholdet er motsatt for rettsvitenskap og humaniora hvor det bare er marginale bidrag fra instituttsektoren.

Tabell 5.4 Publisering innenfor velferdsforskning etter disiplin og sektor¹, 2013.

Disiplin	Instituttsektor		UoH-sektor		Total	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Medisin og helsefag	42	14%	78	16%	101	14%
Psykologi	28	9%	34	7%	58	8%
Samfunnsøkonomi	50	17%	34	7%	80	11%
Sosiologi	114	38%	164	34%	253	36%
Statsvit. og org. teori	48	16%	88	18%	125	18%
Pedagogikk	7	2%	20	4%	26	4%
Rettsvitenskap	6	2%	47	10%	52	7%
Humaniora	1	0%	14	3%	15	2%
Total	293	100 %	479	100 %	707	100 %

¹Tall for helseforetakene er ikke vist separat i tabellen.

Kilde: NIFU

Tabell 5.5 gir en tilsvarende oversikt, men nå etter forskningstema. Det er relativt store forskjeller i fordelingen mellom temaene. Av den totale nasjonale publiseringen (høyre kolonner) er det tre forskningsområder som er omtrent jevnstore med andeler på 15-16 prosent: *Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning; Familie og oppvekst* samt *Tjenester, offentlig/privat, organisering*. Derne følger *Arbeidsliv og arbeidsmarked* med 13 prosent. Laveste andel hadde *Bolig og boforhold* med 1 prosent.

Forskningsprofilen varierer også en del mellom instituttsektoren og universitets- og høgskolesektoren. Forskning knyttet til *Arbeidsliv og arbeidsmarked* utgjorde 18 prosent av publiseringen i instituttsektoren, mens tilsvarende andel for universitets- og høgskolesektoren var 11 prosent. I absolutte tall var likevel antall publikasjoner nesten likt i de to sektorene. Motsatt er *Tjenester, offentlig/privat, organisering* av større relativ betydning i universitets- og høgskolesektoren, enn i instituttsektoren, andelen utgjorde hhv. 16 og 11 prosent. Tilsvarende mønster ser vi for *Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning* hvor andelen utgjorde hhv. 17 og 12 prosent.

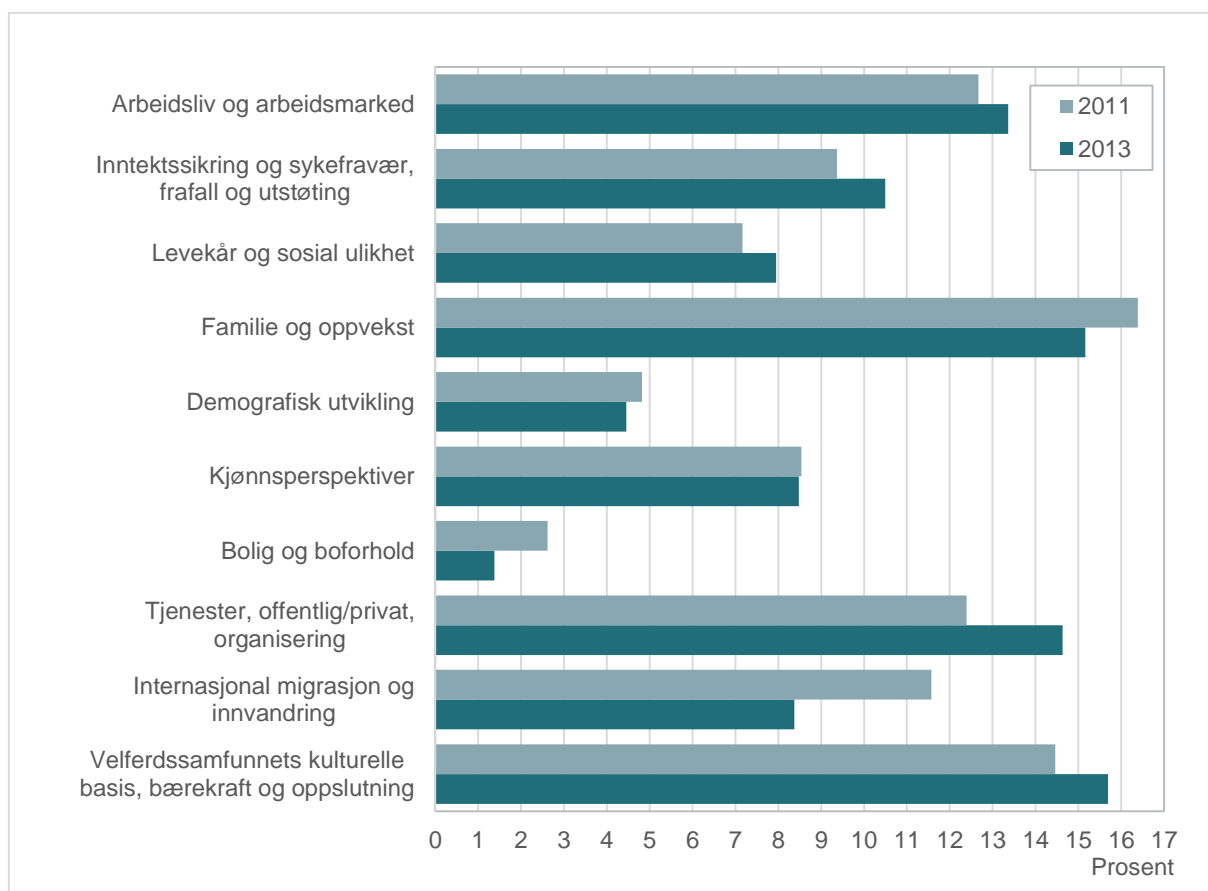
Tabell 5.5 Publisering innenfor velferdsforskning etter forskningsområde¹ og sektor, 2013.

Forskningsområde	Instituttsektor		UoH-sektor		Total	
	Antall	Andel	Antall	Andel	Antall	Andel
Arbeidsliv og arbeidsmarked	72	18%	67	11%	126	13%
Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting	53	13%	70	11%	99	10%
Levekår og sosial ulikhet	31	8%	51	8%	75	8%
Familie og oppvekst	56	14%	99	16%	143	15%
Demografisk utvikling	20	5%	24	4%	42	4%
Kjønnsperspektiver	31	8%	53	8%	80	8%
Bolig og boforhold	6	1%	7	1%	13	1%
Tjenester, offentlig/privat, organisering	43	11%	101	16%	138	15%
Internasjonal migrasjon og innvandring	45	11%	43	7%	79	8%
Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	48	12%	109	17%	148	16%
Total ¹	405	100%	624	100%	943	100%

¹ Mange publikasjoner er klassifisert i flere enn ett forskningsområde. Tall for helseforetakene er ikke vist separat i tabellen.

Kilde: NIFU

Den tematiske publiseringsprofilen i 2013 samsvarer i stor grad med den som ble funnet i 2011, men det er et par prosentpoeng forskjeller for mange av kategoriene (figur 5.3). Størst forskjell er det for *Internasjonal migrasjon og innvandring* hvor det er en nedgang fra 12 til 8 prosent.

Figur 5.3 Publisering innenfor velferdsforskning etter forskningsområde, total, 2011 og 2013.

Kilde: NIFU

5.4 Publiseringskanaler og -språk

Publikasjonene er spredt på et stort antall tidsskrifter og forlag, totalt over 300. Fordelingen på de mest frekvente publiseringskanalene er vist i tabell 5.6. På topp finner vi flere norske forlag som har publisert bøker med artikler innenfor velferdsområdet. Særlig har Universitetsforlaget mange publikasjoner. Blant tidsskriftene er *Søkelys på arbeidslivet*, *Tidsskrift for kjønnsforskning*, *Norges Barnevern* og *Tidsskrift for velferdsforskning* de mest brukte, samt to engelskspråklige helsevitenskapelige tidsskrifter: *Scandinavian Journal of Public Health* og *Scandinavian Journal of Disability Research*.

Tabell 5.6 De mest frekvente¹ publiseringskanalene innenfor velferdsforskning 2013, antall publikasjoner og publiseringskanalnivå.

Tidsskrift	Antall publikasjoner		Forlag	Antall publikasjoner	
	Nivå			Nivå	
Søkelys på arbeidslivet	1	13	Universitetsforlaget	1	57
Scandinavian Journal of Public Health	1	12	Gyldendal Akademisk	1	27
Tidsskrift for kjønnsforskning	1	12	Akademika forlag	1	19
Norges Barnevern	1	9	Fagbokforlaget	1	19
Scandinavian Journal of Disability Research	1	9	Gyldendal Juridisk	1	9
Tidsskrift for velferdsforskning	1	9	Edward Elgar Publishing	2	8
Fontene forskning	1	8	Palgrave Macmillan	2	8
Journal of ethnic and migration studies	1	8	Cappelen Damm Akademisk	1	7
Tidsskrift for psykisk helsearbeid	1	8	Routledge	2	7
Tidsskrift for familierett, arverett og barnevernrettslige spørsmål	1	7	Springer	1	6
BMC Health Services Research	2	6	Orkana Forlag	1	5
Labour Economics	2	6	Oxford University Press	2	5
Norsk Geografisk Tidsskrift	1	6	Portal forlag	1	5
Nursing Research and Practice	1	5	SNS förlag	1	5
Samfunnsøkonomen	1	5	Andre forlag (28)		45
Tidsskrift for Norsk Psykologforening	1	5			
Andre tidsskrift (250)		346			

¹ Bare publiseringskanaler med mer enn 4 publikasjoner er vist i tabellen.

Kilde: NIFU

I Norge er publiseringskanalene delt inn i to nivåer hvor det høyeste nivået, nivå 2, gir ekstra uttelling i finansieringsmodellen og skal representere de mest prestisjefylte publiseringskanalene. I gjennomsnitt er 20 prosent av publikasjonene publisert på dette nivået. I tabell 5.6 vises også nivået til publiseringskanalene. Som det fremgår, er de aller fleste av kanalene listet i tabellen på nivå 1.

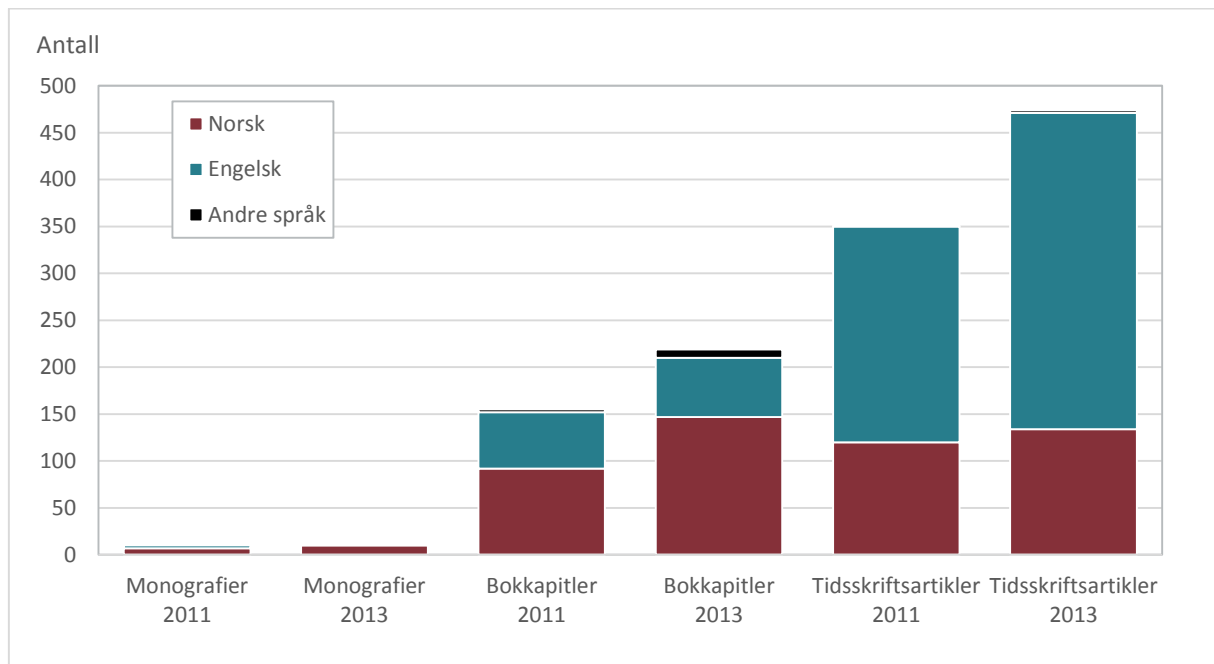
For velferdsforskningspublikasjonene er denne andelen totalt 17 prosent.¹⁷ Andelen er litt lavere for universitets- og høgskolesektoren enn for instituttsektoren, hhv. 16 og 18 prosent. Andelen ligger altså noe lavere enn det som er det totale nasjonale gjennomsnittet. Samtidig varierer andelen på nivå 2 normalt en del fra år til år. I 2011 lå andelen flere prosentpoeng høyere og over det nasjonale gjennomsnittet. På institusjons- og instituttnivå er det også store variasjoner. Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen hadde begge 18 prosent av publikasjonene på nivå 2 i 2013, mens Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet bare hadde 11 prosent. Høgskolen i Oslo og Akershus hadde høyest andel blant de større lærestedene med 23 prosent. Av instituttene hadde Uni Research en høy andel av velferdsforskningspublikasjonene på nivå 2 (30 prosent).

I figur 5.4 vises hvordan publikasjonene innenfor velferdsforskning fordelte seg etter publikasjonstype og språk, her er også tallene fra 2011 tatt med. Av den totale publiseringen innenfor velferdsforskning i 2013 var en liten overvekt (57 prosent) engelskspråklig og således rettet mot et internasjonalt forskersamfunn, mens 41 prosent av publikasjonene var på norsk. Svært få publikasjoner hadde andre

¹⁷ Andelen er beregnet ut fra forfatterandeler. Data over forfatterandeler foreligger ikke for SSB og Adferdssenteret, derfor inngår disse enhetene ikke i beregningen.

publiseringsspråk (2 prosent). Norsk dominerer likevel når det gjelder bokpubliseringen, her var andelen for bokkapitler 67 prosent og 77 prosent for det lille antallet monografier. Av tidsskriftspubliseringen var 28 prosent på norsk og 71 prosent på engelsk. Kanskje litt overraskende i lys av sektorenes forskningsprofil var andelen norskspråklig publisering lavere i instituttsektoren enn i universitets- og høyskolesektoren, henholdsvis 32 og 46 prosent.

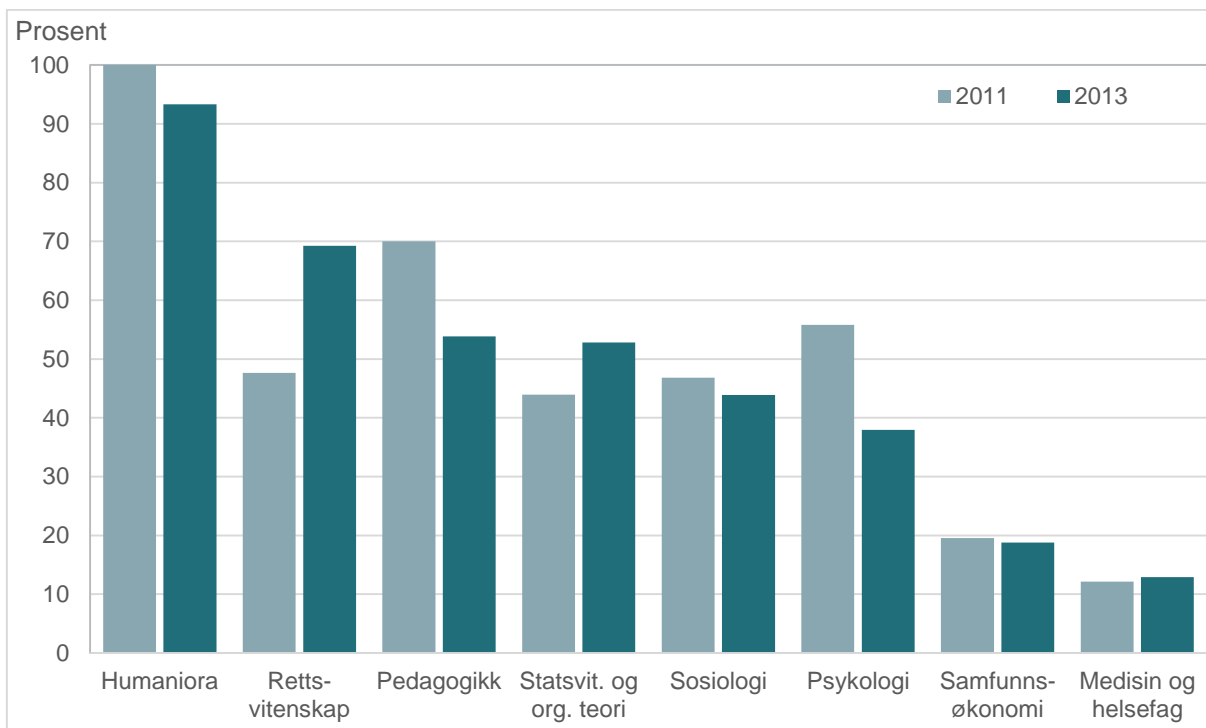
I 2011 var andelen engelskspråklig publisering identisk med den i 2013, totalt 57 prosent. Det har derfor ikke skjedd noen overordnet endring i språkmønsteret, men i 2013 var relativt flere av tidsskriftsartiklene på engelsk og færre av bokkapitlene.

Figur 5.4 Publisering innenfor velferdsforskning etter publikasjonstype og språk, 2011 og 2013.

Kilde: NIFU

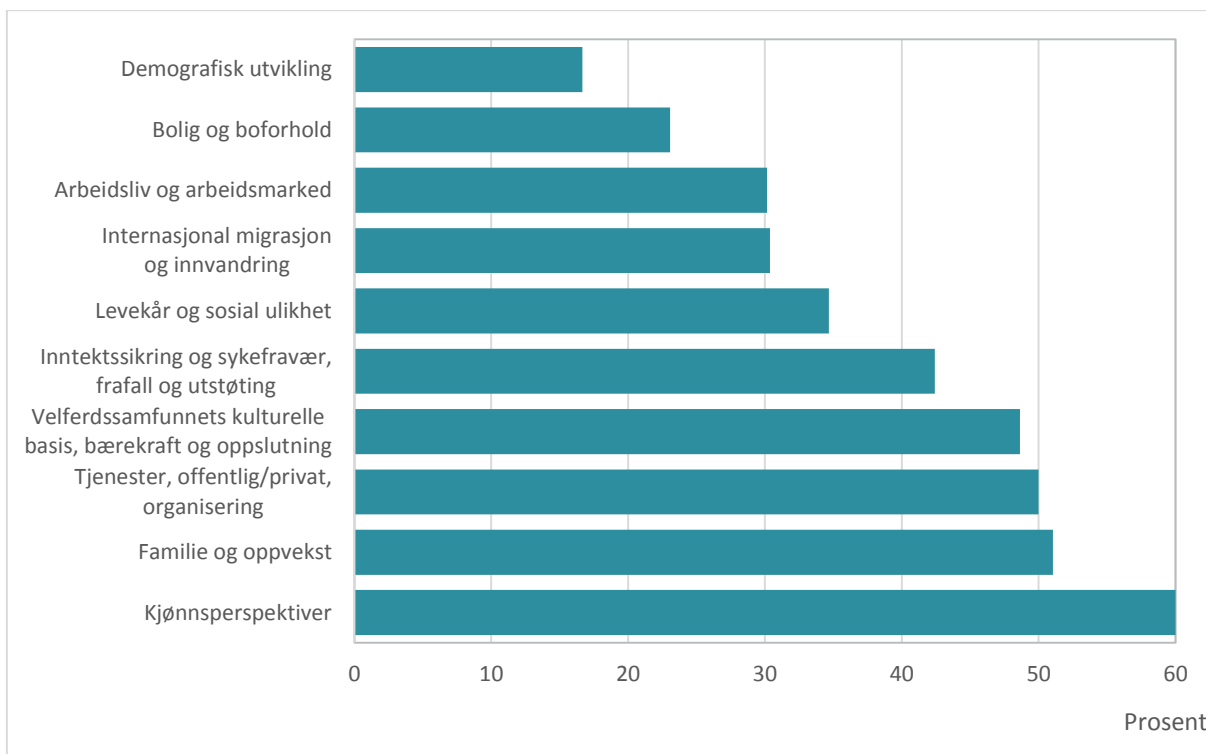
Figur 5.5 viser andelen av publikasjonene på norsk per disiplin. For sosiologi, som er den klart største disiplinen, er andelen 44 prosent i 2013. Andelen med norsk som publiseringsspråk er høyest for humaniora og rettsvitenskap og lavest for samfunnsøkonomi og medisin og helsefag. Andelen er nærmere 100 prosent i humaniora, men her er antallet publikasjoner som inngår lavt. Bildet samsvarer med mer generelle forskjeller i publiseringsspråk mellom disiplinene. Sammenlignet med 2011 er forskjellen størst for rettsvitenskap hvor det har vært en økning i den norskspråklige publiseringen fra 48 til 69 prosent.

Figur 5.5 Andel publisering på norsk per disiplin innenfor velferdsforskning, 2011 og 2013.

Kilde: NIFU

Figur 5.6 viser tilsvarende oversikt for de ulike forskningsområdene. Her varierer andelen på norsk fra 17 prosent for demografisk utvikling til 60 prosent for kjønnsperspektiver.

Figur 5.6 Andel publisering på norsk per forskningsområde innenfor velferdsforskning, 2013.

Kilde: NIFU

Tabell 5.7 Antall og kvinneandel for publiserende forskere innen velferdsforskning etter aldersgruppe og sektor 2013.

Alders- gruppe	Instituttsektor			UoH-sektor			Total ¹		
	Antall	Andel kvinner - personer	Andel kvinner - publisering	Antall	Andel kvinner - personer	Andel kvinner - publisering	Antall	Andel kvinner - personer	Andel kvinner - publisering
< 30	7	86%	86%	13	62%	75%	20	70%	78%
30-40	51	41%	22%	66	52%	61%	108	44%	40%
40-50	62	71%	75%	97	59%	61%	153	64%	67%
50-60	56	50%	55%	152	59%	63%	196	58%	60%
60-70	23	48%	60%	113	49%	45%	129	50%	47%
>70	2	50%	50%	12	25%	25%	14	29%	28%
Totalt	201	55%	52%	453	54%	55 %	620	55%	54%

¹ Noen forskere har stilling i begge sektorer, derfor er ikke totalen lik summen av sektorene. I tillegg er tall for helseforetakene ikke vist separat i tabellen.

Kilde: NIFU

5.6 Nasjonalt samarbeid

Basert på data over forfatternes institusjonstilknytning er det mulig å analysere samarbeidsstrukturer innenfor velferdsforskningen. Når forskere fra ulike institutter/ institusjoner sammen skriver en publikasjon, kan det antas at forskningen har involvert samarbeid. Data over samforfatterskap kan dermed brukes som indikator for forskningssamarbeid. Vi har her analysert samforfatterskap mellom enhetene som har publikasjoner innenfor velferdsområdet. Data over medforfattere i utlandet, er ikke tilgjengelig.

Av de 707 publikasjonene som inngår i analysen, involverte 70 (10 %) samforfatterskap mellom forskere i universitets- og høyskolesektoren og instituttsektoren, 24 (3 %) mellom universitets- og høyskolesektoren og helseforetak og 8 (1 %) mellom instituttsektoren og helseforetak. 559 publikasjoner (79%) involverte ingen form for eksternt samarbeid, dvs. de var forfattet av forskere ved kun en institusjon/institutt (internt samarbeid ved institusjonene, f.eks. er samarbeid mellom ulike institutter ved samme lærested ikke regnet som eksternt samarbeid i denne analysen). En stor majoritet av forskningen involverer dermed ikke eksternt nasjonalt samarbeid, i det minste ikke reflektert gjennom samforfatterskapsdata. I en del tilfeller vil imidlertid forskningen kunne ha involvert en type samarbeid som ikke resulterer i publikasjoner med samforfatterskap, f.eks. samarbeid rundt antologiutgivelser. Generelt er omfanget av samarbeid målt gjennom samforfatterskap betydelig lavere i samfunnsvitenskap enn i medisin og naturvitenskap. En analyse av Universitetet i Bergen viser for eksempel at 24 prosent av publikasjonene ved det samfunnsvitenskapelige fakultetet involverte eksternt nasjonalt samarbeid i perioden 2009-2010.¹⁹ Dette må sees i lys av at en relativt stor del av publikasjonene bare har én forfatter. Av velferdsforskningspublikasjonene hadde 38 prosent én forfatter, mens 31 prosent hadde to forfattere.

Tabell 5.8 viser fordelingen av artikler internt og på tvers av sektorer innenfor norsk velferdsforskning i 2013. Av publikasjonene fra universitets- og høyskolesektoren hadde 72 prosent ingen form for eksternt nasjonalt samarbeid i form av samforfatterskap, mens det tilsvarende tallet for instituttsektoren var 71 prosent. Videre involverte 15 prosent av publikasjonene fra universitets- og

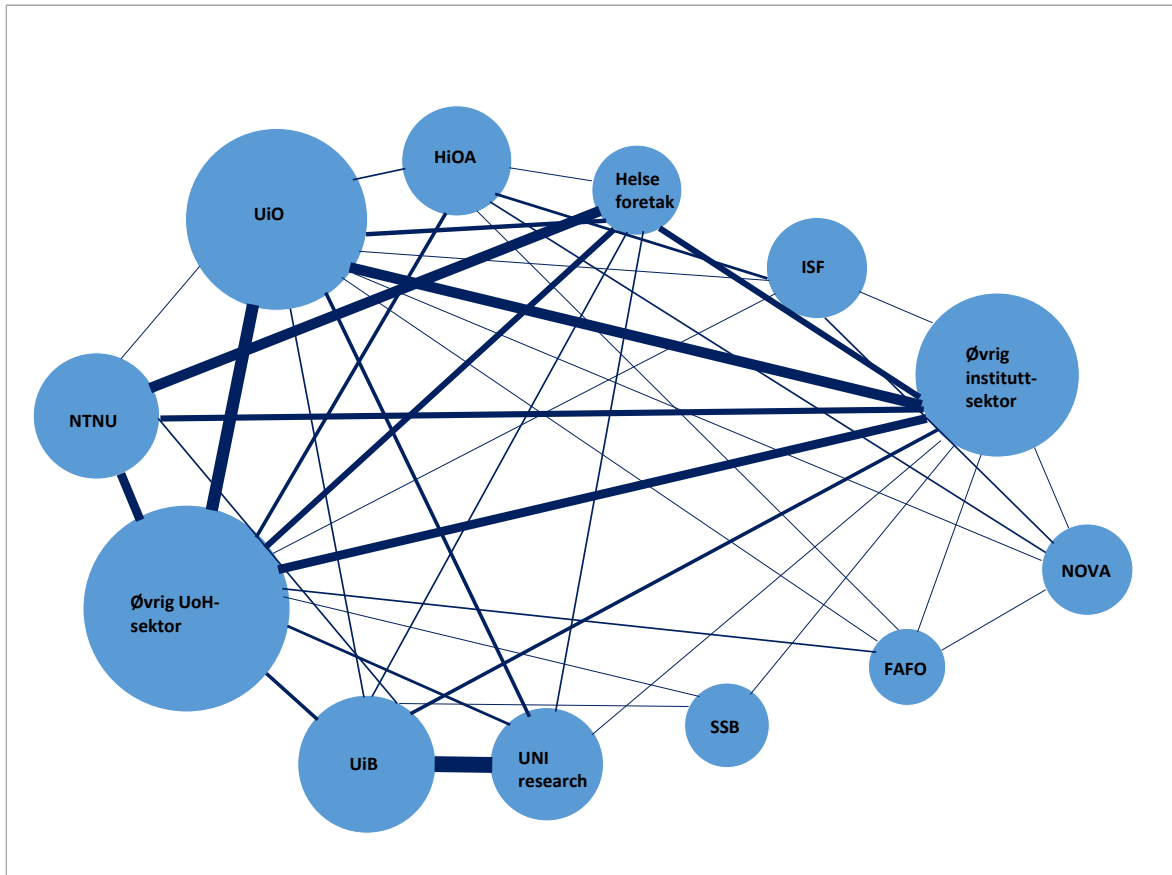
¹⁹ Dag W. Aksnes & Susanne Mikki (2012). Applying CRIS-data for Analysing Research Collaboration at the University of Bergen, Norway, CRIS2012 Conference (Prague).
http://dspacecris.eurocris.org/bitstream/11366/117/1/CRIS2012_Aksnes_collaboration.pdf

høgskolesektoren samarbeid med forskere i instituttsektoren, mens 9 prosent involverte eksternt samarbeid med andre læresteder i universitets- og høgskolesektoren. Det er lite samarbeid på tvers av instituttene i instituttsektoren, og bare 4 prosent av publikasjonene til instituttsektoren hadde forfattere fra andre institutter i sektoren. Derimot er samarbeid med universitets- og høgskolesektoren betydelig mer vanlig, og 24 prosent av publikasjonene til instituttsektoren hadde slikt samarbeid. Samarbeid med universitets- og høgskolesektoren er altså av relativt større betydning i instituttsektoren enn omvendt. Dette følger av det faktum at universiteter og høgskoler har betydelig flere publikasjoner enn instituttsektoren. Tabellen viser også data for helseforetakene. Her er det totale antallet artikler svært lavt, men en stor andel av publikasjonene til helseforetakene involverer eksternt nasjonalt samarbeid.

Tabell 5.8 Samarbeid innenfor velferdsforskning 2013. Andel av publikasjonene som involverer samforfatterskap med eksterne sektorer.

Sektor	UoH-sektor eksternt samarbeid	Instituttsektor eksternt samarbeid	Helseforetak eksternt samarbeid	Uten eksternt nasjonalt samarbeid	N
UoH-sektor	9%	15%	5%	72%	479
Instituttsektor	24%	4%	3%	71%	293
Helseforetak	73%	24%	21%	12%	33

Det nasjonale samarbeidet målt gjennom samforfatterskap er grafisk framstilt i figur 5.8. Størrelsen på sirklene representerer de ulike institusjonenes/instituttene størrelse innenfor velferdsforskning (i form av antall publikasjoner), mens bredden på strekene representerer omfanget (antall publikasjoner) med samarbeid.

Figur 5.8 Grafisk illustrasjon av samarbeid innenfor velferdsforskning basert på samforfatterskap, 2013.¹

¹ Bare de største institusjonene/instituttene innenfor velferdsforskning (i form av antall publikasjoner) er vist separat i figuren.

Kilde: NIFU

Sterkest samarbeidsbånd finner vi ikke overraskende mellom institutter og institusjoner som geografisk eller institusjonelt er knyttet til hverandre (jf. randsoner institutter). Således er det mange samforfattede publikasjoner mellom Universitetet i Bergen og UNI Research. Videre ser vi at noen av de største institusjonene og instituttene innenfor velferdsforskning nesten ikke samarbeider med hverandre. Det er bare et fåtall publikasjoner felles mellom forskere ved de fire breddeuniversitetene. Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen har for eksempel bare én felles publikasjon.

Det er grunn til å understreke at analysen er basert på bare ett publiseringsår. Samarbeidsprofilen vil kunne variere en del fra år til år, særlig for de mindre instituttene, og dette er det viktig å ta med i betraktningen når dataene fortolkes. På et overordnet nivå er del likevel små endringer i profilen sammenlignet med den som ble funnet for 2011. I 2011 kom 77 prosent av publikasjonene fra bare én norsk institusjon/institutt, mens det tilsvarende tallet for 2013 var 79 prosent.

5.7 Undersøkelsesenes sammenlignbarhet

Sammenlignet med ressursinnsatsfordelingen til velferdsforskning, står universitets- og høgskolesektoren for en høyere andel når det gjelder den vitenskapelige publiseringen, mens instituttsektoren har lavere andel. Det er imidlertid viktig å understreke at de to undersøkelsene ikke er direkte sammenlignbare, men måler ulike aspekter ved norsk velferdsforskning. Bare en delmengde

av velferdsforskningen vil resultere i vitenskapelige publikasjoner. Særlig i instituttsektoren drives mye forskning knyttet til politikktutforming, samfunnsforvaltning og oppdragsforskning. Slik forskning publiseres gjerne som rapporter og ikke som vitenskapelige publikasjoner (se kapittel 6). Derfor har instituttsektoren generelt et publiseringsmønster med et lavere innslag av vitenskapelig publisering enn universitets- og høgskolesektoren. Det er således ikke overraskende at sektorenes andeler av den vitenskapelige publiseringen avviker en del fra ressursinnsatsfordelingen.

På institusjonsnivå er det også en del forskjeller. En gjennomgang av besvarelsene til enkeltinstitutter viser at det i en del tilfeller er et relativt stort misforhold mellom hva instituttene har rapportert som ressursinnsats og volumet av publikasjoner. Forskjellene kan på den ene side tolkes som at forskningsinnsatsen ved enkelte institutter i mindre grad resulterer i vitenskapelige publikasjoner. På den annen side, og trolig viktigere, kan misforholdet skyldes at noen enheter har lagt til grunn en bredere fortolkning av begrepet velferdsforskning og inkludert forskning som andre institutter ikke har klassifisert som velferdsforskning.

Det er også en del avvik mellom de to undersøkelsene om en ser på fordelingen på forskningsområder. Også disse avvikene kan forklares med faktorene diskutert ovenfor.

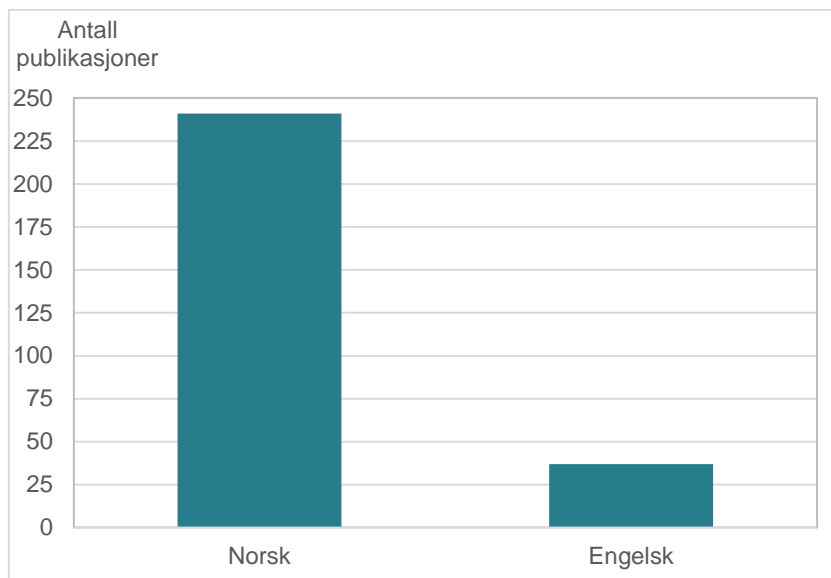
6 Rapportpublisering – instituttsektoren

Som det fremgår av de foregående kapitlene, står instituttsektoren for en lavere andel av den vitenskapelige publiseringen enn den gjør når det gjelder ressursinnsatsen. Dette har sammenheng med at en relativt stor del av instituttene forskning er oppdragsforskning. Mange av oppdragene som forskningsinstituttene utfører for sine oppdragsgivere resulterer ikke i publikasjoner i akkrediterte vitenskapelige publiseringsskanaler, men publiseres som rapporter i instituttene egne eller eksterne rapportserier. Slike rapporter er instituttene sentrale formidlingskanal til oppdragsgivere. Denne type publiseringen gir ikke uttelling i det resultatbaserte finansieringssystemet.

For å gi et bilde av omfanget av denne type publisering, er det gjennomført en analyse av instituttsektoren. Analysen omfatter året 2013. Det publiseres rapporter også i universitets- og høgskolesektoren, men den relative betydningen av denne type publisering er større i instituttsektoren. Universitets- og høgskolesektoren er derfor ikke inkludert i analysen. Videre omfatter analysen bare de institutter som har rapportert velferdsforskning og som inngår i ressurskartleggingen. De aller fleste instituttene rapporterer slik publisering i CRISStin, og denne databasen er benyttet til analysen. For de instituttene som ikke bruker CRISStin, er publiseringssdata innhentet fra årsmeldinger og instituttene hjemmesider. Datakvaliteten når det gjelder slik publisering, er imidlertid noe dårligere enn for den vitenskapelige publiseringen. Dataregistreringen er ikke satt i system og underlagt de samme kvalitetssikringsrutiner som tilfellet er med den vitenskapelige publiseringen. Dette må tas hensyn til ved fortolkningen av resultatene. Videre gjelder de samme forbehold for denne analysen som for den øvrige analysen: Avgrensingen av velferdsforskning og fordeling av publikasjoner på fagfelt er gjort skjønnsmessig av NIFU.

Analysen viser at det i instituttsektoren totalt ble publisert knapt 280 rapporter og rapportbidrag med et velferdsforskningstema i 2013. Tallet omfatter både rapport-monografier og kapitler i rapporter når rapporten har kapitler med forskjellige forfattere. Til sammenligning ble det i instituttsektoren publisert et tilsvarende antall (290) publikasjoner i akkrediterte vitenskapelige publiseringsskanaler i perioden. Dvs. det er et 1-1 forhold mellom disse to publiseringstypene.

Til forskjell fra den vitenskapelige publiseringen hvor 57 prosent ble publisert på engelsk, dominerer norsk som publiseringsspråk for rapportpubliseringen. Totalt ble 87 prosent av rapportpublikasjonene publisert på norsk (figur 6.1). Det er ikke overraskende tatt i betraktning av at kategorien ofte omfatter publikasjoner for norske oppdragsgivere.

Figur 6.1 Rapportpublisering i instituttsektoren i 2013, antall publikasjoner innenfor velferdsforskning, etter publiseringsspråk.

Kilde: NIFU

Av instituttene som inngår i undersøkelsen, er det klart flest rapportpublikasjoner fra NOVA - Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring. Dette instituttet bidro til hele 27 prosent av det totale antall velferdsforskningsrapporter i sektoren, jf. tabell 6.1. Det er også et betydelig antall rapporter fra Forskningsstiftelsen Fafo, Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten og UNI-Research. Disse instituttene hadde andeler på mellom 10 og 14 prosent av sektortotalen. Tallene for rapportpublisering gir dermed et litt annet bilde enn for den vitenskapelige publiseringen hvor NOVA var det tredje største instituttet i sektoren, mens UNI Research og Institutt for samfunnsforskning (ISF) var de to største (jf. tabell 5.3). Også Forskningsstiftelsen Fafo kommer høyere opp når en sammenligner rapportpublisering med vitenskapelig publisering, mens det motsatte blant annet er tilfellet for Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten. Dette har trolig sammenheng med ulike forsknings- og finansieringsprofil ved de respektive instituttene som gir seg utslag i hvor forskningen publiseres.

Tabell 6.1 Rapportpublisering i instituttsektoren 2013, andel av sektortotal for institutter med flest publikasjoner.

Institutt	Andel av total
NOVA - Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring	27%
Forskningsstiftelsen Fafo	14%
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten	11%
UNI Research	10%
Institutt for samfunnsforskning	6%
Nordlandsforskning	6%
AFI - Arbeidsforskningsinstituttet	5%
NTNU Samfunnsforskning AS	5%
Andre institutter	23%

Kilde: NIFU

Det er også foretatt en analyse av hvordan rapportpubliseringen fordelte seg tematisk, se tabell 6.2. De to største forskningsområdene når det gjelder rapportpublisering, er *Arbeidsliv og arbeidsmarked* og *Familie og oppvekst* med andeler på henholdsvis 19 og 16 prosent. Deretter følger *Tjenester, offentlig/privat, organisering*; *Levekår og sosial ulikhet* samt *Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning* med andeler på mellom 14 og 12 prosent av totalen. Andelene for de andre forskningsområdene ligger mellom 4 og 7 prosent. Sammenlignet med fagfordelingen av den vitenskapelige publiseringen i instituttsektoren, er det relativt stort samsvar (jf. tabell 5.5), men med noen prosentpoengs forskjeller for enkelte av områdene. Blant annet publiseres relativt mer av forskningen på *Bolig og boforhold* og *Levekår og sosial ulikhet* som rapporter. Motsatt mønster finner vi blant annet for *Internasjonal migrasjon og innvandring*.

Tabell 6.2 Rapportpublisering i instituttsektoren 2013. Andel av publikasjonene etter forskningsområde¹.

Forskningsområde	Andel
Arbeidsliv og arbeidsmarked	19%
Inntektssikring og sykefravær, frafall og utstøting	6%
Levekår og sosial ulikhet	12%
Familie og oppvekst	16%
Demografisk utvikling	7%
Kjønnsperspektiver	4%
Bolig og boforhold	6%
Tjenester, offentlig/privat, organisering	14%
Internasjonal migrasjon og innvandring	4%
Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	12%
Total ¹	100 %

¹ Mange publikasjoner er klassifisert i flere enn ett forskningsområde.

Kilde: NIFU

Figur 6.2 viser en ordsky basert på titlene til rapportene. Hyppigst forekommende ord er *evaluering*, som indikerer at mange av rapportene er publisert som evalueringsrapporter. Andre ord som er spesielt hyppig forekommende er *helse, barn, tiltak, unge* og det engelske *health*.

Litteratur

Blystad, Marte, Sundnes, Susanne L. og Aksnes, Dag W. (2013): *Velferdsforskning i Norge 2011*. Oslo, NIFU Rapport 15/2013

Meld. St. nr. 18 (2012-2013): *Lange linjer – kunnskap gir muligheter*. Oslo, Kunnskapsdepartementet

Norges forskningsråd. Wendt, Kaja og Solberg, Espen (red.) (2014): *Det norske forsknings- og innovasjonssystemet – statistikk og indikatorer 2014*. Oslo, Norges forskningsråd

OECD (2014): *Social spending after the crisis: Social expenditure (SOCX) data update 2014*. <http://www.oecd.org/els/soc/OECD2014-Social-Expenditure-Update-Nov2014-8pages.pdf>

OECD (2002): *Frascati Manual. Proposed Standard Practice for Surveys of Research and Development*. Paris. OECD

Vedlegg 1 FoU-statistisk metode

FoU-statistikk for Norge utarbeides etter avtale med Norges forskningsråd. Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning (NIFU) har statistikkansvaret for universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren, mens Statistisk sentralbyrå har ansvaret for næringslivet. NIFU har i tillegg ansvar for å sammenstille dataene til total FoU-statistikk for Norge. For næringslivet og instituttsektoren, gjennomføres årlige undersøkelser og for universitets- og høgskolesektoren annethvert år. For alle tre sektorer utarbeides årlige hovedtall. NIFU utarbeider også årlig FoU-statistikk for helseforetakene som i henhold til internasjonale retningslinjer inngår i universitets- og høgskolesektoren (universitetssykehus) og instituttsektoren (øvrige helseforetak). Mer informasjon fremgår av NIFUs internettsider under FoU-statistikk og i FoU-statistikkbanken.

OECD har utarbeidet felles retningslinjer for hvordan medlemslandenes FoU-statistikk skal lages. Retningslinjene er nedfelt i «Frascati-manualen» (The Measurement of Scientific and Technological Activities: Proposed Standard Practice for Surveys on Research and Development "Frascati Manual 2002", OECD 2002). En ny revidert utgave av manualen vil foreligge mot slutten av 2015. NIFU har oversatt og utgitt utdrag av 2002-manualen med særlig vekt på definisjoner og avgrensning av FoU (2004).

Nedenfor følger en kortfattet beskrivelse av FoU-statistisk metode i universitets- og høgskolesektoren, universitetssykehus og instituttsektoren. Beskrivelsen er tatt med fordi FoU-statistikken i disse sektorene danner grunnlaget for de særskilte kartleggingene av bioteknologisk FoU.

Om FoU-statistikk i universitets- og høgskolesektoren

Hvilke læresteder inngår?

I universitets- og høgskolesektoren omfatter FoU-statistikken i 2013 enhetene ved universitetene (i Oslo, Bergen, Tromsø, Trondheim, Ås, Nordland, Stavanger og Agder) med tilhørende sentre og randsoneninstitusjoner. Undersøkelsen omfatter videre fem statlige vitenskapelige høgskoler: Norges Handelshøyskole, Norges veterinærhøgskole, Norges idrettshøgskole, Norges musikkhøgskole og Arkitektur og designhøgskolen i Oslo og en privat vitenskapelig høgskole; Det teologiske Menighetsfakultet. Følgende private høgskoler med statstilskudd inngår i undersøkelsen: Handelshøyskolen BI, Diakonhjemmet Høgskole, Misjonshøgskolen, NLA høgskolen og Dronning Mauds Minne Høgskole, Haraldsplass diakonale høgskole, Lovisenberg diakonale høgskole, Norges informasjonsteknologiske høgskole og Campus Kristiania. I tillegg omfatter sektoren følgende statlige høgskoler: Kunsthøgskolen i Oslo, Kunsthøgskolen i Bergen og Politihøgskolen i Oslo samt Universitetssenteret på Svalbard og Universitetssenteret på Kjeller i tillegg til 21 statlige regionale høgskoler og Forsvarets skolesenter. Nærmere 400 enheter/avdelinger ved lærestedene deltok i 2013-undersøkelsen. Universitetssykehusene inngår også i denne sektoren i FoU-statistisk sammenheng, se egen omtale av undersøkelsen i helseforetakene nedenfor.

Hvordan utarbeides totalundersøkelsen?

I universitets- og høgskolesektoren gjennomføres totalundersøkelsene – med full datainnsamling og spørreskjemaer til alle enheter – i oddetallsår. Statistikken utarbeides på bakgrunn av administrative registre og spørreskjema til enhetene i de tre utførende sektorene.

Undersøkelsesenheten er det enkelte institutt eller annen tilsvarende grunnenhet. I tillegg til opplysninger fra enhetene innhenter NIFU personal- og regnskapsopplysninger fra lærestedene, herunder også økonomiske data om eksternt finansiert virksomhet ved oppdragsseksjonene. En annen viktig del av kildematerialet er informasjon innhentet direkte fra eksterne finansieringskilder, blant annet Norges forskningsråd og diverse (medisinske) fond. Opplysninger om investeringer i nye bygg innhentes fra Statsbygg.

Alle institutter eller avdelinger med faglig virksomhet får tilsendt spørreskjema om FoU-virksomheten. Spørreskjemaene eksisterer i ulike versjoner tilpasset henholdsvis universiteter/vitenskapelige

høgskoler, helseforetak med universitetssykehusfunksjon og kunsthøgskoler og statlige høgskoler. Fra 2007 har de FoU-statistiske undersøkelsene blitt gjennomført med web-baserte spørreskjemaer. For universitetene og enkelte andre store læresteder suppleres spørreskjemaene med regnskapsopplysninger fra lærestedenes administrasjon før utsendelse til enhetene (selvangivelsesmodellen). Enhetene blir bedt om å oppgi FoU-andelen av utgifter til drift (annuum) og vitenskapelig utstyr. Spørsmål angående fordeling av FoU-aktiviteten på grunnforskning, anvendt forskning, utviklingsarbeid og fag, inngår også. FoU-undersøkelsene omfatter dessuten spørsmål knyttet til regjeringens til enhver tid prioriterte FoU-områder, herunder bioteknologisk FoU.

NIFUs forskerpersonalregister utgjør en viktig del av grunnlaget for beregning av FoU-ressursene. Til hver stilling/stillingskategori i dette registeret knyttes stillingsbrøk, gjennomsnittslønn og FoU-andel. FoU-andelene bygger på tidsbruksundersøkelser foretatt av NIFU. På dette grunnlaget beregnes lønnsutgifter til FoU over lærestedenes grunnbudsjetter.

Kvaliteten på oppgavene

Spørreskjema med veiledning og definisjoner blir sendt til alle enheter med faglig virksomhet. Svarprosenten for forrige undersøkelse (2013) var på om lag 80 prosent. I tillegg bygger utarbeidelsen av statistikken på registeropplysninger og regnskapsdata, som beskrevet over. Opplysninger fra Norges forskningsråd, fondsspesifikasjoner, årsrapporter, samt personal- og regnskapsoversikter fra lærestedene sentralt, benyttes ved kontroll og gjennomgang av samtlige skjemaer. Disse opplysningene brukes også til å konstruere svar fra enheter som ikke returnerer spørreskjemaet. I tillegg blir FoU-ressursenes fordeling på forskningsaktivitet, fagområde og formål sammenholdt med resultatene fra tidligere statistikkår. Oppgavens kvalitet er avhengig av det skjønnet som utøves av personene som besvarer skjemaet, og av at disse kjenner til FoU-begrepet og enhetens FoU-aktivitet. Enhetene blir i stor grad kontaktet over telefon/via e-post ved mangelfulle besvarelser eller åpenbare misforståelser.

Helseforetakene

Bakgrunn og omfang: det underliggende målesystemet

FoU-statistikken for helseforetakene bygger på materiale fra et eget målesystem for ressursbruk til forskning og utviklingsarbeid som er utviklet for spesialisthelsetjenesten. Målesystemet dekker i prinsippet alle helseforetak i Norge som driver forskning. Dessuten inngår private, ideelle sykehus som har driftsavtale med et regionalt helseforetak (RHF). Det dekker imidlertid ikke private, kommersielle sykehus.

Målesystemet ble etablert på initiativ fra Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) og de regionale helseforetakene etter den statlige overtakelsen av ansvaret for spesialisthelsetjenesten. En pilotundersøkelse ble gjennomført for året 2005 i regi av det daværende Helse Sør RHF, før NIFU overtok ansvaret i 2007. NIFU har deretter gjennomført årlige undersøkelser av ressursinnsatsen fra og med regnskapsåret 2006.

Samordning med FoU-statistikken

Undersøkelsene for 2005 og 2006 dekket bare forskning, men fra og med 2007 ble også utviklingsarbeid inkludert. Dermed omfatter målesystemet hele FoU-begrepet og ble slik sett samordnet med FoU-statistikken. Fra og med 2008-årgangen er det dessuten innhentet personalopplysninger fra alle aktuelle helseforetak til NIFUs forskerpersonalregister. Det ble produsert FoU-statistikk for spesialisthelsetjenesten også før 2007. Universitetssykehusene ble dekket gjennom FoU-undersøkelsene av universitets- og høgskolesektoren, mens estimater for øvrige sykehus inngikk i instituttsektorstatistikken. Metodene som ble brukt, kan ha gitt en viss underestimert av FoU-volumet ved helseforetakene, men var samtidig de beste, tilgjengelige metodene før spesialisthelsetjenesten ble omorganisert og det nye, felles målesystemet ble etablert.

Hvilke enheter inngår?

2013-undersøkelsen dekket 38 helseforetak og private, ideelle sykehus. 24 av dem var organisert som helseforetak, hvorav 6 med status som universitetssykehus.²⁰ De øvrige 14 var private, ideelle sykehus med driftsavtale med et regionalt helseforetak (RHF). Også de fire RHF-ene inngår i målesystemet.

Datainnsamling og beregninger

Målesystemet bygger på internasjonale retningslinjer og definisjoner for FoU-statistikk utviklet av OECD, men videreutviklet og tilpasset i samråd med helseforetakene selv. Data innhentes ved hjelp av et rapporteringsskjema som til sendes regionale helseforetak, helseforetak og private, ideelle sykehus. Henvendelsen for 2013 ble sendt ut fra NIFU i slutten av november 2013, med svarfrist 28. februar 2014.

Som mål på ressursbruk brukes kostnader og årsverk. Rapporteringen av kostnader i det underliggende målesystemet er lagt opp etter regnskapsprinsippet. Ved hjelp av tilleggs spørsmål om årets avskrivninger og årets investeringer regnes kostnadene om til kontantprinsippet som i tråd med internasjonale retningslinjer ligger til grunn for rapportering og presentasjon av FoU-statistikk.

I tillegg til ressursdata inneholder rapporteringsskjemaet tabeller med fordelinger på særskilte satsingsområder (psykisk helsevern og tverrfaglig, spesialisert behandling av rusmisbrukere), forskningsart (grunnforskning, anvendt forskning, utviklingsarbeid) og internasjonalt forskningssamarbeid. Dessuten bes respondentene oppgi forekomst og omfang av ressursbruk innenfor tematiske områder, hvorav bioteknologisk FoU er ett.

Kvaliteten på oppgavene

Kvaliteten på dataene er blitt stadig bedre etter hvert som rapporteringsenhetene ved helseforetakene har tilrettelagt for målingene i sine interne systemer og rutiner. Data fra tidlige årganger blir imidlertid ikke revidert, så det bør utvises forsiktighet ved sammenligninger tilbake i tid.

Selv om det er gjennomført flere regulære undersøkelser, bør det understrekes at systemet fortsatt er under utvikling på enkelte områder. Det gjelder blant annet utviklingsarbeid innenfor medisinsk og helsefaglig forskning, grenseoppgangen mellom helseforetakene og andre aktører, og måling av finansieringsstrømmene. For å forbedre og videreutvikle målesystemet ble det opprettet en arbeidsgruppe med representasjon fra alle regionale helseforetak, og med observatører fra Norges forskningsråd og universitetene. Arbeidsgruppen la fram sin innstilling i 2011. Arbeidet ble videreført som en permanent ressursgruppe for målesystemet, som så langt resultert i tre rapporter om videreutvikling av målesystemet og dessuten enkelte endringer i målesystemet.

Instituttsektoren

Den FoU-statistiske undersøkelsen av instituttsektoren dekker i prinsippet alle enhetene i sektoren. Den omfatter forskningsinstitutter og institusjoner med FoU-virksomhet utenom næringslivet på den ene siden og universitets- og høyskolesektoren på den andre. Dette er dels institusjoner med aktivitet rettet mot offentlig sektors behov, dels institusjoner med virksomhet primært rettet mot næringslivets behov.

Undersøkelsesenheterne er de enkelte institutter eller institusjoner. 2013-undersøkelsen omfattet 50 institutter underlagt Retningslinjer for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter. Disse stod for 60 prosent av instituttsektorens samlede ressursinnsats til FoU. Videre omfattet undersøkelsen rundt 50 andre institusjoner med varierende FoU-innslag, samt helseforetak uten universitetssykehus-funksjoner, inkludert private, ideelle sykehus med driftsavtale med et regionalt helseforetak.

²⁰ Omfatter Akershus universitetssykehus HF, Helse Bergen HF, Helse Stavanger HF, Oslo universitetssykehus HF, St. Olavs Hospital HF og Universitetssykehuset i Nord-Norge HF som er godkjente som universitetssykehus med hjemmel i Forskrift om godkjenning av sykehus, bruk av betegnelsen universitetssykehus og nasjonale tjenester i spesialisthelsetjenesten (FOR 2010-12-17 nr. 1706, som trådte i kraft 1. januar 2011).

Fra 2007 har FoU-undersøkelsen av instituttsektoren blitt gjennomført årlig. Dataene blir samlet inn ved bruk av spørreskjemaer. Det benyttes tre forskjellige skjema, ut fra hvilken type enhet det gjelder:

- Ett ganske omfattende skjema går til forskningsinstitutter som finansieres i henhold til de nevnte retningslinjer for statlig basisfinansiering av forskningsinstitutter, samt til enkelte andre forskningsinstitutter. Dette skjemaet inngår som en modul i instituttens årlige rapportering av nøkkeltall til Norges forskningsråd, som NIFU også samler inn.
- Øvrige institusjoner med FoU mottar et noe enklere spørreskjema som begrenser seg til FoU-aktiviteten.
- Helseforetak uten universitetssykehusfunksjoner mottar et skjema spesielt tilpasset disse enhetene.

Som støtte for utfyllingen blir alle spørreskjemaene ledsaget av veiledning med definisjoner.

Instituttsektoren består av et begrenset antall enheter. Gjennom oppfølging av respondentene ved manglende svar har responsen de senere årene vært høy, opp mot 100 prosent.

Hovedkilden for oppgavene er hvor stor del av den samlede aktivitet som er å regne som FoU. Denne baserer seg på skjønn som utøves av oppgavegiverne. I mange tilfeller er det vanskelig å dra klare linjer mellom hva som er FoU og hva som er beslektede aktiviteter. NIFU har ofte dialog med instituttene omkring avgrensningen av FoU-begrepet.

Svarene på FoU-statistikken blir kontrollert mot flere kilder, blant annet mot tidligere FoU-statistikk, årsmeldinger og annen tilgjengelig informasjon. Eventuelle feil, misforståelser og uklarheter blir som regel fulgt opp mot oppgavegiveren.

Vedlegg 2 Spørreskjema/følgebrev Velferdsforskning

Følgebrev

Velferdsforskning i instituttsektoren i 2013

Til (institutt)

NIFU utarbeider FoU-statistikk for instituttsektoren etter avtale med Norges forskningsråd. Som ved FoU-undersøkelsen i 2011, gjennomfører NIFU nå spesialundersøkelser knyttet til FoU-statistikken for 2013.

Denne henvendelsen har blitt sendt ut til instituttets generelle e-postadresse, og vi ber om at den kan videreformidles den til den/dem som kan svare på undersøkelsen på vegne av instituttet.

Vi ber om at utfylt skjema returneres til NIFU innen **29. oktober**. Ved spørsmål angående undersøkelsen, ikke nøl med å ta kontakt!

Velferdsforskning er et tverrgående forskningsfelt, der flere ulike disipliner inngår. Vi kan derfor ikke benytte resultatene fra FoU-statistikken direkte, men må supplere resultatene fra FoU-undersøkelsen med et eget spørreskjema rettet mot dette området.

For mer informasjon om undersøkelsen, se her:

<http://www.nifu.no/statistikk/skjemaer/velferdsforskning-2013/>

Vennligst gå til følgende adresse for å svare på spørreundersøkelsen:

(Individuell lenke til skjema)

På forhånd mange takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen / Yours sincerely
Susanne L. Sundnes / NIFU
Forskningsleder
Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Velferdsforskning i universitets- og høgscolesektoren 2013

Til (institutt) ved {kontaktperson}

NIFU utarbeider annethvert år FoU-statistikk for universitets- og høgscolesektoren etter avtale med Norges forskningsråd. Som ved forrige FoU-undersøkelse i 2011, gjennomfører NIFU også spesialundersøkelser knyttet til FoU-statistikken for 2013.

Du har mottatt denne e-posten fordi vi har vært i kontakt med deg i forbindelse med innsamlingen av data til den ordinære FoU-statistikken for 2013. Vi håper du kan bidra med å svare på denne tilleggsundersøkelsen om velferdsforskning. Hvis ikke, vil vi gjerne at du videreformidler denne henvendelsen til rette vedkommende, og/eller gir tilbakemelding til oss.

Vi ber om at utfylt skjema returneres til NIFU innen **29. oktober**. Ved spørsmål angående undersøkelsen, ikke nøl med å ta kontakt!

Velferdsforskning er et tverrgående forskningsfelt, der flere ulike disipliner inngår. Vi kan derfor ikke benytte resultatene fra FoU-statistikken direkte, men må supplere resultatene fra FoU-undersøkelsen med et eget spørreskjema rettet mot velferdsområdet.

For mer informasjon om undersøkelsen, se her:

<http://www.nifu.no/statistikk/skjemaer/velferdsforskning-2013/>

Vennligst gå til følgende adresse for å svare på spørreundersøkelsen:

(Individuell lenke til skjema)

På forhånd mange takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen / Yours sincerely
Susanne L. Sundnes / NIFU
Forskningsleder
Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Spørreskjema instituttsektor

NIFU
Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Om velferdsforskning

Velferdsforskning er et tværfagende forskningsfelt, der flere ulike disipliner inngår. Vi kan derfor ikke benytte resultatene fra FoU-statistikken direkte, men må supplere resultatene fra FoU-undersøkelsen med et eget spørreskjema rettet mot dette området.

Definisjon av velferdsforskning:

"Forskning som tar sikte på å øke forståelsen av sammenhengen mellom velferdsordningene, utdanningssystemet og arbeidslivets funksjonsmåte, og samspillet mellom velferdsstat, markedsøkonomi, familien og andre sosiale institusjoner. Velferdsforskningen omfatter temaer som: arbeidsliv, sykefravær, livsvilkår, oppvekst og omsorg, migrasjon og integrering, sosial ulikhet, likestilling, regionale endringsprosesser, deltakelse og demokrati, offentlig/privat ansvar og oppgaveløsning innenfor velferdssektorene. Området omhandler forhold i Norge og/eller der norske forhold er del av komparative studier."

Kilde: Norges forskningsråd

Se presentasjon av tilsvarende undersøkelser [her](#).

Spørsmål 1a

Dei/lar personalet ved enheten i velferdsforskning?

- Ja
 Nei

Tilbake Neste

NIFU
Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Kartlegging av FoU-ressurser innenfor velferdsforskning 2013. Instituttsektoren

Kartleggingen av velferdsforskning gjennomføres etter avtale med Norges forskningsråd.

"Resultatene fra kartleggingen skal bidra til å gi Forskningsrådet et mer presist bilde av velferdsforskningen som forskningsfelt og gi grunnlag for en mer målrettet innsats for styrking av feltet. Resultatene vil også gi grunnlag for bedre strategisk og forskningspolitisk rådgivning på feltet. Det er derfor viktig at alle miljøer med velferdsforskning svarer på denne undersøkelsen."
Norges forskningsråd

Opplysningene duaster inn lagres når du blir ferdig og tilbaker i skjemaet. For å gå ut av skjemaet for så å komme inn på et senere tidspunkt uten at tidligere innastede data forsvinner, klikk frem/tilbake og lukk det aktuelle vinduet i nettleseren.

En PDF av skjemaet samt utfyllende informasjon finner du via [denne lenken](#).

På skjemaets siste side, kan man oppgi sin e-postadresse og få tilsendt kopi av besvarelsen. Etter at skjemaet er avlevert, og du har fått beskjeden "Takk for besvarelsen", er det ikke lenger mulig å logge seg inn og gjøre endringer, uten at skjemaet blir gjenåpnet av NIFU.

Det bes om at spørreskjemaet besvares innen **29. oktober**.

Henvendelser kan rettes til:

Marie Blystad, tlf 22 59 51 91, e-post: marie.blystad@nifu.no

Susanne Lehmann Sundnes, tlf 22 59 51 60, e-post: susanne.sundnes@nifu.no

Vennligst oppdater/oppgi kontaktopplysninger:

NIFUs ref:	
Institutt/avdeling:	
Forskningsinstitutt:	
Kontaktperson:	
e-post:	

Start

Spørsmål 2

Hvor stor andel (%) av instituttets/avdelingens totale FoU-virksomhet i 2013 ansås å omfatte velferdsforskning ifølge definisjonen på forrige side?

Tilbake Neste

Spørsmål 2

Finansieringskilder

Vennligst anså hvordan instituttets velferdsforskning i 2013 ble finansiert, fordelt på de enkelte finansieringskilder.

Finansieringskilde	Prosent
Grunnbevilgning (direkte bevilgning over statsbudsjettet)	
Norges forskningsråd (både basisbevilgning, program- og prosjektbevilgninger)	
Fylker og kommuner	
Annen offentlig finansiering (departementer, etater m.m.)	
Næringslivet	
Utlandet (ekskl. EU-kommisjonen)	
EU-kommisjonen	
Arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner	
Frivillige organisasjoner	
Andre kilder (fonds, gaver, egne inntekter med mer.)	
Totalt (skal summere til 100 %)	0

Tilbake Neste

Spørsmål 3

Forskningsområder og fag

Vennligst fordel instituttets FoU-aktivitet innenfor velferdsforskning i 2013 (fra spm. 2) på områder i henhold til kategoriene nedenfor.

Forskningsområde	Prosent
1. Arbeidsliv og arbeidsmarked	
2. Inntektssikring og sykefravær, fratall og utsløtning	
3. Levekår og sosial ulikhet	
4. Familie og oppvekst	
5. Demografisk utvikling	
6. Kjønnsperspektiver	
7. Bølg og boforhold	
8. Tjenester, offentlig/privat, organisering	
9. Internasjonal migrasjon og innvandring	
10. Velferdsområdets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	
11. Annet (spesifiser under)	
Totalt (skal summere til 100%)	0

Vennligst fordel instituttets FoU-aktivitet innenfor velferdsforskning i 2013 (fra spm. 2) prosentvis på områder og fag i henhold til kategoriene nedenfor.

Vælg fag	Prosent
Fag	>
Fag	>
Fag	>
Fag	>
Fag	>
Totalt (skal summere til 100%)	0

Tilbake Neste

Spørsmål 4:
Skjønsmessige fordelinger av FoU-ressursene i 2013 på aktivitetstyper

FoU-virksomheten inndeles i følgende FoU-typer:

Grunnforskning: Eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta - uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning: Virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Utviklingsarbeid: Systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot å fremstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

Vi ber om en skjønsmessig prosentvis fordeling av FoU-virksomhetens samlede forskningsvirksomhet på velferdsforskningsområdet på kategoriene nedenfor.

Aktivitetstype	Prosent
Grunnforskning	<input type="text"/>
Anvendt forskning	<input type="text"/>
Utviklingsarbeid	<input type="text"/>
Totalt (skal summere til 100%)	0

Spørsmål 5a

Nasjonalt forsknings samarbeid innenfor velferdsforskning.

Hadde instituttet/avdelingen formalisert nasjonalt forskingssamarbeid i 2013?

Ja Nei

Hvis ja, oppgi type samarbeidspartner(e) (sett kryss)

- Universiteter og høyskoler
 Forskningsinstitutter

Spørsmål 5b

Internasjonalt forskingssamarbeid innenfor velferdsforskning

Hadde instituttet/avdelingen formalisert internasjonalt forskingssamarbeid i 2013?

Ja Nei

Hvis ja, oppgi type samarbeidspartner(e) (sett kryss)

- Universiteter og høyskoler
 Forskningsinstitutter

Hvis ja, oppgi samarbeidsland (sett kryss)

Område	Kryss av
Norden	☐
EU, eks. Norden	☐
Europa for øvrig	☐
USA/Canada	☐
Asia	☐
Afrika	☐
Australia og Oseania	☐
Sør-/Mellom-Amerika	☐

Spørsmål 6:

Utløsning av vitenskapelig/faglige stillinger som omfatter velferdsforskning de to siste årene (2012 og 2013)

Har instituttet lyst til vitenskapelig/faglige stillinger som omfatter velferdsforskning de to siste årene? (2012 og 2013).

Ja Nei

Hvis ja, oppgi antall fordelt på:

Stillingsstype	Antall utlyste stillinger
1. Erfarne forskere	<input type="text"/>
2. Nyutdannede forskere	<input type="text"/>
Totalt	0

Hvordan har søkingen til stillingene vært? (sett kryss)

Stilling	Meget god (svært mange kompetente søkere)	God (mange kompetente søkere)	Dårlig (svært få kompetente søkere)	Meget dårlig (ingen kompetente søkere, ubesatte stillinger i lengre tid)
1. Erfarne forskere	☐	☐	☐	☐
2. Nyutdannede forskere	☐	☐	☐	☐

Tilbake Neste

Vennligst fyll inn din e-postadresse og få tilsendt en kopi av besværsen:

Mange takk for hjelpen!

Tilbake Avlever skjema

Spørsmål 7 Vitenskapelig/faglig personale

Under følger en liste over vitenskapelig/faglig personale ved instituttet. Vennligst kryss av for hvem som driver med velferdsforskning.

Ved tilleggsopplysninger/endringer, vennligst legg inn en merknad i kommentarfeltet.

Listen er stykket opp pga. tekniske tilpasninger.

Ansatte innen velferdsforskning.

Lepe- nr.	Navn	Deltok i velferds- forskning	Kommentarer
<input type="text"/>	<input type="text"/>	☐	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	☐	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	☐	<input type="text"/>

Er det andre sider vedørende velferdsforskning du ønsker å kommentere. Vennligst fyll inn dette feltet under.

Hvis plasssen er for liten i kommentarfeltet, vennligst sendt send kommentaren i en e-post til fou-statistikk@nifu.no merket enhetens navn.

Tilbake Neste

Spørreskjema universiteter og høyskoler

NIFU
Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Om velferdsforskning

Velferdsforskning er et tværfagende forskningsfelt, der flere ulike disipliner inngår. Vi kan derfor ikke benytte resultatene fra FoU-statistikken direkte, men må supplere resultatene fra FoU-undersøkelsen med et eget spørreskjema rettet mot dette området.

Definisjon av velferdsforskning:
"Forskning som tar sikte på å øke forståelsen av sammenhengen mellom velferdsordningene, utdanningssystemet og arbeidslivets funksjonsområde, og samspillet mellom velferdsstat, markedsøkonomi, familien og andre sosiale institusjoner. Velferdsforskningen omfatter temaer som: arbeidsliv, sykefravær, livsvilkår, oppvekst og omsorg, migrasjon og integrering, sosial ulikhet, likestilling, regionale endringsprosesser, deltakelse og demokrati, offentlig/privat ansvar og oppgaveløsning innenfor velferdssektorene. Området omhandler forhold i Norge og/eller der norske forhold er del av komparative studier."

Kilde: Norges forskningsråd

Se presentasjon av tilsvarende undersøkelser [her](#).

Spørsmål 1a

Deltar personalet ved enheten i velferdsforskning?
(Kryss av her for å se igjennom alle spørsmålene.)

- Ja
 Nei

Tilbake Neste

NIFU
Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Kartlegging av FoU-ressurser innenfor velferdsforskning 2013. Universitets- og høyskolesektoren

Kartleggingen av velferdsforskning gjennomføres etter avtale med Norges forskningsråd.

"Resultatene fra kartleggingen skal bidra til å gi Forskningsrådet et mer presist bilde av velferdsforskningen som forskningsfelt og gi grunnlag for en mer målrettet innsats for styrking av feltet. Resultatene vil også gi grunnlag for bedre strategisk og forskningspolitisk rådgivning på feltet. Det er derfor viktig at alle miljøer med velferdsforskning svarer på denne undersøkelsen."
Norges forskningsråd

Opplysningene du ruster inn lagres når du blir frem og tilbake i skjemaet. For å gå ut av skjemaet for så å komme inn på et senere tidspunkt uten at tidligere innastede data forsvinner, klikk frem/tilbake og lukk det aktuelle vinduet i nettleseren.

En PDF av skjemaet samt utfyllende informasjon finner du via [denne lenken](#).

På skjemaets siste side, kan man oppgi sin e-postadresse og få tilsendt kopi av besvarelsen. Etter at skjemaet er avlevert, og du har fått beskjeden "Takk for besvarelsen", er det ikke lenger mulig å logge seg inn og gjøre endringer, uten at skjemaet blir gjenåpnet av NIFU.

Det bes om at spørreskjemaet besvares innen **29. oktober**.

Henvendelser kan rettes til:

Marie Blystad, tlf 22 59 51 91, e-post: marie.blystad@nifu.no

Susanne Lehmann Sundnes, tlf 22 59 51 60, e-post: susanne.sundnes@nifu.no

Vennligst oppdater/oppgi kontaktopplysninger:

NIFUs ref:	
Institutt/avdeling	
Lærsted	
Kontaktperson	
e-post	

Start

Spørsmål 1b

Hvor stor andel (%) av instituttets/avdelingens totale FoU-virksomhet i 2013 ansås å omfatte velferdsforskning (følge definisjonen på forrige side)?

Tilbake Neste

Spørsmål 2

Finansieringskilder

Vennligst angi skjemmenssige antall FoU-årsverk utført i 2013 innenfor velferdsforskning knyttet til de enkelte finansieringskilder.

Finansiering	Antall FoU-årsverk*
Basisbevilgning/grubbudsjett (gjelder fast personale, UoH-stipendiater, UoH-post doc og andre lønnet over lærestedets eget budsjett)	
Annen finansiering	
Næringsliv	
Departementer, direktorater m.v.	
Arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjoner	
Fylker og kommuner	
Norges forskningsråd	
Utlandet (ekskl. EU-kommisjonen)	
EU-kommisjonen	
Frivillige organisasjoner	
Andre kilder (fonds, gaver, egne inntekter med mer.)	
FoU-årsverk totalt	0

*FoU-årsverk innebarer her årsverk utført av både vitenskapeligfaglig personale og teknisk/administrativt personale innenfor velferdsforskning

Tilbake Neste

Spørsmål 3

Forskningsområder og fag

Vennligst fordel instituttets/avdelingens FoU-årsverk innenfor velferdsforskning i 2013 (fra spørsmål 2) på områder i henhold til kategoriene nedenfor.

Forskningsområde	Antall FoU-årsverk*
1. Arbeidsliv og arbeidsmarked	
2. Inntektssikring og sykefravær, fratfall og utstøting	
3. Levekår og sosial ulikhet	
4. Familie og oppvekst	
5. Demografisk utvikling	
6. Kjønnsperspektiver	
7. Bolig og bolorhold	
8. Tjenester, offentlig/privat, organisering	
9. Internasjonal migrasjon og innvandring	
10. Velferdssamfunnets kulturelle basis, bærekraft og oppslutning	
11. Annet (spesifiser under)	
Totalt	0

*FoU-årsverk innebarer her årsverk utført av både vitenskapeligfaglig personale og teknisk/administrativt personale innenfor velferdsforskning

Vennligst fordel instituttets/avdelingens FoU-årsverk innenfor velferdsforskning i 2013 (fra spm. 2) prosentvis på områder og fag i henhold til kategoriene nedenfor.

Velig fag	Prosent
Fag	>
Fag	>
Fag	>
Fag	>
Fag	>
Totalt (skal summere til 100)	0

Tilbake Neste

Spørsmål 4:
Skjønsmessige fordelinger av FoU-ressursene i 2013 på aktivitetstyper

FoU-virksomheten inndeles i følgende FoU-typer:

Grunnforskning: Eksperimentell eller teoretisk virksomhet som primært utføres for å skaffe til veie ny kunnskap om det underliggende grunnlag for fenomener og observerbare fakta - uten sikte på spesiell anvendelse eller bruk.

Anvendt forskning: Virksomhet av original karakter som utføres for å skaffe til veie ny kunnskap. Anvendt forskning er primært rettet mot bestemte praktiske mål eller anvendelser.

Utviklingsarbeid: Systematisk virksomhet som anvender eksisterende kunnskap fra forskning og praktisk erfaring, og som er rettet mot å fremstille nye eller vesentlig forbedrede materialer, produkter eller innretninger, eller å innføre nye eller vesentlig forbedrede prosesser, systemer og tjenester.

Vi ber om en skjønsmessig prosentvis fordeling av FoU-virksomhetens samlede forskningsvirksomhet på velferdsforskningsområdet på kategoriene nedenfor.

Aktivitetstype	Prosent
Grunnforskning	
Anvendt forskning	
Utviklingsarbeid	
Totalt (skal summere til 100)	0

Spørsmål 5a
Nasjonalt forskningssamarbeid innenfor velferdsforskning.

Hadde instituttet/avdelingen formalisert nasjonalt forskningssamarbeid i 2013?

Ja Nei

Hvis ja, oppgi type samarbeidspartner(e) (sett kryss)

- Universiteter og høyskoler
 Forskningsinstitutter

Tilbake Neste

Spørsmål 5b
Internasjonalt forskningssamarbeid innenfor velferdsforskning

Hadde instituttet/avdelingen formalisert internasjonalt forskningssamarbeid i 2013?

Ja Nei

Hvis ja, oppgi type samarbeidspartner(e) (sett kryss).

- Universiteter og høyskoler
 Forskningsinstitutter

Hvis ja, oppgi samarbeidsland (sett kryss)

Område	Kryss av
Norden	☐
EU, eks. Norden	☐
Europa for øvrig	☐
USA/Canada	☐
Sør- og Mellom-Amerika	☐
Asia	☐
Afrika	☐
Australia og Oseania	☐

Tilbake Neste

Spørsmål 6: Besvares av universiteter og vitenskapelige høyskoler

Utlusning av vitenskapelige/faglige stillinger som omfatter velferdsforskning de to siste årene (2012 og 2013)

Har instituttet lyst ut vitenskapelige/faglige stillinger som omfatter velferdsforskning de to siste årene? (2012 og 2013).

Ja Nei

Hvis ja, oppgi antall fordelt på:

Stillingsstype	Antall utlyste stillinger
1. Faste stillinger (professor, førsteamanuensis, docent, førstelektor, univ- og høyskolelektor)	
2. Rekrutteringsstillinger (stipendiater, post.doc.)	
Herav tilknyttet forskerskoler	
3. Andre (f.eks. eksternt lønnete forskere, andre eksterne)	

Hvordan har søknaden til stillingene vært? (seft kryss)

Stilling	Meget god (svært mange kompetente søkere)	God (mange kompetente søkere)	Dårlig (svært få kompetente søkere)	Meget dårlig (ingen kompetente søkere, ubesatte stillinger i lengre tid)
Professor	☐	☐	☐	☐
Førsteamanuensis	☐	☐	☐	☐
Øvrig fast personale	☐	☐	☐	☐
Rekrutteringsstilling	☐	☐	☐	☐
Andre stillinger	☐	☐	☐	☐

Tilbake Neste

Spørsmål 7

Avlagte doktorgrader fordelt på forskningsområde

Antall kandidater som avla doktorgrad ved instituttet i 2012 og 2013, fordelt på forskningsområder

Forskningsområde	Menn	Kvinner
1. Arbeidsliv og arbeidsmarked		
2. Inntektsdeling og sykefravær, fratell og utstøling		
3. Levekår og sosial ulikhet		
4. Familie og oppvekst		
5. Demografisk utvikling		
6. Kjønnsforskning		
7. Bølg og boforhold		
8. Tjenester, offentlig/privat, organisering		
9. Internasjonal migrasjon og innvandring		
10. Velferdsstatens kulturelle basis, bærekraft og oppslutning		
11. Annet, spesifiser under		
Totalt	0	0

Tilbake Neste

Vedlegg 3 Miljøer som inngår i kartleggingen 2013

I oversikten nedenfor inngår institutter/avdelinger som har mottatt spørreskjema om velferdsforskning og oppgitt at de har denne type forskning. Miljøer som ikke har svart eller der aktiviteten er beregnet, inngår ikke.

Universitets- og høyskolesektoren

Geografisk institutt	NTNU
Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse	NTNU
Institutt for samfunnsøkonomi	NTNU
Institutt for sirkulasjon og bildediagnostikk	NTNU
Institutt for sosiologi og statsvitenskap	NTNU
Institutt for tverrfaglige kulturstudier	NTNU
Norsk senter for barneforskning	NTNU
Psykologisk institutt	NTNU
Sosialantropologisk institutt	NTNU
Institutt for arkeologi historie kultur og religionsvitenskap	Universitetet i Bergen
Institutt for samfunnspsykologi	Universitetet i Bergen
Institutt for sammenliknende politikk	Universitetet i Bergen
Institutt for økonomi	Universitetet i Bergen
Juridisk fakultet	Universitetet i Bergen
Sosiologisk institutt	Universitetet i Bergen
Fakultet for samfunnsvitenskap	Universitetet i Nordland
Senter for praktisk kunnskap	Universitetet i Nordland
Sykepleie og helsefag (SH)	Universitetet i Nordland
Arena senter for europaforskning	Universitetet i Oslo
Institutt for arkeologi konservering og historiske studier (IAKH)	Universitetet i Oslo
Institutt for kriminologi og retts sosiologi	Universitetet i Oslo
Institutt for lingvistiske og nordiske studier (inkl. Senter for Ibsenstudier)	Universitetet i Oslo
Institutt for medier og kommunikasjon	Universitetet i Oslo
Institutt for offentlig rett	Universitetet i Oslo
Institutt for privatrett	Universitetet i Oslo
Institutt for statsvitenskap	Universitetet i Oslo
Norsk senter for menneskerettigheter	Universitetet i Oslo
Senter for studier av teknologi, innovasjon og kultur (TIK)	Universitetet i Oslo
Senter for tverrfaglig kjønnsforskning	Universitetet i Oslo
Senter for utvikling og miljø	Universitetet i Oslo
Institutt for sosialfag	Universitetet i Stavanger
Institutt for arkeologi og sosialantropologi	Universitetet i Tromsø
Institutt for historie og religionsvitenskap	Universitetet i Tromsø
Institutt for psykologi	Universitetet i Tromsø
Juridisk fakultet	Universitetet i Tromsø
Senter for kvinne og kjønnsforskning	Universitetet i Tromsø
Institutt for finans	Norges handelshøyskole
Institutt for samfunnsøkonomi	Norges handelshøyskole
Markedshøyskolen	Campus Kristiania Høyskole
Institutt for sosialt arbeid og familierapi	Diakonhjemmet høyskole
Lovisenberg Diakonale Høyskole	Lovisenberg Diakonale Høyskole
Institutt for regnskap, revisjon og jus	Handelshøyskolen BI
Institutt for strategi og logistikk	Handelshøyskolen BI
Avdeling for helse og sosialfag	Høgskolen i Bergen
Avdeling for helsefag	Høgskolen i Buskerud
Institutt for helse og sosialfag	Høgskolen i Harstad
Avdeling for lærerutdanning og naturvitenskap	Høgskolen i Hedmark
Avdeling for helse og sosialfag	Høgskolen i Lillehammer
Senter for livslang læring (SELL)	Høgskolen i Lillehammer
Avdeling for økonomi informatikk og samfunnsfag	Høgskolen i Molde
Avdeling for helse og samfunn	Høgskolen i Narvik
Senter for omsorgsforskning Midt	Høgskolen i Nord-Trøndelag

Institutt for ergoterapi og ortopediingeniørfag	Høgskolen i Oslo og Akershus
Institutt for fysioterapi	Høgskolen i Oslo og Akershus
Institutt for offentlig administrasjon og velferdsfag	Høgskolen i Oslo og Akershus
Institutt for sykepleie	Høgskolen i Oslo og Akershus
Institutt for yrkesfaglærerutdanning	Høgskolen i Oslo og Akershus
Senter for profesjonsstudier	Høgskolen i Oslo og Akershus
Avdeling for helsefag	Høgskolen i Sogn og Fjordane
Avdeling for samfunnsfag	Høgskolen i Sogn og Fjordane
Avdeling for helse og sosialfag	Høgskolen i Sør-Trøndelag
Avdeling for sykepleie (ASP)	Høgskolen i Sør-Trøndelag
Handelshøyskolen i Trondheim	Høgskolen i Sør-Trøndelag
Institutt for helsefag	Høgskolen i Telemark
Institutt for sosialfag	Høgskolen i Telemark
Senter for omsorgsforskning sør (HiT)	Høgskolen i Telemark
Fakultet for helsevitenskap	Høgskolen i Vestfold
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	Høgskolen i Vestfold
Avdeling for samfunnsfag og historie	Høgskolen i Volda
Avdeling for helsefag	Høgskolen Stord/Haugesund
Avdeling for Tekniske, Økonomiske og Maritime Fag, Haugesund	Høgskolen Stord/Haugesund
Avdeling for duodji, nærings og naturvitenskap	Samisk høyskole/Sami allaskuvla
Avdeling for samfunnsvitenskap	Samisk høyskole/Sami allaskuvla

Instituttsektoren

Agderforskning
 Arbeidsforskningsinstituttet AS (AFI)
 Forskningsstiftelsen Fafo
 Institutt for samfunnsforskning (ISF)
 Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress
 Nordlandsforskning
 Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis (Adferdssenteret)
 NORUT Tromsø, samfunnsvitenskapelig del
 NTNU samfunnsforskning AS
 Samfunns og næringslivsforskning
 Senter for økonomisk forskning
 Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI)
 Statens institutt for forbruksforskning (SIFO)
 Statistisk sentralbyrås forskningsavdeling
 Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning
 Teknologi og Samfunn/Avdeling helse
 Telemarksforskning
 Transportøkonomisk institutt (TØI)
 Uni Research Helse
 Uni Research Rokkansenteret
 Vestlandsforskning
 Østlandsforskning AS

Vedlegg 4. Oversikt over institusjoner og institutter med vitenskapelige publikasjoner innenfor velferdsforskning i 2013

Sektor	Institusjon/institutt	Sektor	Institusjon
Helseforetak	Akershus universitetssykehus HF	UoH-sektor	Det teologiske Menighetsfakultet
	Helse Fonna HF		Dronning Mauds Minne Høgskole
	Helse Førde HF		Handelshøyskolen BI
	Helse Nord-Trøndelag HF		Haraldsplass diakonale høgskole
	Oslo universitetssykehus HF		Høgskolen i Bergen
	Sørlandet sykehus HF		Høgskolen i Buskerud
	St Olavs Hospital HF		Høgskolen i Finnmark
	Stavanger Universitetssjukehus		Høgskolen i Gjøvik
	Sunnaas Sykehus HF		Høgskolen i Harstad
	Sykehuset i Vestfold HF		Høgskolen i Hedmark
	Sykehuset Innlandet HF		Høgskolen i Lillehammer
	Universitetssykehuset Nord-Norge HF		Høgskolen i Molde
	Vestre Viken HF		Høgskolen i Narvik
	Instituttsektor		Agderforskning
Arbeidsforskningsinstituttet			Høgskolen i Oslo og Akershus
Adferdssenteret			Høgskolen i Østfold
Forskningssiftelsen Fafo			Høgskolen i Sør-Trøndelag
Institutt for fredsforskning			Høgskolen i Telemark
Institutt for samfunnsforskning			Høgskolen i Vestfold
International Research Institute of Stavanger			Høgskolen Stord/Haugesund
Nasjonalt folkehelseinstitutt			Høgskolen i Sogn og Fjordane
Nasjonalt kunnskapssenter for helsetjenesten			Høgskolen i Volda
Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress			Høgskolen Diakonova
Nordisk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning			
Nordlandsforskning			Norges Handelshøyskole
Norsk institutt for by- og regionforskning			Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring			Universitetet for miljø- og biovitenskap
Norsk senter for bygdeforskning			Universitetet i Agder
Northern Research Institute Alta AS			Universitetet i Bergen
Northern Research Institute Tromsø AS			Universitetet i Nordland
NTNU Samfunnsforskning AS		Universitetet i Oslo	
Østlandsforskning AS		Universitetet i Stavanger	
RBUP Øst og Sør		Universitetet i Tromsø	
Statens arbeidsmiljøinstitutt			
Statens institutt for forbruksforskning			
Statistisk sentralbyrå			
Stiftelsen Frischsenteret for samfunnsøkonomisk forskning			
Stiftelsen SINTEF			
Telemarkforskning			
Transportøkonomisk institutt			
Uni Research			

Tabelloversikt

Tabell 2.1 Totale ¹ driftsutgifter til FoU i 2013, herav driftsutgifter til velferdsforskning etter sektor og hovedfinansieringskilde. Mill. kr, andel i prosent 2011 og 2013.	20
Tabell 2.2 Driftsutgifter til velferdsforskning i 2011 og 2013 i universitets- og høgscolesektoren og instituttsektoren etter finansieringskilde. Mill. kr og andel i prosent.	23
Tabell 2.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgscolesektoren og instituttsektoren 2013 fordelt på forskningsområder. Mill. kr og prosent.	24
Tabell 3.1 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgscolesektoren i 2013 og 2011 etter lærested og lærestedsgruppe. Totale driftsutgifter til FoU ved instituttene med velferdsforskning og andel velferdsforskning av total FoU. Mill. kr og andel i prosent.	28
Tabell 3.2 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgscolesektoren i 2011 og 2013 etter finansieringskilde. Mill. kr og andel i prosent.	29
Tabell 3.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgscolesektoren i 2011 og 2013 fordelt på forskningsområder. Mill. kr, andel og vekst 2011-2013 i prosent.	30
Tabell 3.4 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 etter finansieringskilde. Mill. kr og andel i prosent.	34
Tabell 3.5 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 fordelt på forskningsområder. Mill. kr, andel og vekst 2011 - 2013 i prosent.	35
Tabell 4.1 Forskere som deltok i velferdsforskning i 2013 etter utførende sektor og kjønn og totalt for universitets- og høgscolesektoren og instituttsektoren. Antall og prosent.	39
Tabell 4.2 Forskere som deltok i velferdsforskning i 2013 etter utførende sektor, kjønn og stillingskategori. Prosent.	42
Tabell 4.3 Fordeling av velferdsforskere etter utdanningens fagområde i 2013. Prosent.	42
Tabell 4.4 Rangering av utdanningsfag etter andel for forskere innenfor velferd etter sektor i 2013. ..	43
Tabell 4.5 Gjennomsnittsalder for forskere innenfor velferd og forskere totalt i 2013 etter utførende sektor.	44
Tabell 4.6 Antall avlagte doktorgrader i 2010–2011 og 2012–2013 innenfor velferdsforskning, samfunnsvitenskap og totalt. Antall og kvinneandel.	47
Tabell 5.1 Publikasjonskategorier.	50
Tabell 5.2 Publisering innenfor velferdsforskning etter sektor, 2011 og 2013.	51
Tabell 5.3 Publisering innenfor velferdsforskning 2013, andel av nasjonal total etter institusjon/institutt ¹	52
Tabell 5.4 Publisering innenfor velferdsforskning etter disiplin og sektor ¹ , 2013.	54
Tabell 5.5 Publisering innenfor velferdsforskning etter forskningsområde ¹ og sektor, 2013.	55
Tabell 5.6 De mest frekvente ¹ publiseringskanalene innenfor velferdsforskning 2013, antall publikasjoner og publiseringskanalnivå.	57
Tabell 5.7 Antall og kvinneandel for publiserende forskere innen velferdsforskning etter aldersgruppe og sektor 2013.	61
Tabell 5.8 Samarbeid innenfor velferdsforskning 2013. Andel av publikasjonene som involverer samforfatterskap med eksterne sektorer.	62
Tabell 6.1 Rapportpublisering i instituttsektoren 2013, andel av sektortotal for institutter med flest publikasjoner.	66

Tabell 6.2 Rapportpublisering i instituttsektoren 2013. Andel av publikasjonene etter forskningsområde ¹	67
---	----

Figuroversikt

Figur 1.1 Offentlige utgifter til velferd som andel av BNP i OECD-landene i 2007 og 2014 og høyeste nivå mellom 2007 og 2014.	12
Figur 1.2 Utgifter til velferd per capita for land i OECD-området i 2009 og 2011, målt i faste PPP\$. ...	13
Figur 1.3 Bevilgninger til FoU over statsbudsjettet etter formål <i>forskning om politiske og sosiale systemer, strukturer og prosesser</i> som andel av totale bevilgninger over statsbudsjettet i utvalgte OECD-land.	14
Figur 2.1 Driftsutgifter til prioriterte tematiske forskningsområder i Norge 2013 etter sektor for utførelse. Mill. kr.	21
Figur 2.2 Driftsutgifter til velferdsforskning 2007 – 2013 etter sektor og andel velferdsforskning av total FoU. Mill. kr, faste 2010-priser og prosent.	22
Figur 2.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren etter fagområde i 2013. Prosent.	25
Figur 2.4 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren og instituttsektoren fordelt på regioner i 2013. Prosent.	26
Figur 3.1 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren i 2013 etter institusjonsgruppe. Prosent.	27
Figur 3.2 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren etter fagområde i 2013. Prosent.	31
Figur 3.3 Driftsutgifter til velferdsforskning i universitets- og høgskolesektoren i 2011 og 2013 etter forskningsart. Prosent.	31
Figur 3.4 Universitets- og høgskolesektorens internasjonale samarbeid om velferdsforskning i 2011 og 2013 etter region. Antall ¹ institutter.	32
Figur 3.5 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 etter instituttgruppe ¹ . Mill. kr.	33
Figur 3.6 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren etter fagområde i 2013. Prosent.	36
Figur 3.7 Driftsutgifter til velferdsforskning i instituttsektoren i 2011 og 2013 etter forskningsart. Prosent.	36
Figur 3.8 Instituttsektorens internasjonale samarbeid om velferdsforskning i 2011 og 2013 etter region. Antall ¹ institutter.	37
Figur 4.1 Forskerpersonale i institutt- og universitets- og høgskolesektoren fordelt etter stillingsgruppe. Velferdsforskere, forskere totalt og kvinner i 2013.	40
Figur 4.2 Forskerpersonale i institutt- og universitets- og høgskolesektoren fordelt etter stillingsgruppe og kjønn. Velferdsforskere og forskere totalt, 2013.	41
Figur 4.3 Fordeling av velferdsforskere etter utdanningens fag og fagområde. Prosent.	44
Figur 4.4 Aldersstruktur etter utførende sektor blant forskere innenfor velferdsforskning og for sektoren totalt. Prosentandel i de forskjellige gruppene. Kvinneandel i figuren. 2013.	45
Figur 4.5 Antall avlagte doktorgrader i 2012 og 2013 innenfor velferdsforskning etter forskningsområde og doktorandens kjønn.	46
Figur 4.6 Antall utlyste stillinger innenfor velferdsforskning i 2012 og 2013 etter utførende sektor og stillingstype.	47

Figur 4.7 Antall enheter som hadde utlyst stillinger innenfor velferdsforskning, og deres erfaringer med dette. 2012 og 2013 etter utførende sektor og stillingstype.	48
Figur 4.8 Vurdering av søkningen til utlyste stillinger i instituttsektoren i 2012 og 2013. Antall utlyste stillinger etter stillingskategori.	48
Figur 5.1 Ordsky over de mest frekvente ordene i titlene til publikasjonene innenfor velferdsforskning 2013.	53
Figur 5.2 Publisering innenfor velferdsforskning etter disiplin, 2013.	54
Figur 5.3 Publisering innenfor velferdsforskning etter forskningsområde, total, 2011 og 2013.	56
Figur 5.4 Publisering innenfor velferdsforskning etter publikasjonstype og språk, 2011 og 2013.	58
Figur 5.5 Andel publisering på norsk per disiplin innenfor velferdsforskning, 2011 og 2013.	59
Figur 5.6 Andel publisering på norsk per forskningsområde innenfor velferdsforskning, 2013.	59
Figur 5.7 Ordsky over de mest frekvente ordene i titlene til norsk-språklige publikasjoner innenfor velferdsforskning 2013.	60
Figur 5.8 Grafisk illustrasjon av samarbeid innenfor velferdsforskning basert på samforfatterskap, 2013. ¹	63
Figur 6.1 Rapportpublisering i instituttsektoren i 2013, antall publikasjoner innenfor velferdsforskning, etter publiseringsspråk.	66
Figur 6.2 Ordsky over de mest frekvente ordene i titlene til rapportene innenfor velferdsforskning, instituttsektor 2013	68

Nordisk institutt for studier av
innovasjon, forskning og utdanning

Nordic Institute for Studies in
Innovation, Research and Education

www.nifu.no